

AVDELNING IV GENOMFÖRANDET

KAPITEL 22

INVESTERINGSPLAN 1950—59

På förslag av finansborgarrådet Z. Höglund beslöt stadskollegiets investeringskommitté den 11 november 1949 uppdraga åt sitt kansli att till underlag för planeringsarbetet i fortsättningen uppgöra en preliminär plan för stadens investeringar under 1950-talet och i anslutning härtill försöksbudgeter för åren 1951—54 och 1959. De sålunda begärda beräkningarna framlades av kansliet under våren 1950 och diskuterades av kommittén på sammanträden under maj och juni. Liksom beträffande generalplanen i övrigt tog kommittén för egen del ej heller ställning till de ekonomiska förutberäkningarna men beslöt trycka dem som ett kapitel i generalplaneboken. Enligt detta beslut presenteras materialet här i det skick vari det redovisats för investeringskommittén.¹

Då investeringsberäkningarna tagit sikte på hela 1950-talet, sammanhänger detta med att bostadsexploateringen inom stadens gränser antagits i huvudsak bliva slutförd inom denna tioårsperiod. Beräkningarna bygga i detta avseende på den vid generalplanearbetet framkomna förutsättningen, att det vid 1949 års ingång återstod bostadsmark inom stadens gränser för 73,000 lägenheter, motsvarande drygt 240,000 rumsenheter, och att 6,100 lägenheter skulle byggas under 1949 samt där-efter 8,000 lägenheter om året, tills dess staden under år 1958 skulle vara fullbyggd. Bostads-

¹ I detta kapitel ha sålunda omständigheter av senare datum icke beaktats. Under arbete inom kommittén är en revidering av investeringsplanen med hänsyn till sådana faktorer, såsom den efter våren 1950 inträdda allmänna prisstegringen, eftersläpningen i bostadsbyggnadet, påskyndandet av Norrmalmsregleringen, det av SF år 1951 godkända programmet för sinnesslövårdens ordnande och andra ändringar i planeringen.

kvoten har senare sänkts till 6,750, 6,150 och 5,000 för åren 1950, 1951 och 1952. Detta har dock icke föranlett ändringar i de följande beräkningarna. Vidare antog generalplaneavdelningen, att de nya 240,000 rumsenheterna skulle befolkas med lika många personer, men att omkring 70,000 av dessa skulle vara sådana, som flyttat ut från innerstaden. Stadens folkmängd skulle alltså vid periodens slut utgöra 725,000 + 170,000 eller i runt tal 900,000. Statistiska kontoret använde — före sin nu på kansliets begäran utförda undersökning om den sannolika befolkningsutvecklingen — som arbetshypotes vissa antaganden, som inneburo, att folkmängden i Stockholm skulle stiga från 725,000 vid årsskiftet 1948/49 till 875,000 vid årtiondets slut. Med hänsyn till den relativt obetydliga differensen har denna folkmängdskalkyl och generalplaneavdelningens bebyggelseplaner ansetts kunna användas jämsides vid investerings- och budgetberäkningarna. Att befolkningssiffrorna sannolikt komma att ligga icke oväsentligt lägre framgår av statistiska kontorets nya prognos¹, och kansliet återkommer nedan till detta spörsmål.

22.1 FÖRVALTNINGSGRENARNAS INVESTERINGSBEHOV

Uppgifter om investeringsbehoven ha tidigare sammanställts för åren 1949—52. Då önskade man få uppfattning om storleken av de närmast föreliggande, under en följd av år

¹ Stockholms stads statistik X. Specialundersökningar nr 25. Den sannolika befolkningsutvecklingen i Stockholm åren 1950—1959. Bihang 12/1950.

tillbakahållna behoven utan bedömning av möjligheten att genomföra projekten. I förevarande sammanhang har man åsyftat att icke medtaga annat eller mera än som i verkligheten kan beräknas komma till utförande. Det torde icke vara behövt att närmare ingå på de sakliga svårigheterna och osäkerheterna vid försöken till en dylik planering av arbetsuppgifterna för så lång tid som det här gäller. Det kan väl inte heller uteslutas att det önskvärda stundom vunnit över det sannolikt möjliga. I det hela torde dock investeringsplanen såvitt kansliet kan bedöma få anses representera ett realistiskt försök till uppskattning av investeringsvolymen under detta årtionde.

Planen upptager i princip samtliga utgifter, som i staten redovisas på kapitalbudgeten, alltså arbeten, anläggningar, fastighetsförvärv och sådana inventarieanskaffningar, som i praxis brukat uppföras som kapitalutgift. Man har genomgående följt den nuvarande uppdelningen mellan kapital- och driftbudget, även där denna kan diskuteras. I dylika fall, såsom beträffande gatunämnden och idrottsstyrelsen, har dock även uppgift om beräknade anläggningskostnader på driftbudgeten lämnats. I några få fall ha också lokal-kostnader av särskilda skäl redovisats som hyresutgifter på driftbudgeten. Att en fullt konsekvent gränsdragning mellan kapital- och driftutgifter icke kunnat genomföras torde praktiskt sett icke vara av någon större betydelse. Därtill kommer att en bedömning av investeringsplanens ekonomiska konsekvenser i varje fall kräver någon form av driftbudgetberäkningar. Det må här blott påpekas, att de löpande utgifterna för den kommunala verksamheten efter en sådan utbyggnad, som investeringsplanen innebär, torde komma att spela en avsevärt större roll än kostnaderna för låneskuldens förräntning och amortering.

Utöver de helt kommunala verken inbegriper investeringsplanen även spårvägens kapitalbehov. Bostadsbolagens investeringar ha däremot icke medräknats, då de icke belasta den kommunala budgeten.

Beräkningarna utgå från nuvarande standard och omfattning av den kommunala verksamheten. Blott i ringa grad upptager planen utvidgningar av verksamhetsområdet eller

standardhöjningar av principiell betydelse. Däremot medför planens förverkligande en avsevärd standardförbättring i den meningen att godtagna normer, som hittills icke mer än i begränsad utsträckning omsatts i praktiken, tillämpas över större områden eller hela linjen. På grund av eftersläpningen under krigsåren och därefter intaga sådana företag en ansevärd del av investeringsvolymen. Att var för sig renodla dessa kostnader och kostnaderna för stadens utbyggande »vid nuvarande standard» har icke visat sig görligt.

Till grund för kostnadsberäkningarna, som i många fall givetvis bygga på uppskattningar, ligger 1949 års prisläge, och penningvärdet har antagits oförändrat under hela tioårsperioden.

För periodens första hälft alltså åren 1950—54 ha investeringarna uppdelats årsvis. Så har även skett med kostnaderna för flertalet verk under periodens senare del. För andra verk ha motsvarande utgifter fördelats schematiskt med en femtedel på vart och ett av åren 1955—59. För enkelhets skull redovisas i tabellerna kostnaderna för dessa år i en klump utan årsfördelning.

Sammanställningen av investeringsbehoven bygger på uppgifter från verkscheferna och diskussioner mellan kontoren, kommitténs kansli och borgarråden. Sådan planen nu (maj 1950) framlägges har den rotelvis godkänts av varje borgarråd och i det hela av finansborgarrådet.

Beträffande investeringsbudgetens innehåll hänvisas först till de sammandrag, tabell 22 R och 22 S på sid. 396—397, som inleda redovisningen av investeringsbudgeterna i tabell 22 T på sid. 398—406. Som framgår av sammandragen sluta stadens egna nyinvesteringar på en summa av 1,807 milj. kronor. Härav utgöra 20 milj. kronor skattemedelsutgifter, medan 73 milj. kronor täckas av statsbidrag m. m. Lånemedelsutgifterna uppgå sålunda till 1,714 milj. kronor. Härtill komma *dels* 190 milj. kronor i reserverade medel till företag, som tidigare beslutats och nu beräknas successivt komma till utförande — tabell 22 U på sid. 406—408 — *dels ock* spårvägens investeringsbehov om 300 milj. kronor. Kostnaderna för lånemedelsin-

vesteringar under 10-årsperioden utgöra alltså sammanlagt 2,204 milj. kronor med fördelning på rotlar, nämnder och år enligt tabell 22 A.

Härefter lämnas följande redogörelse för nämndernas olika investeringsbehov enligt den uppgjorda planen.

22.11 FASTIGHETSROTELN

22.111 FASTIGHETSNÄMNDEN

Fastighetsnämnden har under 1950-talet att räkna med stora investeringsbehov, som hänföra sig till uppförandet av nya förvaltningsbyggnader, vissa andra allmänna byggnader samt byggnader för hantverk, småindustri och liknande. Av än mer betydande storleksordning äro kostnaderna för stadsområdets fortsatta utbyggnad — gator, vägar och ledningar

inom nya bostads- och industriområden — ävensom för inköp av fastigheter såväl för de planerade och i princip beslutade trafikregleringarna inom Nedre Norrmalm som för exploaterings fullföljande.

Kravet på nya *förvaltningsbyggnader* torde få tillgodoses i huvudsak enligt den av fastighetsnämnden framlagda och av stadskollegiet godkända planen. Denna förutsätter, att Klara-hallen omedelbart påbygges, så att där planerade kontorslokaler kunna stå till kommunalförvaltningens disposition den 1 juli 1952. Medel härtill upptagas under slakthus- och saluhallsstyrelsen. Vidare skola två nya nämndhus uppföras, varav det ena behöves senast den 1 juli 1955 (då staden måste utrymma förhyrda lokaler i Bonnierhuset), och det andra senast den 1 januari 1958. I planen har för de två nämndhusen upptagits ett samman-

Tabell 22 A. Lånemedelsinvesteringar 1950—59 i miljoner kronor.

Rotel Förvaltning	1950	1951	1952	1953	1954	1955—59	Summa
<i>Rotel III</i>	50,6	49,8	51,5	55,6	57,9	215,5	480,9
Fastighetsnämnden	49,6	47,3	48,4	53,7	56,8	213,2	469,0
Polisnämnden	1,0	2,5	3,1	1,9	1,1	2,3	11,9
<i>Rotel IV</i>	37,6	37,0	42,2	41,0	36,6	155,3	349,7
Gatunämnden	37,1	34,7	39,3	39,2	34,3	140,9	325,5
Kyrkogårdsnämnden	—	—	0,2	0,2	—	2,2	2,6
Idrotts- och friluftsstyrelsen	0,5	2,3	2,7	1,6	2,3	12,2	21,6
<i>Rotel V</i>	70,7	68,7	73,8	73,1	41,9	233,6	561,8
Vattenledningsverket	8,4	8,2	12,9	7,2	6,5	44,2	87,4
Gasverket	16,2	18,5	9,6	10,8	7,9	51,1	114,1
Elektricitetsverket	31,2	27,5	34,1	41,7	17,4	110,1	262,0
Hamnstyrelsen	12,9	10,5	13,7	12,4	9,0	22,7	81,2
Slakthus- och saluhallsstyrelsen	2,0	4,0	3,5	1,0	1,1	5,5	17,1
<i>Rotel VI</i>	4,2	7,0	6,4	6,7	5,8	30,7	60,8
Fattigvårdsnämnden	2,1	4,1	3,2	3,4	3,7	19,8	36,3
Barnavårdsnämnden	0,7	0,7	1,9	1,1	0,6	1,0	6,0
Arbetslöshetsnämnden	1,4	1,4	1,3	1,4	1,5	7,5	14,5
Ungdomsstyrelsen	—	0,8	—	0,8	—	2,4	4,0
<i>Rotel VII</i>	12,5	16,8	23,8	28,0	26,7	112,8	220,6
Folkskoledirektionen	12,0	15,3	22,5	26,5	24,8	106,1	207,2
Lärings- och yrkesskolstyrelsen	0,5	1,5	1,3	0,9	1,4	6,7	12,3
Arkivnämnden	—	—	—	0,6	0,5	—	1,1
<i>Rotel VIII</i>	14,5	18,9	25,9	27,6	25,1	118,2	230,2
Sjukhusdirektionen	14,5	18,9	25,8	27,3	25,1	118,2	229,8
Hälsövårdsnämnden	—	—	0,1	0,3	—	—	0,4
Summa	190,1	198,2	223,6	232,0	194,0	866,1	1,904,0
<i>Spårvägsbolaget</i>	36,0	46,0	36,0	32,0	28,0	122,0	300,0
Totalsumma	226,1	244,2	259,6	264,0	222,0	988,1	2,204,0

lagt belopp av 30 milj. kronor. Med den nu förutsedda utvecklingen torde ett tredje nämndhus i samma storlek bliva ofrånkomligt i början av 1960-talet. Innan nämndhusen blivit färdigställda, måste man räkna med åtskilliga provisorier, för vilka tillsammans 4,3 milj. kronor upptagits i planen.

I fråga om allmänna byggnader har man räknat med att under år 1952—53 uppföra det av stadsfullmäktige den 17 april 1950 beslutade studiehemmet för ABF:s stockholmsavdelning för en kostnad av 5,3 milj. kronor jämte 0,5 milj. kronor i donationsmedel. Preliminärt har vidare ett belopp av runt 10 milj. kronor upptagits för uppförande under periodens senare del av den sedan länge planerade stadsteatern.

Större delen av *bostadsbebyggelsen* torde under 10-årsperioden komma att uppföras genom de kommunala bolagen eller av allmännyttiga företag, varvid finansieringen sker genom anlåtande av statliga lån. I investeringsplanen har därför icke räknats med några medel för den egentliga bostadsbyggnadsverksamheten. Emellertid torde man böra räkna med att så snart läget på bostadsmarknaden lättar de nuvarande s. k. halvpermanenta bostäderna i Gubbängen komma att iordningställas i slutgiltigt skick. Vidare lära de sedan länge planerade åtgärderna för att iordningställa Katarina sjukhus till konstnärsateljéer kunna realiseras under 1950-talet. Sammanlagt beräknas härför ävensom för täckande under år 1950 av underskott i anslaget för de halvpermanenta husen ca 7 milj. kronor.

Såväl med hänsyn till stadens näringsliv som särskilt till norrmalmsregleringen anses det vara en angelägenhet av vikt att uppföra ett flertal av fastighetsnämnden planerade *hantverks- och industribyggnader*. För bebyggelsen har reserverats tomtmark, som delvis är disponibel eller ligger föga utnyttjad och därför ur ekonomisk synpunkt snarast bör tagas i anspråk. Man torde kunna räkna med att denna husbyggnadsverksamhet för industrien och hantverket skall giva staden täckning för investerat kapital. Inalles ha dylika byggnader projekterats till ett värde av 80—90 milj. kronor, varav omkring $\frac{2}{3}$ bedömts komma till utförande under 10-årsperioden. Hit höra —

förutom ett fastighetsköp i kvarteret Blompottan för nära 2 milj. kronor — hantverks-hus i kvarteren Väderkvarnen (15 milj. kronor), Skjutsgossen (7,5 milj. kronor) och Getingen (14 milj. kronor) samt parkeringshus i kvarteren Lammet (11 milj. kronor) och Torsken (6 milj. kronor). Efter perioden ha förts utbyggnader i kvarteret Getingen för 14 milj. kronor, garage under Norra Latins skolgård och vid Skanstullsbron för 6 milj. kronor samt en kongress- och utställningshall för 10 milj. kronor.

Det har också ansetts angeläget att i investeringsplanen bereda utrymme för ett antal kommunala tvättanläggningar, avsedda att tillgodose det behov av kollektiva tvättanordningar, som alltmer gjort sig märkbart. Enligt en inom fastighetsnämnden verkställd utredning (bihang 76/1949), skulle ett 40-tal tvättanläggningar erfordras för att tillgodose den omedelbara efterfrågan på kollektiva tvättmöjligheter. I investeringsplanen har beräknats att 15 à 20 av dessa komma till utförande under åren 1950—59 för en kostnad av ca 6 milj. kronor. Härjämte torde omkring 1 milj. kronor erfordras för lånestöd åt kooperativa andelstvättstugor inom nya stadsdelar med egnaheimsbebyggelse.

En svårbedömd fråga är givetvis, vilken omfattning *stadens exploateringsverksamhet* under 10-årsperioden kommer att få och vilka kostnader som härvid falla på fastighetsnämnden. Med utgångspunkt från det antagande, som gjorts i den framlagda generalplanen, nämligen att bostadsproduktionen kommer att i medeltal omfatta cirka 25,000 rumsenheter per år, har kostnadssumman för dessa stadsplanearbeten med ledning av erfarenheter om de verkliga exploateringskostnaderna under senare tid uppskattats till drygt 170 milj. kronor. Härtill komma 6,4 milj. kronor för industriområden och 1,7 milj. kronor för koloniträdgårdar.

Vid dessa beräkningar har förutsatts, att all mark inom stadens gränser med undantag för Djurgårdsnämndens mark exploateras genom stadens försorg, således även den mark, som allttjämt är i enskild ägo. Medel för förvärv av denna mark (i areal omfattande 1,000 à 1,200 ha) har också upptagits, liksom

medel för vissa begränsade markinköp för friluftssändamål m. m. inom angränsande kommuner. Däremot ha icke några kostnader medtagits för en eventuell markexploatering inom främmande kommuner.

Slutligen har för inköp av *gaturegleringsfastigheter* i den inre staden och andra kostnader i samband med norrmalmsregleringen antagits, att 100 milj. kronor skulle erfordras under 10-årsperioden. Markförvärven för exploatering m. m. ha beräknats kosta 32,7 milj. kronor.

I det hela slutar investeringsbudgeten för fastighetsnämnden på runt 440 milj. kronor, att huvudsakligen täckas av lånemedel. Härutöver beräknas 32,5 milj. kronor i reserverade lånemedel användas till bygghus, exploatering och utlämnande av vissa bostadslån m. m.

22.112 POLISNÄMNDEN

Bland de för polisverket redovisade investeringarna märkes främst en nybyggnad — vid Kungsholmsgatan i omedelbar anslutning till polishusets norra flygel — för kriminalpolisen och åklagarmyndigheten enligt ett principförslag av polishusbyggnadskommittén den 31 januari 1950. Byggnaden, som kostnadsberäknats till 4,475 milj. kronor, antages bli påbörjad år 1951. I planen ingår vidare för år 1952 en av samma kommitté skisserad byggnad (0,575 milj. kronor) för en medicinsk poliklinik för undersökningar av sinnessjuka och andra, som omhändertagits av polisen. Efter genomförandet av dessa byggnadsplaner torde nybyggnader för stall, ridhus och gymnastiksal bli erforderliga för en beräknad kostnad av 1,3 milj. kronor.

En indelning av staden i s. k. stordistrikt kräver nybyggnader för polisdistriktsstationerna. I avvaktan på definitivt ställningstagande till denna fråga upptager planen nya stationer enligt ett av polisledningen framlagt förslag med den justeringen att en ny station vid Johanneshov förutsättes icke komma till utförande förrän efter 1959. För polisstationer vid Brommaplan, i kvarteren Brandmästaren eller Kumlet på Östermalm, i kvarteret Svärdfiskan på Norrmalm och vid Liljeholmen beräknas sammanlagt 3 milj. kronor, vartill

komma 0,3 milj. kronor för ombyggnad av Liljeholmens gamla brandstation. Slutligen ingå 0,4 milj. kronor för utbyggnad av polis-telefonsystemet och 0,75 milj. kronor för helautomatisering av polisverkets telefonväxel.

Inalles slutar investeringsbudgeten för polisen på 111 milj. kronor. Av redan anvisade medel bestridas därutöver kostnader å 0,618 milj. kronor till lokaler för statspolisen i kvarteret Memnon (utl. 400/1949) samt 0,3 milj. kronor till stadens andel i kostnaden för ett bårhus med polisavdelning i anslutning till nybyggnad för statens rättsläkarstation på Norrbackaområdet (utl. 262/1946).

22.12 STADSBYGGNADSRÖTELN

22.121 GATUNÄMNDEN

Huvudparten av de för gatunämnden beräknade investeringarna hänför sig till *gator, broar, trafikordningar och avloppsledningar*. Dessa anläggningar stå mestadels i direkt sammanhang med stadens utbyggnad. I första hand ingå de stora trafikbyggena, som amorteras på 30—60 år. För fortsatta tunnelbanearbeten i den inre staden beräknas inalles 76,5 milj. kronor utöver de medel som anvisats före 1950. Beloppet inkluderar gatukontorets kostnader för tunnelbanan från Kungsgatan till Johanneshov, gatubroarna Tegelbacken—Riddarholmen och Köttorget—Söder Mälarstrand samt stambanans ombyggnad Centralstationen—Slussen, godstågsspår Södra station—Stadsgårdshamnen och SJ-tunnel Södra station—Söder Mälarstrand. Härtill komma utöver redan anvisade medel 4,8 milj. kronor för Ängbybanans förlängning till Loviselund, 0,9 milj. kronor för Alviks grenstation m. m., 3,6 milj. kronor för Örbybanans utdragande till Rågsved, 2,8 milj. kronor för Gubbängsbanan till Södertörns villastad, 4,8 milj. kronor för Skarpnäcksbanan till Bagarmossen, 2,3 milj. kronor för Västbergabanan till Fruängen och 4,3 milj. kronor för Mälarhöjdsbanans förlängning till Sättra. Övriga stora arbeten, som enligt planen skola påbörjas under de närmaste åren, äro Södergatan, för vilken 10,4 milj. kronor beräknats, Liljeholmsbron för 6,3 milj. kronor

(jänte tidigare anvisade 1,5 milj. kronor), Liljeholmsbrons tillfarter för 4 milj. kronor (1,9 milj. kronor efter 1959) och Danviksbrons för likaledes 4 milj. kronor. Under periodens senare hälft beräknas 4,6 milj. kronor för Stora Essingebro (totalkostnad 9,2 milj. kronor), 0,9 milj. kronor för Huvudsta- och Bällstabroarna, 4,2 milj. kronor för Klara-bergsviadukten och 3 milj. kronor för en ny Kungsgatsviadukt över SJ.

Härefter följa anläggningskostnader, som amorteras på 10 år. För huvudtrafikleder, trafikplatser och övriga trafikleder redovisas en sammanlagd investeringskostnad av 47,1 milj. kronor, varav för innerstaden 11,4 milj. kronor, för Enskede—Brännkyrka 22,8 milj. kronor och för Bromma—Spånga 12,9 milj. kronor. Vidare ingå 19,2 milj. kronor för avloppsledningar med pumpverk och 13,7 milj. kronor för reningsverk samt 26,8 milj. kronor för övriga gatuarbeten, utbyggnad av stadsplaner på enskilda områden samt stadens andel i Djurgårdsnämndens exploateringskostnader.

För inventarieanskaffningar, som finansieras med 5-åriga lånemedel, upptagas 28,5 milj. kronor. På driftbudgeten redovisas arbeten med gator och gatubelysningar för genomsnittligen 2 milj. kronor om året.

Som driftutgifter upptagas också enligt praxis en stor del av kostnaderna för *parker*. Utöver 2,5 milj. kronor till manskapslokaler, förråd och garage redovisas sålunda på driftbudgeten 14,5 milj. kronor till nya anläggningar och parkförbättringar. På kapitalbudgeten upptagas 4,1 milj. kronor till inventarier och byggnader, däribland hantverkshus i kvarteret Mäster Mikael samt 9,7 milj. kronor för arbeten under perioden på Gärdet, Kaknäs, Kungsträdgården, Humlegården, Långholmen, Lillsjö-löten och Lill-Sickla.

I fråga om *renhållningen* beräknas nya större stationer i Årsta och i Bromma samt utvidgningar och moderniseringar i övrigt för sammanlagt drygt 8 milj. kronor i lånemedel. Härav betingas 2,6 milj. kronor av en kommunalisering av sophämtningen. Till inventarieutrustningen och smärre anordningar upptagas 6 milj. kronor huvudsakligen av skattemedel.

För brandväsendet räknar planen — utöver den tidigare beslutade stationen i Bromma — med 4,8 milj. kronor till nya brandstationer i Enskede och på Södermalm samt fortsatt utbyggnad av alarmsystemet.

Inalles slutar kapitalbudgeten för gatunämnden på runt 325 milj. kronor, varav 304 milj. kronor täckas av lånemedel, 8 milj. kronor av skattemedel och 13 milj. kronor av statsbidrag. Dessutom tagas 21 milj. kronor reserverade lånemedel i anspråk främst för tunnelbanearbetet. På driftbudgeten redovisas 20 milj. kronor till gatu- och belysningsarbeten samt 17 milj. kronor till parker.

22.122 KYRKOGRÅRDSNÄMNDEN

För kyrkogårdsnämnden beräknas en investering av lånemedel om 2,7 milj. kronor till ett nytt krematorium förslagsvis i Spånga samt arbetslokaler på Norra och Södra begravningsplatserna. Ett för utvidgning söderut av Skogskyrkogården reserverat område anses icke komma att tagas i anspråk förrän omkring 1970. Av skattemedel beräknas 2,6 milj. kronor till nya gravkvarter på nuvarande begravningsplatser jämte kremationsugn, friluftskolumbarium m. m.

22.123 IDROTTS- OCH FRILUFTSSTYRELSEN

Inom idrotts- och friluftsstyrelsen tillämpas den praxis att en del idrottsanläggningar, lek- och bollplaner, sportfält, tennisbanor, campingplatser m. fl. ävensom byggnader vid dessa anläggningar icke räknas som kapital. Anslag till dylika anordningar föras alltså på driftbudgeten. Det har visserligen visat sig svårt att uppehålla någon strikt gräns mellan anläggningar av detta slag och större idrottsplatser och liknande, som föras på kapitalbudgeten. Av praktiska skäl har i förevarande sammanhang likväl icke någon avvikelse gjorts från nu tillämpade grunder. För att erhålla en rättvisande bild av styrelsens investeringsbehov ha dock i planen även medtagits sådana investeringar, som f. n. anses såsom driftutgifter. Kostnaderna härför ha upptagits såsom en särskild post.

För *idrottsplatser* m. m. upptagas i 10-års-

planen inalles 7,3 milj. kronor, med drygt hälften på kapitalbudgeten och resten på driftbudgeten. Häri ingå bl. a. nya idrottsplatser i Bandhagen, Solhem, Mariehäll, Vällingby och Åkeshov, nya bollplaner i Backlura, Bagarmossen, Bandhagen, Blackeberg, Bredäng, Ekshagen, Farsta, Hagsätra, Hässelby, Hökarängen, Hökmossen, Lilla Essingen, Norra Ängby, Norrby, Sköndal, Sättra, Södermalm (kv. Apelsinen), Södra Ängby, Västberga och Västertorp. Vidare ingå anslag till motorbanan på Årsta gärde, tennisbanor i parker och en pistolskyttebana i Grimstaskogen. Där emot avspeglas i planen icke tanken att på Årstafältet eventuellt bygga ett Olympiastadion, som för närvarande utredes inom idrotts- och friluftsstyrelsen.

Under åren 1951—52 antages en *konstfrusen isbana* komma att anläggas vid Johaneshovs idrottsplats för en kostnad av 1,7 milj. kronor.

Till *sim- och idrottshallar* beräknas 7,6 milj. kronor utöver 4,8 milj. kronor, som tidigare anvisats och som beräknas få tagas i anspråk 1951—54 till sim- och idrottshallar i anslutning till Nya Elementarskolans nybyggnad i Ängby och Enskede nya läroverk vid Johaneshov. En motsvarande anläggning för bad och inomhusidrott beräknas mot periodens slut bli påbörjad vid det blivande läroverket i Nybohov i Brännkyrka. Under periodens senare del antages det stora hallbygget med idrotts-, bad-, gymnastik- och kontorslokaler i kvarteret Väduren vid Surbrunnsgatan komma till utförande för en kostnad av nära 6 milj. kronor.

Till *friluftsbad* upptagas 7,8 milj. kronor, varav 1,3 milj. kronor på driftbudgeten. För Daneliibadet i Eriksdalslunden beräknas 4 milj. kronor jämte drygt 1 milj. kronor, som redan anvisats ur Daneliifonden, och för ett bassängbad vid Smedsudden 2 milj. kronor. Vidare förutsättes vissa sol- och duschbad i olika parker samt moderniseringar och utvidgningar av nuvarande bad.

För anordningar på *friluftsområden m. m.* beräknas 4,9 milj. kronor, varav 2,2 milj. kronor på driftbudgeten. Anslagen avse främst semesterbyar och andra förläggningar på Grinda, Gålö, Nättarö och Rånö, Tyresta och

Äva, cykelstigar och kanotleder i stockholms-trakten samt småbåtshamnar och båtuppläggningsplatser i staden. Kostnader för förvärv av friluftsmark ingå i fastighetsnämndens budget.

Inalles slutar investeringsplanen för idrotts- och friluftsstyrelsen på 22,4 milj. kronor på kapitalbudgeten — varav 16 milj. kronor i lånemedel — och 6,9 milj. kronor på driftbudgeten. Härtill komma reserverade medel om 5,5 milj. kronor, varav 4,8 milj. kronor äro lånemedel.

22.13 INDUSTRIROTELN

22.131 VATTENLEDNINGSVERKET

Investeringsplanen för vattenledningsverket bygger på en kalkyl, att den totala vattenförbrukningen skulle ökas från 77,8 milj. m³ år 1949 till 97 milj. m³ år 1954 och till 114 milj. m³ år 1960 för att därefter ytterligare stiga till omkring 130 milj. m³. Vattenförbrukningen per dygn är emellertid ej konstant utan varierar med årstiden, varför kapaciteten måste anpassas efter den maximala konsumtionen. För Stockholms del är erfarenhetsmässigt den största dygnsförbrukningen ungefär 35 % större än den årliga medelförbrukningen. Men växlingar uppträda också under dygnets olika timmar; störst är konsumtionen under dagen och minst under efternattstimmarna. Dessa senare växlingar tillgodoses genom reservoarer, som anses böra ha en volym motsvarande 22,5 % av vattenverkens leveransförmåga; jämför tabell 22 B.

De ökade anspråken beräknar man kunna tillgodose på följande sätt.

Lovöverket med en nuvarande kapacitet på 130,000 m³ per dygn skulle under åren 1951—52 utbyggas till en kapacitet på 160,000 m³ per dygn. Härför erfordras fyra långsamfilter m. m. till en kostnad av 3,1 milj. kronor. Samtidigt behöver man anlägga en ny huvudledning från Lovön till det inkorporerade området Spånga—Hässelby.

Norsborgsverket utbygges f. n. till en maximal kapacitet av 220,000 m³ per dygn för en kostnad av 6,0 milj. kronor. Reningsanläggningarna äro emellertid så dimensionerade, att

Tabell 22 B. Beräknad vattenförbrukning i Stockholm enligt vattenledningsverket.

Å r	Årsförbrukning milj. m ³	Medeldygn m ³	Maximidygn m ³	Reservoar m ³
1950	82,6	226,000	305,000	69,000
1954	97,0	266,000	359,000	81,000
1960	114,0	312,000	423,000	95,000
Senare	130,0	356,000	480,000	108,000

ungefär 230,000 m³ per dygn renat vatten kan erhållas. Anlägges en tredje huvudledning från Norsborgsverket till det södra förortsområdet, skulle detta verks kapacitet kunna höjas till 320,000 m³ per dygn. I investeringsplanen har antagits att denna utbyggnad skall äga rum åren 1952—56, men en förskjutning med ett par år framåt i tiden är icke utesluten. I samband med tillkomsten av denna tredje huvudledning fordras vissa utbyggnader för filtreringen vid Norsborgsverket till en kostnad av 4,8 milj. kronor. Ytterligare utvidgningsarbeten vid Norsborgsverket för 4,0 milj. kronor beräknas bli aktuella i slutet av 1950-talet.

Då Norsborgsverket hämtar sitt råvatten ur Ekeröfjärden i Mälaren är det av vikt att hindra inflöde från Saltsjön till Mälaren av saltvatten — bemängt med avloppsvatten. Staden har också rätt att enligt vattendomstolens utslag anlägga en dammlucka i Stallkanalen och utföra vissa regleringar i Norrström. Dessa arbeten beräknas komma till utförande åren 1953—54 till en kostnad av 1,2 milj. kronor.

För de södra stadsdelarna skulle reservoarvolymen utökas vid Trekanten. En första utbyggnad för 20,000 m³ skulle ske år 1952 till en kostnad av 3,0 milj. kronor, och åren 1955—56 en till- och ombyggnad till ett lika stort belopp samt år 1955 en ny högreservoar i Tallkrogen för 18,000 m³ för 2,0 milj. kronor. Tillförselproblemet kan emellertid ej lösas enbart genom dessa åtgärder. Det fordras även en ny huvudledning till Örbyområdet. För Spånga planeras år 1956 en ny reservoar för 10,000 m³ för 1,0 milj. kronor.

Ovannämnda tre huvudledningar från Lovö till Spånga samt från Norsborg till södra för-

ortsområdet och till Örby ha beräknats kosta sammanlagt 19,3 milj. kronor. För en ledning i Skånegatan för att fullfölja anknypningen mellan huvudrörnätet på Södermalm och rörnätet i Hammarby upptages 1 milj. kronor. Vissa äldre undervattens- och andra huvudledningar beräknas under slutet av 1950-talet komma att vara uttjänta eller nå sådan ålder — omkring 50 år — att de böra bytas ut mot nya. Sammanlagt ha härför upptagits 16,5 milj. kronor, varav nära hälften kommer på ett utbyte av en invändigt dåligt isolerad huvudledning från Lovöverket till Tranebergsbro mot en ny och något grövre ledning.

Slutligen har erfarenhetsmässigt för distributionsledningar inom bostadsområden och högzonspumpverk beräknats en sammanlagd kostnad av 22,5 milj. kronor.

Inalles uppskattas vattenledningsverkets nyinvesteringsbehov sålunda till 87,4 milj. kronor, varav 3,4 milj. kronor täckas av markägarbidrag till rörnätet. Därjämte förbrukas reserverade lånemedel om 3,4 milj. kronor till huvudledningar och Norsborgsverket m. m.

22.132 GASVERKET

Gasverkschefen har med särskild styrka understrukit svårigheterna att under nuvarande oklara situation på bränslemarknaden göra någon som helst säkrare bedömning av den framtida utvecklingen av gasverkets investeringsbehov. Med betonande av siffermaterialets osäkra natur har dock en ungefärlig uppskattning gjorts av de anläggningskostnader, som på grundval av föreliggande bebyggelseprognoser och hittillsvarande erfarenheter om gasförbrukningen kunna antagas bli erforderliga före 1960.

För gasens tillverkning och behandling. Till det nya kammarugnssystem, som uppföres enligt SF:s beslut 21 juni 1948 (utl. 214/48), återstår att anvisa 4,3 milj. kronor. Ytterligare ett nytt system beräknas behöva påbörjas år 1955 för en uppskattad kostnad av 13 milj. kronor. Sedan detta system tagits i bruk 1957 antages nästa förstärkning av ugnskapaciteten erfordras 1961 och arbetet härmed behöva igångsättas 1959. Av den härför beräknade totalkostnaden om 14 milj. kro-

nor ha 4,2 milj. kronor inräknats i planen. Kammarugnarnas utökning och förnyelse anses påkalla nyanläggningar för gasens rening och transport för en approximativ kostnad av 8,8 milj. kronor.

För behandling, transport och lagring av kol och koks. För utvidgning av lagerplats, nya kajer och i samband härmed erforderliga transportanordningar beräknas en kostnad av 15 milj. kronor. Direkt avhängiga av kammarugnarnas utveckling äro kolberedningsanläggning och koksorteringsverk för en sammanlagd kostnad av 4 milj. kronor. Vidare tillkomma 2,1 milj. kronor till stybbsorteringsverk och lagerplats i syfte att rationalisera och förbilliga bränslet för ång- och generatorcentralerna, samt 1,6 milj. kronor till erforderliga kranar, släckningstorn, ramper, band och slambassäng m. m.

För gasens distribution har kostnaden angivits till 27,6 milj. kronor på basis av erfarenhetsmässigt grundade antaganden om den sannolika tillväxten och förnyelsen av distributionsnät och installationer.

För diverse maskiner och apparater har likaledes på grund av hittills vunna erfarenheter kalkylerats med ett anslagsbehov om 6,5 milj. kronor. Därjämte redovisas ett investeringsbehov av 1,5 milj. kronor för modernisering av biproduktavdelningen och tillsammans samma belopp för huvudförråd, elcentraler, avloppsnät m. m.

Inalles slutar den sålunda uppgjorda beräkningen för gasverket på en investeringssumma av 90 milj. kronor. Härtill komma reserverade medel å 24 milj. kronor huvudsakligen för kammarugnar, distributionsnät och installationer.

22.133 ELVERKET

Investeringsplanen för elverket ansluter sig till verkets tidigare upprättade prognoser, som baserats på de tre senaste decenniernas erfarenheter och visat sig tillförlitliga vid bedömning av belastningsökningens allmänna tendens och storleksordning. Den högsta samtidiga förbrukningen av elkraft under år 1949 var 215,000 kW och år 1939 130,000 kW. Ökningen blev sålunda trots krigets störande

inverkan 65 % eller ca 5 % per år. För innevarande decennium räknar man med 5 till 6 % belastningsökning per år och väntar sig följande värden på kraftbehovet uttryckta i enheten MW, som är lika med 1,000 kW.

År	1951	1953	1955	1957	1960
Belastning i MW	225	250	280	310	360

Investeringsbehovet stiger givetvis icke lika jämnt, utan vissa språng bliva ofrånkomliga. Kapitalbehovet har uppdelats på följande huvudgrupper av investeringsobjekt.

För anskaffning av *distributionsmätare* i anslutning till bebyggelseutvecklingen kalkyleras med ett sammanlagt belopp av 7,2 milj. kronor.

Primära kraftsystemet omfattar kraftverk, kraftlinjer för 200 kV och mottagningsstationer i Stockholm för fjärrkraften. Inom denna grupp pågå byggen vid Svarthålsforsens kraftverk i Indalsälven samt mottagningsstationerna Skanstull och Beckomberga, den senare nyligen påbörjad. Svarthålsforsen beräknas komma i drift med ett första maskinaggregat vid årsskiftet 1953—54. Beckomberga beräknas komma i drift 1953 med en transformeringskapacitet av ca 45,000 kW och beräknas färdigbyggd omkring 1956. Ett nytt ångkraftverk erfordras under perioden eller alternativt en modernisering av det äldre verket vid Värtan. Utredningen härom pågår. Kostnaderna uppskattas i vardera fallet till ca 30 milj. kronor. Under det senaste året av perioden beräknas en fjärde mottagningsstation bli erforderlig i trakten av Bredäng i närheten av Sätra gård. I det hela ha anläggningens kostnaderna för det primära kraftsystemet beräknats till runt 91 milj. kronor.

Understationerna innefatta omformare- och transformatorstationer samt likriktarstationer för spårväg och tunnelbanor samt busslinjer. Prognoserna indicera, att verket under ett antal år framåt behöver bygga minst en större transformatorstation för 30/6 kV per år i anslutning till exploateringsverksamheten i ytterområdena samt dessutom flera total mindre transformatorstationer för 6,000/380 kV. Pågående utredningar ha hittills visat, att det är ekonomiskt motiverat att utrusta understationen vid Kronoberg med transformatorer

för 100 kV och ansluta denna medelst kablar med samma spänning till den nya mottagningsstationen vid Beckomberga. Investeringskostnaden för understationer uppskattas totalt till drygt 58 milj. kronor.

Ledningsnätens anslagbehov betingas väsentligen av exploateringsarbetena i förorterna för såväl kraftens ledande dit som distribution inom nya områden, vartill kommer det nyssnämnda 100 kV kabelförbandet Kronoberg—Beckomberga. På erfarenhetsmässiga grunder har verket framräknat en anläggningskostnad av 58 milj. kronor.

Övrigt. Till kontorshus i kvarteret Apotekaren upptagas 0,6 milj. kronor (utöver redan anvisade 3 milj. kronor), till förrådsbyggnad m. m. 2,4 milj. kronor och för regleringsåtgärder i Siljan 0,6 milj. kronor. Slutligen redovisas drygt 11 milj. kronor för kapitalökning i Krångede AB och lån till linje Krångede—Horndal för ombyggnad av bolagets ledningar till duplexutförande för överföring av kraften från Svarthålsforsen.

I det hela inrymmer elverkets tioårsplan sålunda investeringar för 229 milj. kronor. Därjämte förbrukas reserverade lånemedel om 33 milj. kronor främst till Svarthålsforsens kraftverk, kraftledning, transformator- och likriktarstationer, ledningsnäten och kontorshuset i Apotekaren.

22.134 HAMNSTYRELSEN

För generalplaneavdelningens beräkningar av det framtida behovet av hamnutrymmen fanns inget annat underlag än statistiska uppgifter från 1930-talets senare år samt den fullständiga varutrafikräkningen från maj 1932. De på detta material dragna slutsatserna äro därför behäftade med stor osäkerhet. Enligt dessa beräkningar skulle emellertid Stockholms hamn, vid den tidpunkt då Stor-Stockholm nått ett totalt invånarantal av 1,1 milj., vilket beräknades ske före 1960, behöva vara utbyggd med nära 7,700 m nya kajer varav 4,000 m för kust- och lokaltrafik. I denna sistnämnda siffra ingår nära 2,500 m kaj, som ersätta nu befintliga anläggningar, vilka måste slopas på grund av trafikanelläggningar o. dyl.

i stadens centrala delar. För att skaffa ett bättre underlag för bedömning av hamnbehovet igångsatte stadskollegiet 1948 en ny hamnutredning, från vilken resultat ännu icke föreligga. Man räknar dock med en betydande tillbakagång av den inrikes sjöfarten på grund av konkurrens med järnvägs- och biltrafik. Vidare anser man, att det befintliga kajbeståndets kapacitet kan avsevärt höjas genom rationalisering av arbetsmetoder och utrustning. I samråd med utredningen ha därför hamnförvaltningen och kansliet för den närmaste tioårsperioden här räknat med en avsevärd beskränning av tidigare uppgjorda byggnadsprogram.

Sedan 1946 verkställda, nu pågående och i investeringsplanen beräknade utökningar av kajlängder representera ett tillskott av 3,275 kajmeter. I fråga om transocean och europeisk styckeodstrafik bedömas utbyggnaderna i stort sett täcka behovet fram till år 1960. Skulle den transoceantrafiken stegras i snabbara takt än vad som förutsatts och frihamnskajerna därigenom bliva otillräckliga, anses denna trafik i viss utsträckning kunna dirigeras till Masthamnen, som erhåller ett för den transoceantrafiken tillfredsställande vattendjup och en utrustning, som bedömes kunna tillgodose denna trafiks krav på god service. Masthamnen kan på grund av sin utformning och utrustning sålunda beräknas få högre kapacitet än vad som i genomsnitt har beräknats bliva fallet för nya europeiska styckeodskajer, varför även behovet av kajer för den europeiska styckeodstrafiken anses tämligen väl tillgodosett.

För kust- och lokaltrafiken har på grund av inriktad sjöfartens minskade betydelse utbyggnad förutsatts ske endast i den omfattning, som i stort sett svarar mot det bortfall av kajer av denna typ, vilket förorsakas av förestående utbyggnad av trafikleder o. dyl. Hamnförvaltningen förutsätter, att den av denna anledning under 10-årsperioden blott behöver avstå en sträcka om 450 m vid Söder Mälarstrand och den obetydligt utnyttjade kajen vid Barnhusviken samt att ianspråktagande enligt generalplaneavdelningens förslag av Riddarholmskajen för friluftsbad, östra delen av Strandvägen för park och Hornsbergs-

kajen för ombyggnad till styckegodshamn i varje fall uppskjutes till efter år 1960.

I fråga om kajutrymmet för införseln av kol och olja kunna ytterligare utbyggnader visa sig nödvändiga. Huruvida efterfrågan på hamnkapacitet härvid kommer att inriktas på kol eller på olja, anses i dagens läge (1950) vara omöjligt angiva, och åtgärder för att möta en ytterligare efterfrågan på kajutrymme kunna därför icke planeras, förrän denna fråga bättre kan överblickas. Då införseln av sand och grus för byggnadsändamål icke har utvisat någon stegring under senare år trots livlig byggnadsverksamhet i staden, har hamnförvaltningen icke räknat med utbyggnad av kajer för detta ändamål. Skulle behov ändock uppstå av dylika kajer i samband med ytterområdenas bebyggande, exempelvis inom Spånga, anses detta behov lätt kunna tillgodoses genom relativt enkla anordningar.

För ovannämnda nya kajbyggnader och påbörjande av stadsgårdshamnens ombyggnad upptar investeringsplanen runt 18 milj. kronor. Till varumagasin i Masthamnen och Frihamnen samt en förvaltningsbyggnad i Frihamnen m. m. beräknas 17,7 milj. kronor och för en utrustning med kranar, spår och maskiner 13,3 milj. kronor. För modernisering av Djurgårds- och Mälarvarven har 0,5 milj. kronor medtagits. En ny isbrytare i stället för den 1897 byggda »Isbrytaren I» jämte modernisering av »Isbrytaren II» drager en kostnad av 3 milj. kronor. Till förbättring av beläggningar samt väg-, spår- och ledningsarbeten upptagas 4,8 milj. kronor samt för utvidgning och rationalisering av oljehamnen vid Loddan 10 milj. kronor. Slutligen beräknas 1 milj. kronor till vissa lokalutrustningar och 4,5 milj. kronor till ett nytt järnvägstullhus vid Norra station.

Inalles slutar investeringsbudgeten för hamnen sålunda på 72,8 milj. kronor, vartill kommer 8,4 milj. kronor i reserverade medel till pågående utbyggnader och utrustningar.

22.135 SLAKTHUS- OCH SALUHALLS- STYRELSEN

Investeringsplanen upptager främst Klara-hallens tillbyggnad under åren 1950—52 en-

ligt godkända planer. Av den till 8 milj. kronor beräknade kostnaden har 1 milj. kronor redan anvisats. Under periodens förra hälft beräknas vidare en ombyggnad av slakthallarna för 2,5 milj. kronor och arbeten inom industriområdet vid slakthuset för 1 milj. kronor. Inom periodens senare hälft rymmes huvudparten av kostnaderna för ett nytt partihandelscentrum för de södra stadsdelarna eller 4 milj. kronor. Slutligen förutsättes, att en ombyggnad av Östermalmshallen påbörjas före 1960 för en kostnad av 1,5 milj. kronor, medan uppförandet av en ny partifiskhall antagits komma senare. Inalles redovisas sålunda anläggningskostnader för 17 milj. kronor att täckas av lånemedel, varav 1 milj. kronor tidigare anvisats.

22.14 SOCIALROTELN

22.141 FATTIGVÅRDSNÄMNDEN

Investeringsplanen, som uppgjorts med beaktande av den fortgående ökningen av antalet åldringar, räknar med att under tioårsperioden 1,030 nya *ålderdomshemsplatser* tillskapas, varjämte under samma tid 600 platser på Sabbatsbergs, Rosenlunds och Gammelbyns ålderdomshem genom ombyggnad och modernisering sättas i godtagbart skick. Nybyggnadsprogrammet innebär, att fattigvårdsnämnden, som f. n. disponerar ca 1,300 ålderdomshemsplatser varav flertalet dock anses icke godtagbara, skulle förfoga över 1,740 fullgoda ålderdomshemsplatser vid periodens slut.

I fråga om *vårdhemsplatser* utgår beräkningen från, att vården av kroniskt sjuka, vilka äro i behov av sjukhusvård, skall ombesörjas av sjukhusdirektionen i enlighet med stadsfullmäktiges principbeslut den 15 juni 1939. Med denna utgångspunkt har i investeringsplanen upptagits kostnader för — förutom viss upprustning av äldre platser — tillskapande av 550 nya vårdhemsplatser för sådana kroniskt sjuka, som utan att vara i behov av sjukhusvård behöva omhändertagas för vård. Av de nya platserna beräknas 300 ersätta befintliga, icke godtagbara platser. Fattigvårdsnämnden skulle sålunda erhålla ett nytillskott av 250 platser, innebärande att år

1960 ca 1,800 vårdhemsplatser skulle stå till förfogande mot f. n. 1,550.

Närmast i tiden ligga *dels* ombyggnader vid Sabbatsbergs ålderdomshem samt ombyggnads- och moderniseringsarbeten vid övriga äldre anstalter — huvudsakligen Rosenlund och Gammelbyn — *dels* nybyggnad för ålderdomshem i Bromma samt ny vårdhemsbyggnad vid Gammelbyns ålderdomshem, vartill medel redan beviljats i viss omfattning (SF 19 november 1945). Under första hälften av tioårsperioden falla vidare nybyggnader för ålderdomshem vid Gammelbyn, i kvarteret Glaven (S:t Görans församling) samt i Västerorp. Huvudsakligen efter 1954 beräknas komma nya ålderdomshemsbyggnader vid Beckomberga, Ladugårdsgärde, Liljeholmen, på Östermalm, i Spånga, Årsta samt Farsta. Under denna del av perioden komma vidare nya vårdhemsbyggnader vid Beckomberga och på Östermalm.

I avsaknad av närmare utredningar ha byggnadskostnaderna till större delen konstruerats schematiskt på grundval av en beräknad anläggningskostnad av 18,000 kronor per ålderdomshemsplats och 20,000 kronor per vårdhemsplats. Sammanlagt uppgå anläggningskostnaderna till 30,7 milj. kronor, vartill kommer en motsvarande inventarietkostnad av 4,5 milj. kronor. För närvarande utgår icke statsbidrag till uppförande av fattigvårdsanstalter. Frågan härom är dock under utredning och det är sannolikt att en lösning kommer till stånd inom relativt nära tid. På grundval av uttalanden som gjorts i denna fråga, bl. a. från den statliga socialvårdskommitténs sida, synes det antagligt att statsbidrag kommer att utgå i minst samma omfattning som till uppförande av pensionärshem. Med denna utgångspunkt ha ovannämnda anläggningskostnader beräknats skola täckas av statsbidrag till ett belopp av 7,5 milj. kronor.

En detaljerad plan för anstaltsväsendets utbyggnad är under utarbetande inom fattigvårdsnämnden. Härav kan föranledas väsentliga ändringar och omgrupperingar i den ovan angivna investeringsplanen, vilken blott bör betraktas som en första preliminär sammanställning i syfte att ange den ungefärliga storleksordningen av ifrågakvarande anläggnings-

hängande fråga om inrättande av ett inackorderingshem äro under utredning. Planerna i dessa avseenden äro emellertid ännu alltför kostnader. Bl. a. må framhållas, att frågan om vårdhemmet Högalids framtida användning ävensom en i viss mån därmed sammanoklara för att ge underlag ens för approximativa beräkningar och tidsuppgifter, varför projekten — oaktat de kunna bli aktuella under 10-årsperioden — icke medtagits i investeringsplanen. Bland investeringarna under 10-årsperioden ha ej heller medtagits planerade nybyggnader för ålderdomshem i Hässelby, vid Smedslätten och på Norrmalm samt för vårdhem i Fruängen, vilka nybyggnadsprojekt för dagen bedömts komma att realiseras först efter 1959. Med hänsyn till omfattningen av de beräknade investeringarna under tioårsperioden och de många osäkra faktorer, som här spela in, synes man i detta sammanhang ej heller böra bortse från att även något eller några av de byggnadsprojekt, som ingå i investeringsplanen kunna komma att förskjutas fram till åren efter 1959. Slutligen må framhållas, att investeringsplanen för fattigvårdsnämnden torde komma att, kanske i väsentlig mån, påverkas av den nya socialhjälpslag, som väntas träda i kraft under 10-årsperioden.

Frågan om *sinnesslövärdens* ordnande är föremål för utredning genom stadskollegiets sinnesslövärdskommitté. Som vägledning för utredningen, vilken väntas föreligga klar inom den närmaste tiden, tjänar — förutom de av stadskollegiet givna direktiven — det av 1946 års statliga sinnesslövärdsutredning år 1949 offentliggjorda betänkandet om sinnesslövärdens. På grundval härav räknar kommittén med att för Stockholms stads del kommer att krävas tre anstalter: en skolanstalt för det bildbara klientelet samt ett kombinerat vård- och arbetshem för vardera könet avsett för icke skolpliktigt klientel. Som arbetshypotes har uppställts att staden kommer att övertaga Slagsta skola från Föreningen för sinnesslöa barns vård samt anstalterna Sättra och Carlslund, eventuellt även Betesda, från Föreningen för psykiskt vanlottade. Stadens enda egna sinnesslövanstalt — Årsta — avses skola nedläggas, sedan klientelet beretts plats på annan

anstalt. Vidare förutsättes en utbyggnad komma att ske av stadens externatskola för sinnesslöa, vilken drives av folkskoledirektionen.

Mot bakgrunden av förefintlig platsbrist för flertalet kategorier av sinnesslöa utgår kommittén från att det blir nödvändigt att relativt snabbt iordningställa nya vårdplatser. Härtill kommer att en mycket stor del av de platser, som nu utnyttjas av staden å de av Föreningen för psykiskt vanlottade drivna anstalterna äro i mycket dåligt skick, varför nya platser måste anordnas såsom ersättning för dessa.

Stadens kostnader för modernisering och utbyggnad av sinnesslövården kan på nuvarande stadium beräknas endast högst approximativt. På grundval av föreliggande utredningsmaterial ha investeringarna under den närmaste tioårsperioden uppskattats till minst ca 10 milj. kronor, varav — med hänsyn till den fördelning av kostnaderna mellan stat och kommun, som föreslagits av 1946 års statliga sinnesslövårdsutredning — ca 5 milj. kronor antagits falla på staden. Då en mera noggrann fördelning av kostnaderna för vart och ett av åren icke låter sig göra, ha kostnaderna upptagits jämnt fördelade över hela tidsperioden.

På grundval av uppgifter från den av stadskollegiet tillsatta kommittén för *partiellt arbetsföra* har för denna verksamhet upptagits en investeringskostnad av 0,7 milj. kronor, avseende vissa åtgärder i arbetsvårdande syfte.

2.142 BARNAVÅRDSNÄMNDEN

Investeringsplanen, som uppgjorts med utgångspunkt från nu kända förhållanden, räknar beträffande *barnhemmen* med att ett flertal av de nuvarande hemmen på grund av otillfredsställande standard måste nedläggas och ersättas med nybyggnader. Antalet barnhemsplatser ingående i barnhemsplanen, utgör f. n. 1,065. Enligt föreliggande beräkning skulle under 10-årsperioden tillkomma 550 platser, varav 280 skulle ersätta nedlagda platser. Totalt skulle alltså antalet barnhemsplatser fram till 1960 komma att öka med 270 platser till 1,335.

Behovet av anstalter för *halvöppen barna-*

vård (daghem, eftermiddagshem och barnträdgårdar) beräknas väsentligen komma att tillgodoses genom förhyrning av lokaler hos de kommunala bostadsbolagen. I investeringsplanen ha därför endast upptagits fyra barnstugor, nämligen kvarteren Yggdrasil i Matteus församling, Kampementsbacken, Kronobergs-parken, Engelbrekts barnavårds- och husmodersskola.

Några investeringskostnader för *ungdomshemmen* (hem för svårpassad ungdom) ha icke medtagits på grund av ovissheten i fråga om dessas utbyggnad, som f. n. är föremål för utredning. För *rådgivningsbyråns filialer, barnavårdscentralerna* samt *ungdomslokalerna* ha ej heller medräknats några kostnader i investeringsplanen, enär barnavårdsförvaltningen utgått ifrån att erforderliga lokalutrymmen för dessa ändamål skola kunna förhyras i stadens fastigheter eller fastigheter, ägda av de kommunala bostadsbolagen.

Investeringskostnader för barnavårdsnämnden, vilka sålunda begränsa sig till barnhemsbyggnader och uppförande av ett mindre antal barnstugor, uppgå till sammanlagt drygt 11 milj. kronor, varav 6 milj. kronor beräknats utgöra stadens kostnader och 5 milj. kronor statsbidragsmedel (för barnhemsbyggnaderna). Vid bedömning av investeringskostnaderna bör beaktas att planen förutsätter, att lokalbehoven för väsentliga delar av nämndens verksamhet skola tillgodoses genom förhyrning. Begränsningen i kapitalinvesteringarna kommer följaktligen att motvägas av ökade hyresutgifter på driftbudgeten.

22.143 ARBETSLÖSHETS NÄMNDEN

Vid uppgörandet av investeringsplanen, som avser kostnader för beredskapsarbeten, har som arbetshypotes förutsatts att läget på arbetsmarknaden icke kommer att undergå några större förändringar. Det antages, att i genomsnitt ca 100 man komma att sysselsättas vid beredskapsarbeten. Investeringskostnaderna under åren 1950—59 ha beräknats till sammanlagt 21,8 milj. kronor, varav 14,1 milj. kronor utgöra lånemedel, 3,2 milj. kronor skattemedel och 4,5 milj. kronor statsbidragsmedel.

22.144 HUSMODERSSEMESTERNÄMNDEN

Inom nämnden pågår utredning rörande åtgärder för att bereda rekreativ vistelse åt barn och vuxna. Preliminära uppgifter från utredningen ge vid handen att här kan bli fråga om kostnader av betydande storlek eller om relativt ringa kostnader, beroende på vilken ställning stadsfullmäktige komma att intaga till frågans lösning i princip. Innan stadsfullmäktige här tagit ståndpunkt, finnes icke möjlighet att ange vilka investeringsbehov, som kunna bli aktuella för ändamålet under den kommande 10-årsperioden. Några investeringskostnader ha därför icke upptagits för husmoderssemesternämnden.

22.145 UNGDOMSSTYRELSEN

Behovet av ungdomslokaler har — såsom framgår av vad ovan anförts beträffande barnvårdsnämndens investeringsplaner — beräknats skola tillgodoses genom förhyrning av lokaler i stadens eller kommunala bostadsbolagens fastigheter. I vilken omfattning det jämväl kan bli erforderligt att uppföra särskilda ungdomsgårdar för ändamålet, såsom stadens ungdomskommitté föreslog i sitt år 1946 avgivna betänkande,¹ kan f. n. icke med säkerhet bedömas. Förslag i denna fråga torde vara att förvänta från ungdomsstyrelsen. I frågan om tillgodoseende av behovet av samlingslokaler torde vidare vissa förslag komma att framläggas av stadskollegiets samlingslokalkommitté.

Vilka investeringsbehov som kunna komma att aktualiseras för här ifrågavarande ändamål är svårt att nu fixera. Mera för att markera behovet än som ett försök att uppskatta storleksordningen och utan ställningstagande till frågan om vilken förvaltning dessa lokalärenden böra hänföras till, har ett belopp av 5 milj. kronor här upptagits för *samlingslokaler och ungdomsgårdar*. Av kostnaderna ha 1 milj. kronor beräknats skola täckas genom statsbidrag. Det bör påpekas att bristen på samlings-salar i den inre staden delvis avhjälpes genom det hos fastighetsnämnden redovisade studiehemmet för ABF (liksom

¹ Bihang 10/1946.

dessförrinnan genom det nya Folkets Hus). Hos fastighetsnämnden äro också smärre belopp reserverade för andra samlingslokaler. Idrottsstyrelsens investeringar taga i någon mån sikte på lokalbehovet även för andra föreningar än idrottsklubbarna, och särskilt kommer utbyggnaden av skolväsendet att medföra en betydande ökning av tillgången på samlings-salar och andra allmänna lokaler i ytterområdena.

22.15 KULTURROTELN

22.151 FOLKSKOLEDIREKTIONEN

Bristen på skollokaler är f. n. mycket stor. Främst beror detta på den enastående kraftiga ökningen av antalet barn i skolåldern efter nativitetsstegringen omkring år 1940. För att möta det härav föranledda lokalbehovet uppgjorde folkskoledirektionen redan i början av 1940-talet erforderliga skolbyggnadsprogram, som successivt anpassats efter utvecklingen. Sedan några år ha emellertid byggnadsrestriktionerna hindrat och försinkat byggnadsprogrammets genomförande. Alltför få skolor ha fått byggas och de som tillkommit sakna i stor utsträckning nödvändiga specialsalar, bl. a. för gymnastik och skolmåltider och samlings-salar. Ett uttryck härför är att folkskoledirektionen vid ingången av år 1950 disponerade drygt 40 milj. kronor i reserverade medel, varav 21 milj. kronor till nya skolor och 19,4 milj. kronor till speciallokaler i ofullständigt utrustade skolor.

Den pågående stegringen av skollokalbehovet kommer under 50-talet att fortsätta i en för Stockholms förhållanden enorm takt och omfattning. Med framskrivning av nuvarande förhållanden skulle enligt en inom direktionen gjord beräkning antalet klassavdelningar i folkskolor och högre skolor — läroverk, mellanskolor och flickskolor — utveckla sig enligt tabell 22 C.

Den upprättade investeringsplanen beräknas tillföra skolorna 1,600 nya klassrum och skulle sålunda i huvudsak täcka det framräknade behovet. Då man framdeles har att emotse en sannolikt mycket betydande regress i barnantalet skulle byggnadsprogrammet enbart

Tabell 22 C. Behov av skollokaler i Stockholm enligt folkskoleledningen.

Läsår	Folkskolor	Högre skolor	Summa
1949/50	1,743	607	2,350
1951/52	2,188	661	2,849
1953/54	2,572	776	3,348
1955/56	2,782	946	3,728
1957/58	2,873	1,112	3,985
1959/60	2,806	1,220	4,026

med hänsyn härtill vara alltför kraftigt tilltaget. Åt andra hållet kommer emellertid den 9-åriga enhetsskolans fullständiga genomförande att verka liksom angelägenheten av att minska klassernas storlek. Planen torde därför icke få anses överdimensionerad, även om möjligheterna att genomföra en så utomordentligt omfattande skolbyggnadsplan — sex och en halv skola om året under tio år i följd — kanske icke böra överskattas.

Investeringsplanen omfattar 47 nya folkskolor, däribland 8 till vilka medel redan anvisats, och 18 högre skolor, varav medel delvis anvisats till 2.

I fråga om folkskolor beräknas i *den inre staden* nybyggnader i kvarteret Munklägret på Kungsholmen, i kvarteret Koppen i Vasastaden, vid Linnégatan 54 på Östermalm (beslutad år 1946) och på Gärdet. Nya skolor tillkomma därjämte i Hjorthagen och Ekshagen.

I *Enskede* beräknas — utöver de beslutade nya folkskolorna i Björkhagen, Hökarängen och Nytorp — nybyggnader komma att uppföras i Bagarmossen, Burmanstorp, östra och västra Farsta, Lövlund, södra Skarpnäck, Sköndal, Södertörns villastad och Tallkrogen. Nuvarande Skarpnäcksskolan skall tillbyggas.

I östra *Brännkyrka* är en ny folkskola i Stureby beslutad och nybyggnader planeras i västra och östra Bandhagen, Liseberg, Sköntorp och Årsta gård. Vidare tillkomma i västra Brännkyrka — utöver den beslutade skolan i Västertorp — nya folkskolebyggnader i Bredäng, Fruängen, Hagsätra, Hägerstens gård, Hökmossen, Jakobsberg, Ormkärr, Rågsved och Sätra. Därjämte beräknas Mälarhöjdens och Midsommarkransens folkskolor bli tillbyggda.

Inom *Bromma* som i det närmaste är färdigbyggt, uppföras — förutom de beslutade skolorna på Lilla Essingen och i Ulvsunda industriområde — nya folkskolebyggnader i Mariehäll och Nockeby. I *Spånga* avses att tillbygga nu befintlig skola i Hässelby, medan nya folkskolebyggnader planeras i Blackeberg, Hässelbygård, norra och södra Loviselund, Lunda, Sundby, östra och västra Vällingby.

Beträffande *högre skolor* beräknas i den inre staden — utöver färdigställandet av statens normalskola på beslutat vis — ett nytt tekniskt läroverk uppföras på Södermalm samt nybyggnader tillkomma för en flickskola i kvarteret Flygmaskinen i Vasastaden och för en realskola på Gärdet. Fullständiga läroverk ha planerats i Gubbängen, Kärrtorp och Södertörns villastad, i Enskede, i Bandhagen, Nybohov (beslutad) och Västertorp i Brännkyrka samt i Blackeberg och Hässelby gård i Spånga, realskolor därjämte i Älvsjö och vid Sandsborg i Enskede. Nya flickskolor (eller motsvarande skolor av annan typ) beräknas tillkomma i Stureby, Årsta, Hägerstens gård, Åkeshov och Vällingby. Det bör påpekas att den stora skolreformen kan medföra väsentliga ändringar av skolenheterna och därmed av skolbyggnadernas art utan att den sammanlagda investeringsvolymen minskas härigenom. Preliminärt har ett tillskott av omkring 100 klassrum uppgivits behövas under 1950-talet. — Slutligen upptager planen tre centralkök (leveranskök) för *skolmåltidsverksamheten*, förslagvis placerade vid Engelbrekts, Kungsholmens och Maria folkskolor.

Exklusive reserverade medel om 40,4 milj. kronor slutar folkskoleledningen investeringsbudget å 201,7 milj. kronor, varav 34,8 milj. kronor täckas av statsbidrag. På driftbudgeten redovisas enligt praxis inventarietrustningen, som överslagsvis beräknats draga en sammanlagd kostnad av 22 milj. kronor varav 5 milj. kronor täckas av statsbidrag.

22.152 LÄRLINGS- OCH YRKESKOLSTYRELSEN

Frågan om yrkesskolväsendets utbyggnad utredes för närvarande av en särskild kom-

mitté, som lärlings- och yrkesskolstyrelsen tillsatt på uppdrag av stadskollegiet. Investeringsberäkningarna bygga på en av yrkesskoldirektören för denna kommitté utarbetad plan. I denna beräknas antalet elever i yrkesskolornas heldagskurser under 1950-talet komma att stiga från omkring 2,000 till det dubbla eller 4,100. Hänsyn har då tagits främst till ansvällningen av antalet ungdomar i Stockholm under denna period och till det av bebyggelseförskjutningen framkallade behovet av en spridning av yrkesskolorna men icke till den stora skolreformen, vars verkningar för yrkesundervisningen torde komma under 1960-talet och då bliva betydande.

Planen räknar med 4 centralskolor: för *handelsutbildningen* den nya handelsskolan vid Fridhemsplan, för *hantverk och industri* den stora centralbyggnaden vid Polhemsgatan, som tillbygges enligt tidigare SF-beslut (utl. 148/1945) för en nu med 0,575 milj. kronor uppräknad kostnad, medan centrala nybyggnader beräknas för en *hushållsskola* (1,85 milj. kronor) och för *sömnadsskolorna* (1,8 milj. kronor). Vidare ingår i planen en yrkesskolbyggnad för de södra stadsdelarna för en kostnad av 4,3 milj. kronor samt lokaler för en restaurangskola (0,53 milj. kronor) och för en charkuteriskola (0,63 milj. kronor). Efter 1950-talet faller en yrkesskola vid Räcksta station för Bromma—Spånga, en butiksbiträdesskola på Söder och en nybyggnad för handelsgymnasium på Norr.

Utöver tidigare anvisade 2,78 milj. kronor upptager investeringsbudgeten för lärlings- och yrkesskolstyrelsen inalles byggnadsanslag av lånemedel om 9,475 milj. kronor, var till kommer 0,21 milj. kronor i statsbidrag till lokaler för sjömansskola i tillbyggnaden vid Polhemsgatan. Eljest utgår statsbidrag icke till kommunerna för byggnader för yrkesundervisningen, liksom icke till byggnader för läroverk, mellanskolor och flickskolor. På dessa punkter torde man främdeles kunna räkna med en förbättring. På driftbudgeten redovisas engångsanslag till inventarier och materiel för ifrågavarande byggnader om sammanlagt 3,95 milj. kronor, varav 1,2 milj. kronor beräknas täckta av statsbidrag.

22.153 ARKIV- OCH BIBLIOTEKS- NÄMNDERNA

För den i princip beslutade administrationsbyggnaden över arkivmagasinet i Kungsklippan upptager planen 1,1 milj. kronor. Lokalbehovet för en utbyggnad av stadsbibliotekets filialsystem beräknas komma att tillgodoses i nybyggnader för skolor och samlingslokaländamål. Kostnaderna för nya bibliotekslokaler återfinnas därför som hyresutgifter på driftbudgeten.

22.16 SJUKVÅRDSROTELN

22.161 SJUKHUSDIREKTIONEN

Den för sjukhusväsendet upprättade investeringsplanen tar sikte både på en avsevärd utökning av antalet vårdplatser i det hela och på en omfattande modernisering och upprustning av befintliga sjukhus. I huvudsak innehåller planen följande.

Det med staten träffade avtalet om upplåtelse av *Sabbatsbergs sjukhus* för undervisning förutsätter en fullständig nybyggnad av hela byggnadskomplexet med undantag av befintliga byggnader för kvinno- och öronkliniker samt patologisk institution och panncentral. Byggnadsprogrammet skall vara genomfört till den 1 januari 1961. Den på staden ankommande delen av byggnadskostnaden har preliminärt beräknats till 39 milj. kronor, varav 31,5 milj. kronor falla inom 10-årsperioden. Planen upptager även 3 milj. kronor för investeringar, som föranledas av träffade avtal om stadens bidrag till uppförande av en pediatrik och en tuberkulosklinik vid *Karolinska sjukhuset*.

Sjukhusförvaltningen räknar vidare såsom nödvändig en nästan total modernisering av *S:t Görans* och *S:t Eriks sjukhus* på grund av de nuvarande byggnadernas delvis otidsenliga beskaffenhet och särskilt otillräckligheten av befintliga lokaler för diagnostik, laboratorier och polikliniker. Byggnadskostnaderna ha preliminärt beräknats till ca 30 respektive 36 milj. kronor, varav 9 respektive 24,5 milj. kronor falla inom 10-årsperioden.

Nuvarande brist på lasarettplatser jämte

det beräknade behovet av ytterligare platser under 10-årsperioden anses i första hand böra mötas genom ett s. k. räjongsjukhus vid *Fruängen* med ca 700 vårdplatser för en kostnad av ca 21 milj. kronor. För att täcka en framtida ytterligare ökning av vårdplatsbehovet avses att mot 10-årsperiodens slut påbörja anläggningen av ytterligare två räjongsjukhus, nämligen ett på *Östermalm* med ca 600 och ett vid *Räcksta* med ca 700 platser. Av den uppskattade byggnadskostnaden om 17 respektive 20 milj. kronor, har under perioden upptagits respektive 8 och 3 milj. kronor.

För *barnsjukvårdens* tillgodoseende beräknas en nybyggnad för barnkirurgi vid Sachska barnsjukhuset för en byggnadskostnad av ca 3 milj. kronor. Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt och Norrtulls sjukhus anses behöva ombyggas för lägst 2,4 milj. kronor, vilka ändamål sjukhusen framdeles än komma att tjäna.

Fullföljandet av den i princip godkända planen för *Söderby sjukhus'* modernisering beräknas medföra en kapitalinvestering av ca 6,5 milj. kronor.

Epidemisjukhuset anses vara i behov av en genomgripande modernisering för en beräknad kostnad av ca 18 milj. kronor, varav 8 milj. kronor falla inom 10-årsperioden.

Den betydande platsbristen och behovet av moderna behandlingslokaler inom *den psykiatriska vården* motiverar en sammanlagd kapitalinvestering av ca 30 milj. kronor, därav respektive 5 och 7 milj. kronor för upprustning av Långbro och Beckomberga sjukhus, 12 milj. kronor för uppförande av ett nytt sjukhus med omkring 400 vårdplatser, 0,9 milj. kronor för nybyggnad av ett centralhem i Köllängen samt 5 milj. kronor för provisoriska nybyggnader för psykiskt sjuka.

Kronikervården, som lider av en markerad platsbrist, bedömes kräva en utbyggnad för en kostnad av lägst 6 milj. kronor. Härav beräknas 4 milj. kronor för en nybyggnad vid Blackeberg med omkring 250 vårdplatser samt 2 milj. kronor för ombyggnad av Maria sjukhus och Södra barnbördshuset, varigenom ca 335 platser vinnas.

För att kunna ombesörja tvätten för de nyttillkommande sjukhusen torde *Centraltvättin-*

rättningen böra utvidgas för en kostnad av omkring 2 milj. kronor.

Ökade resurser för den *öppna sjukvården* avses tillskapade dels genom utvidgning av polikliniklokalerna i samband med nybyggnad eller modernisering av lasarett, dels ock genom uppförande av en undersökningscentral i Alvik. Av kostnadssumman för denna central har hälften eller 3 milj. kronor upptagits i 10-årsplanen.

Smärre *ombyggnadsarbeten och moderniseringar* vid sjukhusen ha beräknats medföra en kapitalinvestering av sammanlagt drygt 18 milj. kronor. Av 5-årslån bestridas slutligen de till nära 37 milj. kronor uppskattade kostnaderna för *inredning och inventarieutrustning*.

Som framgår av redogörelsen hänför sig en betydande del av anläggningskostnaderna till omgestaltningar av befintliga sjukhus. Härmed åsyftas en effektivisering av sjukvården, varigenom vårdtiderna nedbringas och en häremot svarande ökad intagnings- och omsättningskapacitet möjliggöres. En förkortad liggtid är icke endast av betydelse för den sjuke utan kan även leda till en begränsning av den eljest nödvändiga utbyggnaden av sjukhusväsendet. Detta anses gälla såväl lasarettssjukvården som tuberkulos- och epidemivården.

För *lasarettssjukvården* beräknades tidigare erfordras ett platsantal som motsvarade 7,4 vårdplatser per 1,000 invånare. För närvarande disponerar staden för dessa ändamål 4,200 vårdplatser eller 5,7 platser per 1,000 invånare. Trots befintlig brist på lasarettplatser räknar sjukhusförvaltningen med att genom en utbyggnad av sjukhusväsendet, som blott föga överstiger den som betingas av folkmängdsökningen, men i övrigt genom en höjning av kapaciteten vid befintliga sjukhus efter genomförande av planerade moderniseringsarbeten, kunna tillgodose vårdbehovet. Antalet platser inom lasarettssjukvården skulle efter planens genomförande uppgå till 5,100, vilket motsvarar 5,8 vårdplatser per 1,000 invånare vid en folkmängd av 875,000 personer.

För *tuberkulos- och epidemivården* räknas med att det genom folkmängdsökningen stegrade vårdbehovet skall kunna tillgodoses med nuvarande platstillgång efter företagna moder-

niseringar av Söderby sjukhus och Epidemijukhuset.

Inom den *psykiatriska vården och kroniker-vården* råder en platsbrist av sådan omfattning, att en betydande utbyggnad av dessa vårdformer anses oundgängligen nödvändig. Investeringsplanen innebär i detta avseende att den psykiatriska vården utbygges med nära 1,000 vårdplatser eller från nu tillgängliga 3,335 platser till 4,315. Även kronikervården skulle bli föremål för en motsvarande utbyggnad eller från nuvarande 530 till 1,590 vårdplatser.

I det hela upptager sjukhusförvaltningens investeringsplan för 10-årsperioden en kostnad av 216 milj. kronor. Härtill komma reserverade lånemedel om nära 14 milj. kronor, som bl. a. avse efterbehandlingsjukhuset m. m. vid Södersjukhuset, Bakteriologiska centrallaboratoriet, Sachsska barnsjukhuset och S:t Eriks sjuksköterskeskola.

22.162 HÄLSOVÅRDSNÄMNDEN OCH FOLKTANDVÅRDSSTYRELSEN

Under hälsovårdsnämnden upptagas 0,4 milj. kronor till ett karantänstall för hästar och hundar jämte avlivningsanstalt för mindre djur. Lokalbehovet för folktandvården förutsättes bli tillgodosett i stort med nybyggnader för andra ändamål, och lokalkostnaderna återkomma därför som hyresutgifter på driftbudgeten.

22.17 AB STOCKHOLMS SPÅRVÄGAR

Investeringskalkylerna för spårvägen bygga på samma prognoser för stadens utbyggnad och befolkningstillväxten som legat till grund för förvaltningarnas beräkningar i övrigt. I sina kalkyler antar spårvägsbolaget, att antalet statistikförda resor per invånare skulle från 1949 till 1959 stiga från 360 till 400 och totalantalet statistikförda resor från 260 milj. till 350 milj. På innerstadslinjerna förutsättes nuvarande trafikstandard i huvudsak bibehållen, på förortslinjerna en successiv höjning. Ett linjenät med tillhörande hallar och vagnar har skisserats.

Spårvägstrafiken som helhet kommer att minskas, genom att vissa förortsspårvägslinjer omläggas till förortsbanor, trafikerade med tunnelvagnar, och genom att andra nedläggas. För den kvarvarande spårvägstrafiken måste ett antal spårvagnar anskaffas, huvudsakligen genom att äldre vagnar utangeras och utbytas mot nya. Alternativt har diskuterats att ersätta viss spårvägstrafik i innerstaden med buss- eller trådbusstrafik, varvid nya bussar och trådbussar måste inköpas. Kostnaderna för nyanskaffning av rullande materiel liksom behovet av uppställningsutrymmen beräknas i stort sett bli desamma i båda alternativen.

För buss- och trådbussparken gäller i övrigt, att samtliga äldre vagnar successivt skola ersättas med nya. Det är dock möjligt, att nyanskaffningen kan reduceras något, om förbindelserna till och från vissa förortsområden ordnas som anslutningstrafik till de nya förortsbannorna och ej som direkttrafik med innerstaden.

Vissa äldre vagnhallar komma att nedläggas och ersättas genom nybyggnad.

Mindre kapitalinvesteringar, som i nuvarande läge framstå som tveksamma, ha ej redovisats. Underhållsarbeten av olika slag föras på driftbudgeten.

Trafiknätets antagna utveckling med angivande av spårvägsbolagets arbeten framgår av följande sammanställning:

År 1950:

Lindhagensgatan — Islandstorget: ombyggnadsarbetena på stationerna pågå. Lindhagensgatan — Kungsgatan: nybyggnadsarbetena pågå.

Södertörnsbanan och Rågsvedsbanan öppnas för trafik med tunnelvagnar Slussen—Hökarängen samt Slussen—Stureby. Viss anslutningstrafik med buss inrättas till de nya förortsbannorna vid stationerna Kyrkogården respektive Stureby.

Busslinjer öppnas till Hägerstensåsen (67), Solberga (68), Kärrtorp (78) samt mellan Islandstorget och Hässelby (82). Busslinjerna 76 och 77 omläggas till trådbussdrift. Busslinje 75 nedlägges.

År 1951:

Hässelbybanan mellan Islandstorget och Vällingby påbörjas.

Rålambsvägen—Fridhemsplan: anläggningsarbetena för linje 2 igångsätts.

Buslinje 59 omlägges till trådbussdrift.

År 1952:

Hässelbybanan och västra tunnelbaneinfarten färdigställes mellan Råcksta och Kungsgatan. Buslinje 82 förkortas i motsvarande grad.

Rågsvedsbanan mellan Stureby och Bandhagen påbörjas. Midsommarkransbanan utbygges till Västertorp.

Rålambsvägen—Fridhemsplan: omläggningen av linje 2 avslutas.

Hornsplan och Fridhemsplan: ombyggnad i samband med att de sydvästra förortsbanornas ändstation vid Södermalmstorg flyttas till Tegelbacken.

År 1953:

Hässelbybanan utbyggd till Vällingby, varjämte förlängningen till Loviselund påbörjas.

Södra tunnelbaneinfarten emellan Slussen och Tegelbacken påbörjas.

Södertörnsbanan utbygges till Farsta. Rågsvedsbanan färdigställes till Bandhagen.

Liljeholmsbrons dubbling: omlägningsarbetena för de sydvästra förortsbanorna påbörjas.

År 1954:

Södra tunnelbaneinfarten mellan Slussen och Tegelbacken färdigställes.

Västertorpsbanan (Midsommarkransbanan) utbygges till Fruängen.

Liljeholmsbrons dubbling: omlägningsarbetena avslutas.

År 1955:

Hässelbybanan färdigställes till Loviselund. Södertörnsbanan förlänges till Södertörns villastad.

År 1956—59:

Tunnelbanesystemet öppnas för genomgående trafik.

Rågsvedsbanan utbygges till Rågsved. Skarpnäsbanan påbörjas och färdigställes till Bagarmossen. Mälarhöjdsbanan förlänges över Jakobsberg till Sätra.

Buslinjerna till Björkhagen och Kärrtorp nedläggas.

Följande nyanskaffning av vagnar har förutsatts bli nödvändig fram till och med år 1959:

Leveransår	Spårvagnar	Tunnelbanevagnar	Bussar och trådbussar
1950	23	70	10
1951	11	80	—
1952	—	50	60
1953	40	70	40
1954	—	20	—
1955	30	50	60
1956—59	160	90	130
Summa	264	430	300

Utbyggnaden av bolagets vagnhalls- och verkstadsanläggningar har bedömts ske enligt följande:

År 1950:

Nya Enskedehallen: spåranläggningen avslutas. Verkstaden i Enskede: byggnadsarbeten jämte spåranläggning Hammarbybacken—verkstaden. Spångahallen påbörjas. Nytt centralt banförråd påbörjas.

År 1951:

Verkstaden i Enskede färdigställes.

År 1952:

Spångahallen tages i bruk. Söderhallen påbörjas. Det centrala banförrådet färdigställes.

År 1953:

Södertörnshallen påbörjas.

År 1954:

Söderhallen tages i bruk.

År 1955:

Södertörnshallen tages i bruk.

År 1956—59:

Rågsvedshallen anlägges. Spårväghall, eventuellt spårvägs- och busshall, anlägges.

Investeringskostnaderna ha fördelats på olika år under 10-årsperioden i enlighet med här redovisade antaganden. Dessutom ha kostnaderna för trafikantskyddsrum som bolaget är skyldigt bygga utslagits schematiskt med en femtedel av nettokostnaden 3 milj. kronor vartannat år. Till periodens senare hälft har eventuellt omläggning av bandelen Haga Södra—Linvävartorget—Haga Norra hänförts. För Huvudstabanen ha icke några kostnader medräknats.

Från spårvägsbolagets sida har slutligen framhållits, att man med hänsyn till de nuvarande trafikledernas och kommunikationsmedlens kapacitet i realiteten torde bli nödsakad att begränsa utbyggnaden i västra Brännkyrka till Västertorp och Fruängen. Någon nämnvärd exploatering därutöver i Brännkyrka synes ej kunna ske, förrän de sydvästra förortsbanorna omlagts till tunnelbanedrift och infartslederna erhållit en väsentligt förbättrad standard. Trots de angivna skälen har bolaget dock följt generalplaneavdelningens utbyggnadsprogram, varvid linje 16 förutsetts förlängd till Sätra som förortsbana.

I det hela har spårvägsbolagets investeringsbehov för 10-årsperioden under här angivna förutsättningar beräknats till jämnt 300 milj. kronor. Härav falla 68 milj. kronor på ban- och trådbussanläggningar, 50 milj. kronor på vagnhallar, verkstäder och förråd, 179 milj. kronor på rullande materiel och 3 milj. kronor netto på skyddsrum.

22.2 BEFOLKNINGSUTVECKLINGEN

De antaganden rörande befolkningsutvecklingen, som ligga till grund för dessa investeringsberäkningar kunna diskuteras. Som tidigare nämnts har generalplaneavdelningen antagit att Stockholm omkring 1960 kan komma att rymma ca 900,000 invånare. Statistiska kontoret har senare i sin på uppdrag av kansliet gjorda befolkningsprognos ansett en avsevärt lägre inflyttning trolig och kommit till, att folkmängden vid samma tidpunkt skulle bli 844,000 alternativt 826,000 invånare.¹ I kapitel 18 beräknar generalplaneavdelningen fortfarande, att staden vid full utbyggnad omkring år 1960 kan komma att rymma 900,000 invånare fördelade med ca 380,000 på innerstaden och 520,000 på ytterområdena. Därvid förutsattes dels att fram till 1960 endast ca 40,000 flyttat ut från det centrala arbetsområdet, dels att den genomsnittliga boendetätheten i innerstadens bostadsom-

¹ I en av statistiska kontoret den 31 augusti 1950 daterad översikt av det ekonomiska läget hösten 1950 påvisades emellertid att inflyttningsantagandena för 1949 och 1950 lågo avsevärt lägre än den senare konstaterade verkliga inflyttningen.

råden sjunkit till 0,9 invånare per rumsenhet. I de nyare bostadsområdena, där ju bl. a. förekomsten av barn är avsevärt större, räknar generalplaneavdelningen dock i stort sett konstant boendetäthet, och i den tillkommande bostadsbebyggelsen med en boende per rumsenhet. Dessa siffror synas kansliet väl höga.

Vid bedömning av utvecklingen av stadens ekonomi måste man taga hänsyn till en fortsatt minskning av boendetätheten, vilket även är en angelägen uppgift för bostadspolitiken. Bostadssociala utredningen räknade 1945 i sina saneringsexempel för Stockholm med en interimstandard för år 1960 av 0,78 boende per rumsenhet. Visserligen har den under flera decennier pågående minskningen av boendetätheten under 1940-talet hejdats, men bl. a. den nuvarande bostadsförmedlingen, genom vilken flerbarnsfamiljerna i första hand bli hjälpta till rymligare bostäder, måste komma att medföra en ny sänkning av boendetätheten. Kansliet anser därför sannolikt, att utvecklingen inom överskådlig tid kommer att medföra, att den genomsnittliga boendetätheten kommer i närheten av 0,8. Om den för bostadsändamål i innerstaden tillgängliga volymen kommer att ha storleksordningen 400,000 rumsenheter skulle vid en sådan boendetäthet dessa endast rymma 320,000 invånare och ytterområdenas 535,000 rumsenheter endast 430,000 personer. Detta gör för hela staden en totalbefolkning av 750,000. Det förefaller kansliet icke sannolikt att stadens folkmängd på lång sikt räknat kommer att mycket överstiga denna siffra. Likaså föreställer kansliet sig att man omkring 1960 knappast bör räkna med fullt så stor folkmängd som den till grund för investeringsplanen lagda siffran 875,000—900,000 utan snarare med en runt 50,000 lägre folkmängd, alltså 825,000—850,000.

Om man tills vidare begränsar sig till den tid planen avser, inställer sig frågan om och i vad mån en sådan minskning av det antagna invånarantalet inverkar på investeringsberäkningarna. Svaret beror delvis på utformningen av den fortsatta exploateringen. Kansliet antager i första hand, att någon väsentlig ändring icke göres härvidlag, vilket alltså betyder att praktiskt taget all återstående bostadsmark inom stadens gränser har tagits i anspråk före

10-årsperiodens utgång för en bebyggelse av den art generalplaneutlåtandet skisserar. Under denna förutsättning synes möjligheterna att beskära investeringarna vara tämligen små. Utöver de i varje fall lika nödvändiga eller önskvärda anläggningarna sammanhånga nämligen kostnaderna mera med bebyggelsens omfattning än med variationer av folkmängden i samma bebyggelse. I fråga om sådana mera direkt av folkmängden avhängiga investeringar såsom sjukhus, skolor och sociala inrättningar representerar investeringsplanen icke heller en optimal utbyggnad — som framgår av detaljmotiveringen har åtskilligt uppskjutits till 60-talet. Detta utesluter naturligtvis icke att det i vissa fall vid ett lägre invånarantal kan bli motiverat att fördela investeringssumman över flera år än planen omfattar.

I ett väsentligt annat läge kan problemet emellertid komma, om man utsträcker perspektivet och räknar med att boendetätheten under 1960-talet ytterligare nedgår till 0,8 och att folkmängden alltså någon gång omkring 1970 understiger 750,000. Differenserna bli då så stora att en omprövning av planeringen måhända skulle vara motiverad. I avvakten på kommitténs överväganden härom och som ett bidrag till underlaget för dessa, har kansliet närmast framräknat kostnaderna för förräntning och amortering av låneskulden i anslutning till de verkställda investeringsberäkningarna.

Innan dessa kostnader redovisas, vill kansliet till sist blott erinra om att en mera intensiv bebyggelse såsom statistiska kontoret påpekat givetvis skulle kunna inrymma en större befolkning och möjliggöra en jämnare befolkningsutveckling. Teoretiskt låter det i varje fall tänka sig att ett folkmängdstillskott av in emot 120,000 — alltså skillnaden mellan en år 1960 antagen folkmängd av runt 850,000 med en boendetäthet av 0,9 och 1949 års folkmängd av 732,000 personer — placeras inom stadens gränser och att dock så mycken bostadsmark sparas, att den kan utnyttjas för en senare utglesning av boendetätheten till 0,8 utan alltför stor folkmängdsförlust. Så långt som stadens utbyggnad hunnit, kan man dock icke blunda för de praktiska svårigheter och andra invänd-

ningar, som möta en dylik exploatering, sedan de närbelägna områden, där en tätare bebyggelse varit mera ändamålsenlig, upptagits av en så spatiös bebyggelse som den i ytterområdena. — I detta sammanhang har kansliet ej heller ingått på den stora fråga, vars utomordentliga vikt understrykes av befolkningsberäkningarna, nämligen förhållandet mellan Stockholm och bebyggelseplaneringen utanför stadens gränser. Ju förr dess hellre bör denna planering läggas under en hatt; för kansliet ter sig skapandet av ett administrativt Stor-Stockholm som en stadsbyggnadsmässig nödvändighet och som en interkommunal reform av angelägnaste slag.¹

22.3 KOSTNADERNA FÖR UPP- LÅNINGEN

Totalsumman av nämndernas investeringar — exklusive spårvägsbolagets — att täckas med lånemedel uppgår till 1,714,3 milj. kronor. Härav skola 1,633,3 milj. kronor underställas Kungl. Maj:ts prövning och fastställelse, medan 81,0 milj. kronor utgöras av underställningsfria 5-årslån. Då kostnaderna för de sistnämnda lånen inräknas i stadens tillfälliga upplåning — och vid redovisningen av kapitalhushållningen betraktas som förlagsmedel — har kansliet i detta sammanhang bortsett ifrån dem. Till summan av underställningslånen bör läggas beslutad men ännu ej verkställd upplåning per 1 januari 1950 å runt 230 milj. kronor. Detta belopp svarar i huvudsak mot de i investeringsplanen redovisade reserverade lånemedlen vid samma tidpunkt. Vidare tillkomma stadens kostnader för kapitalrabatter, som torde kunna uppskattas till 4,5 milj. kronor. Det belopp som staden måste upplåna under 10-årsperioden ifråga skulle således uppgå till 1,867,8 milj. kronor.

Till täckande av detta lånebehov disponeras i första hand tillgängliga medel i den tillfälliga fonden för reglering av upplåningen.

¹ Detta spörsmål har närmare diskuterats i den utredning av investeringskommitténs kansli, som ligger till grund för stadskollegiets framställning den 20 juni 1950 till Kungl. Maj:t om förnyad skyndsamt utredning av problemet Stor-Stockholm. Bihang 73/1950.

Till denna fond föras försäljningsmedel vid avyttring av tillgång för stadigvarande bruk, om dessa medel ej överförts till annan fond eller funnit annan omedelbar användning, samt överskottsmedel å lån, som ej i sin helhet åtgått för det med lånet avsedda ändamålet. Vidare kan kommun om avskrivningen på en tillgång är större än amorteringen på motsvarande upplåning — för undvikande av eljest uppkommande kapitalförbrukning — till fonden avsätta skillnaden häremellan. Anslag till sådan avsättning upptages varje år i budgeten, när staden vid sin upplåning för industriverkens investeringar av praktiska skäl tillämpar 30-årig amortering, medan verkens tillgångar däremot som regel avskrivs på kortare tid. Dessutom avsätts medel till amortering av beslutad men ännu ej verkställd upplåning. Den av stadsfullmäktige beslutade upplåningen verkställs nämligen i många fall först långt efter beslutet. Härigenom kommer låneskuldens amortering att förskjutas. För att motverka detta har alltsedan år 1930 anslag till amortering upptagits i staten redan året efter det stadsfullmäktiges beslut om upplåning, oavsett om Kungl. Maj:ts godkännande erhållits och upplåning verkställts eller icke. Av sålunda uttaxerade medel täckas i första hand kostnaderna för amortering å den verkliga nyupplåningen, varefter återstoden avsetts till fonden.

Behållningen i fonden per 1 januari 1950 kan uppskattas till runt 20 milj. kronor. Under åren 1950—59 har kansliet antagit, att fonden skall tillföras ytterligare sammanlagt 88 milj. kronor. Dessa medel beräknas härflyta från överskott å tidigare beviljade anslag till utlämnande av sekundärlån, 13 milj. kronor, amortering å beslutad ännu ej verkställd upplåning, 32 milj. kronor, avsättning för industriverken utöver vad som belöper sig på amortering å motsvarande upplåning, 38 milj. kronor, samt statsbidrag m. m. 5 milj. kronor.

Efter ianspråktagande av dessa medel skulle för staden återstå att upplåna på allmänna marknaden ett belopp av runt 1,760 milj. kronor. Erfarenhetsmässigt bör man emellertid räkna med en viss fortlöpande förskjutning i tiden av upplåningen. Vid beräkningen av kostnaden härför har därför antagits, att

Tabell 22 D. Stadens lånebehov 1930—59.

År	Upplåning			Beslutad ej verkställd upplåning vid årets slut
	Tillfälliga fonden	Revers- och obligationslån	Totalt	
	miljoner kronor			
1930	10,0	9,6	19,6	7,87
1931	5,2	50,8	56,0	— 2,88
1932	6,9	39,9	46,8	0,2
1933	2,7	35,5	38,2	2,0
1934	7,2	1,1	8,3	29,3
1935	14,3	8,0	22,3	32,0
1936	8,7	26,0	34,7	23,8
1937	11,3	23,9	35,2	33,5
1938	13,3	46,0	59,3	32,0
1939	11,6	64,8	76,4	45,6
1930—39	91,2	305,6	396,8	—
1940	6,3	66,7	73,0	19,2
1941	6,0	46,6	52,6	27,9
1942	7,1	28,8	35,9	79,8
1943	5,0	54,4	59,4	81,5
1944	2,9	8,4	11,3	159,4
1945	9,3	77,2	86,5	218,5
1946	4,3	80,7	85,0	276,1
1947	17,7	112,3	130,0	275,3
1948	1,4	184,5	185,9	246,3
1949	0,8	169,7	170,5	230,0
1940—49	60,8	829,3	890,1	—
1950	29,0	106,8	135,8	190,0
1951	15,0	154,6	169,6	160,0
1952	8,0	220,3	228,3	130,0
1953	8,0	233,5	241,5	100,0
1954	8,0	174,5	182,5	100,0
1955	8,0	171,4	179,4	100,0
1956	8,0	167,6	175,6	100,0
1957	8,0	153,9	161,9	100,0
1958	8,0	139,6	147,6	100,0
1959	8,0	137,6	145,6	100,0
1950—59	108,0	1,659,8	1,767,8	—

Tabell 22 E. Kostnad för förräntning och amortering av låneskulden 1930—59.

Annuiteter i 1,000-tal kronor

1930	35,416	1940	45,998	1950	85,994
1931	33,358	1941	47,793	1951	91,864
1932	36,287	1942	50,002	1952	98,855
1933	40,308	1943	51,806	1953	110,806
1934	41,400	1944	54,648	1954	123,451
1935	41,203	1945	57,490	1955	132,696
1936	41,043	1946	61,782	1956	141,469
1937	40,872	1947	65,907	1957	149,912
1938	41,234	1948	73,054	1958	154,937
1939	42,407	1949	79,137	1959	159,791

runt 100 milj. kronor skulle kvarstå såsom oupplånade — beslutad ej verkställd upplåning — vid tidsperiodens slut.

Enligt ovan angivna förutsättningar skulle stadens lånebehov under tidsperioden 1950—

59 täckas på sätt framgår av tabell 22 D, som till jämförelse även redovisar stadens upplåning under åren 1930—49.

Av tabell 22 E framgå de beräknade kostnaderna för förräntning och amortering av stadens totala låneskuld under 1950—59, sedan upplåning verkställdts på sätt ovan förutsatts. Nyupplåningen har därvid antagits ske efter en räntesats av 3%. I anknytning till ovanstående tabell medtagas även kostnaderna enligt stat under åren 1930—49.

För de år, för vilka försöksstater senare framläggas, skulle sålunda kostnaderna för förräntning och amortering av stadens totala fasta låneskuld komma att överskjuta innevarande års (1950) lånekostnader med

5,9	milj. kronor	år	1951
12,9	»	»	1952
24,8	»	»	1953
37,5	»	»	1954 samt
73,8	»	»	1959

22.4 RÄNTABLA OCH ICKE-RÄNTABLA INVESTERINGAR

Vid en bedömning av de ekonomiska konsekvenserna bör hänsyn tagas till fördelningen av investeringarna på räntabla och icke-räntabla anläggningar samt till storleken av den räntabla verksamhetens bidrag till minskande av kostnaderna för låneskuldens förräntning och amortering och därmed av uttaxeringsbehovet.

Vad först angår uppdelningen på räntabla och icke-räntabla investeringar av lånemedel hänvisas till tabell 22 F, som även medtager stadens investeringar enligt stat under åren 1930—49. Fördelningsgrunden är densamma som tillämpas i den årliga redovisningen i statutlåtandets inledning.

Som framgår av tabell 22 F har relationen mellan de olika förmögenhetsdelarna under de två sista decennierna hållit sig tämligen konstant, medan under den tid investeringsplanen avser en påtaglig förskjutning beräknas ske till den icke-räntabla delen med därav följande återverkningar.

För att åskådliggöra den räntabla verksamhetens bidrag till minskande av uttaxerings-

Tabell 22 F. Räntabla och icke-räntabla investeringar 1930—59.

Å r	Summa investeringar 1,000-tal kr.	Därav räntabla		Därav icke-räntabla	
		1,000-tal kr.	%	1,000-tal kr.	%
1930	22,492	15,141	67,3	7,351	32,7
1931	46,352	32,361	69,8	13,991	30,2
1932	48,816	29,519	60,5	19,297	39,5
1933	42,049	24,782	58,9	17,267	41,1
1934	33,552	14,433	43,0	19,119	57,0
1935	25,153	12,842	51,1	12,311	48,9
1936	26,646	16,551	62,1	10,095	37,9
1937	44,931	26,913	59,9	18,018	40,1
1938	57,517	36,573	63,6	20,944	36,4
1939	88,001	56,617	64,3	31,384	35,7
Totalt 1930—39	435,509	265,732	61,0	169,777	39,0
1940	53,134	36,869	69,4	16,265	30,6
1941	59,962	31,407	52,4	28,555	47,6
1942	85,385	55,544	65,1	29,841	34,9
1943	65,905	40,865	62,0	25,040	38,0
1944	88,959	45,888	51,6	43,071	48,4
1945	145,572	86,821	59,6	58,751	40,4
1946	142,776	75,019	52,5	67,757	47,5
1947	130,564	94,903	72,7	35,661	27,3
1948	155,472	96,658	62,2	58,814	37,8
1949	155,633	116,689	75,0	38,944	25,0
Totalt 1940—49	1,083,362	680,663	62,8	402,699	37,2
1950	96,650	68,422	70,8	28,228	29,2
1951	138,612	80,167	57,8	58,445	42,2
1952	198,107	109,668	55,4	88,439	44,6
1953	211,588	112,605	53,2	98,983	46,8
1954	181,998	87,005	47,8	94,993	52,2
1955	161,271	82,244	51,0	79,027	49,0
1956	161,271	82,244	51,0	79,027	49,0
1957	161,271	82,244	51,0	79,027	49,0
1958	161,271	82,244	51,0	79,027	49,0
1959	161,271	82,244	51,0	79,027	49,0
Totalt 1950—59	1,633,310	869,087	53,2	764,223	46,8

Anm. Vid en jämförelse mellan statsummorna för senare delen av 40-talet och tidigare delen av investeringsperioden observeras en påtaglig nedgång för åren 1950—51. Detta sammanhänger med att under 40-talets senare år åtskilliga beslutade anläggningar icke kommit till utförande och att denna eftersläpning till sin största del beräknas bli avarbetad under de närmaste åren. Eftersläpningen kommer till uttryck i investeringsplanerna såsom inanspråktagande av den 1 januari 1950 reserverade medel till ett belopp av runt 190 milj. kronor och motsvarar i huvudsak den beslutade ej verkställda upplåningen. Med inräknande av de reserverade medlen blir, bortsett från 5-årslån, den sammanlagda investeringssumman 1,823 milj. kronor, som enligt planen beräknas fördela sig på följande sätt:

År 1950	185,6 milj. kr.	År 1953	222,7 milj. kr.
» 1951	188,9 » »	» 1954	184,4 » »
» 1952	215,3 » »	» 1955/59	826,1 » »

behovet och hur detta förhåller sig till den totala låneskuldens förräntning och amortering, har ett sammandrag i tabell 22 G upprättats. Såsom bidrag har i förevarande sammanhang räknats kapitaltjänstkostnaderna

Tabell 22 G. De räntabla investeringarnas inverkan på uttaxeringsbehovet.

År	Totalkostnad för låneskulden (förräntning och amortering) i 1,000-tal kronor	Räntabel verksamhet		Kvarstående belopp att uttaxeras (+), att minska uttaxeringen (-) i 1,000-tal kronor
		Bidrag i 1,000-tal kronor	I procent av totala kostnaden för låneskulden	
Stat 1940	45,998	51,596	112,7	- 5,598
» 1941	47,793	51,741	108,3	- 3,948
» 1942	50,002	51,547	103,1	- 1,545
» 1943	51,806	51,472	99,4	+ 334
» 1944	54,648	55,122	100,9	- 474
» 1945	57,490	59,200	103,0	- 1,710
» 1946	61,782	63,416	102,6	- 1,634
» 1947	65,907	70,478	106,9	- 4,571
» 1948	73,054	73,328	100,3	- 274
» 1949	79,137	70,212	88,7	+ 8,925
» 1950	85,994	78,880	91,7	+ 7,114
» 1951	91,864	80,975	88,1	+ 10,889
» 1952	98,855	83,760	84,7	+ 15,095
» 1953	110,806	89,347	80,6	+ 21,459
» 1954	123,451	91,186	73,8	+ 32,265
» 1959	159,791	113,879	71,3	+ 45,912

(ränteersättningar och avskrivningar) ökade eller minskade med överskott respektive underskott å verksamheten.

Uppgifterna grunda sig i det väsentliga på de av förvaltningscheferna upprättade försöksstaterna. Enär dessa ännu icke varit föremål för slutlig granskning må här särskilt understrykas, att siffrorna icke äro definitiva utan att vissa justeringar måhända kunna göras. För jämförelse med tidigare år redovisas även motsvarande förhållanden under tidsperioden 1940—49. Under åren 1940—45 ha siffrorna i vissa delar konstruerats, enär budgeten då var uppställd på sådant sätt att det icke varit möjligt att direkt erhålla erforderliga uppgifter. Siffrorna böra dock kunna anses såsom representativa vid jämförelser med senare år. För åren före 1940 kunna motsvarande uppgifter icke framräknas utan mycket besvärliga och tidsödande undersökningar.

Närmare specifikation å bidragens fördelning på olika räntabla verksamhetsgrenar framgår av tabell 22 H.

För vart och ett av åren 1951—54 och 1959 skulle sålunda, om hänsyn togs till den räntabla verksamhetens bidrag, nettokostnaden för räntor och amorteringar, alltjämt bortsett från spårvägsbolaget, öka med

3,8 milj. kronor år 1951
8,0 » » » 1952
14,3 » » » 1953
25,2 » » » 1954 samt
38,8 » » » 1959.

Anledningen till den betydande merkostnaden är närmast att söka i den försämrade relationen mellan räntabla och icke-räntabla investeringar under åren 1950—59. Därtill kommer den omständigheten att den räntabla verksamheten i och för sig beräknas lämna sämre resultat än vad tidigare varit fallet. Av intresse i detta sammanhang är bl. a. följande.

Industriverken ha hittills kunnat tillgodogöra sig låga anskaffningskostnader från förkrigstiden för en stor del av sina nuvarande kapitaltillgångar. I den mån dessa förslitas och måste utbytas mot nytt kapital, och nyinvesteringar sker till dyrare priser, uppkomma ökade kapitaltjänstkostnader (ränta och avskrivning), vilka i princip hos industriverken motsvara kostnaderna för förräntning och amortering av upplåningen för ändamålet. Driftöverskottet minskas härigenom i motsvarande mån, därest icke en taxehöjning sker.

Vidare har fastighetsnämnden i sina försöksstater räknat med införande av tomträttsinstitut även inom den inre staden, vilket medfört en temporär försämring av budgeten, i det att tomträttsavgälden icke inkluderar amortering utan endast ränta på de för ändamålet upplånade medlen. I den mån staden förskaffar sig ett successivt växande markinnehav och ställer marken till förfogande med tomträtt för såväl bostads- som industribebyggelse, försämrar därför relationen mellan kostnaderna för låneskulden och avkastningen på de räntabla tillgångarna, till dess upplåningen för ändamålet slutbetalts, då motsatta förhållandet inträder. Staden har då en inkomstgivande tillgång av bestående värde, som för all framtid kan tjäna sitt ändamål, men däremot icke några lånekostnader för ändamålet. Denna kapitalbildning torde komma att ställa särskilda krav på nuvarande generation skattebetalare. I anledning härav torde sättet för upplåning för dylika ändamål böra tagas under omprövning. Med hänsyn till kapitalets beständighet och dess förräntnings-

Tabell 22 H. Specifikation & de räntabla tillgångarnas bidrag enligt stat till minskande av uttaxeringsbehovet jämfört med totalkostnaden för förräntning och amortering av stadens fasta låneskuld åren 1940—49.

Räntabel tillgång	1940		1941		1942		1943		1944		1945		1946		1947		1948		1949	
	I,000-tal kr.	%	I,000-tal kr.	%	I,000-tal kr.	%	I,000-tal kr.	%	I,000-tal kr.	%	I,000-tal kr.	%	I,000-tal kr.	%	I,000-tal kr.	%	I,000-tal kr.	%	I,000-tal kr.	%
Byggnader för bostadsändamål m. m.	1,697		1,937		1,971		2,419		2,539		2,544		2,746		3,088		3,408		3,760	
Gatutreglingsfastigheter	5,184		5,203		5,237		5,344		5,428		5,482		5,801		6,172		6,891		6,935	
Lantegendomar	932		714		533		709		708		—		2,373		2,093		2,262		2,313	
Trädgårdsstäder	2,983	21,78	3,216	21,70	3,306	20,76	3,435	21,51	3,648	20,69	4,887	19,96	3,695	20,33	4,530	20,41	4,885	19,95	5,084	19,00
Kommunal subvention för uppförande av hyreshus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Koloniträdgårdar	8	0,02	15	0,03	30	0,06	55	0,10	48	0,09	47	0,08	42	0,06	33	0,05	24	0,03	24	0,03
Industriområden	16	0,03	3	—	218	0,44	303	0,58	274	0,50	302	0,52	334	0,54	485	0,74	518	0,71	445	0,56
Twättstuge- och värmetralanläggningar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vattenledningsverk	6,055	13,16	4,790	10,02	4,558	9,12	4,240	8,18	5,582	10,21	—	—	7	0,01	29	0,04	29	0,04	38	0,04
Gasverk	4,850	10,54	5,466	11,44	4,910	9,82	6,615	12,77	5,230	9,57	3,390	9,35	4,907	9,94	6,703	10,17	6,754	9,24	6,250	7,90
Elektricitetsverk	19,993	43,47	20,882	43,69	22,390	44,76	20,565	39,70	22,152	40,54	27,753	48,27	26,985	43,68	32,599	49,46	32,496	44,48	29,858	37,70
Hamnväsende	3,567	7,75	3,078	6,44	2,049	4,10	1,586	3,06	2,821	5,16	2,268	3,95	3,478	5,62	5,047	7,05	5,776	7,90	5,290	6,68
Slakthus och saluhallar	566	1,23	720	1,50	560	1,13	490	0,94	634	1,16	664	1,15	654	1,05	669	0,91	656	0,89	548	0,69
Aktier m. m.	1,275	2,77	453	0,95	395	0,79	447	0,86	472	0,86	1,154	2,01	1,140	1,85	1,210	1,84	1,300	1,78	1,350	1,71
Utlånade medel	5,294	11,52	5,970	12,49	6,054	12,11	6,028	11,64	6,601	12,09	6,770	11,78	6,830	11,05	6,919	10,49	7,479	10,23	7,847	9,92
Summa	51,596	112,17	51,741	108,26	51,547	103,09	51,472	99,36	55,122	100,87	59,200	102,97	63,416	102,61	70,478	106,91	73,328	100,33	70,212	88,72

Tabell 22 H. (forts.) 1950—54 och 1959.

Räntabel tillgång	1950		1951		1952		1953		1954		1959	
	I,000-tal kr	%	I,000-tal kr.	%	I,000-tal kr.	%	I,000-tal kr.	%	I,000-tal kr.	%	I,000-tal kr.	%
Byggnader för bostadsändamål m. m.	4,069		4,245		4,336		4,298		4,263		4,338	
Gatutreglingsfastigheter	7,344		7,637		8,010		8,371		8,786		10,591	
Lantegendomar	2,573		2,500		2,566		2,524		2,530		4,115	
Trädgårdsstäder	5,535	19,09	6,410	17,17	7,285	16,97	8,160	15,82	9,035	14,90	12,600	15,54
Kommunal subvention för uppförande av hyreshus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Koloniträdgårdar	18	0,02	17	0,02	21	0,02	29	0,02	39	0,03	78	0,05
Industriområden	818	0,95	956	1,04	842	0,85	1,000	0,90	1,705	1,38	4,330	2,71
Twättstuge- och värmetralanläggningar	41	0,04	84	0,09	84	0,08	129	0,12	214	0,16	509	0,36
Vattenledningsverk	6,420	7,46	7,074	7,70	7,184	7,26	7,269	6,56	7,301	5,91	8,670	5,42
Gasverk	3,915	4,55	4,280	4,65	5,180	5,23	7,320	6,60	8,110	6,56	11,520	7,21
Elektricitetsverk	33,304	38,73	33,472	36,43	34,522	34,02	36,210	32,67	35,194	28,50	42,996	26,91
Hamnväsende	5,060	5,88	6,133	6,67	5,654	5,73	6,087	5,49	6,388	5,17	8,409	5,26
Slakthus och saluhallar	630	0,73	704	0,76	839	0,85	1,115	1,01	1,185	0,95	1,163	0,73
Aktier m. m.	1,350	1,56	1,500	1,63	1,500	1,51	1,500	1,35	1,500	1,21	1,500	0,94
Utlånade medel	10,911	12,69	10,977	11,94	11,151	11,28	11,149	10,06	11,150	9,03	9,814	6,14
Summa	78,880	91,70	80,975	88,10	83,760	84,70	89,347	80,60	91,186	73,80	113,879	71,27

möjlighet ligger lån utan amorteringsskyldighet närmast till hands. Då skillnaden mellan de årliga kostnaderna för sådan upplåning och upplåning med en väsentligt utsträckt amorteringstid, exempelvis 60 eller 100 år, är relativt liten, kan måhända även en förlängning av amorteringstiden vara tillräcklig. Detta spörsmål torde jämte liknande problem böra upptagas i en allmän översyn av stadens kapitalhushållning. Enligt förslag i en av kommitténs kansli den 30 november 1950 avgiven promemoria har investeringskommittén igångsatt en särskild utredning angående normerna för stadens kapitalhushållning och budgetredovisning.

22.5 HUVUDSTATER FÖR KAPITALBUDGETEN

En sammanfattande översikt av investeringarnas storleksordning och deras fördelning på låne- och statsbidragsmedel samt

skattemedel under åren 1951—54 och 1959 lämnas i bifogade huvudstater för kapitalbudgeten — tabell 22 I. De här upptagna kostnads- och inkomstposterna för investeringsplanernas förverkligande ha framräknats med utgångspunkt från den ovan angivna gången av stadens upplåning. I anslutning till posten »Ianspråktaga avskrivningsmedel» bör påpekas betydelsen av att amorteringstiderna understiga avskrivningstiderna för motsvarande kapitaltillgångar. Därigenom kommer stadens förmögenhet att öka med skillnaden mellan verkställd amortering å upplåningen och avskrivningen av tillgången. Enligt de upprättade huvudstaterna sker också för vart och ett av åren 1951—54 och 1959 en kapitalökning med respektive 13,0, 12,0, 11,0, 12,2 och 14,2 milj. kronor.

Av intresse torde även vara att belysa investeringarnas storlek i förhållande till folkmängden. Diagrammet bild 22/1 och tabell 22 J visar investeringskostnaderna utslagna

Tabell 22 I. Huvudstater avseende kapitalbudgeten.

Utgifter	1951	1952	1953	1954	1959	Inkomster	1951	1952	1953	1954	1959
<i>Låne- och statsbidragsmedel.</i>						<i>Låne- och statsbidragsmedel.</i>					
III. Fastighetsroteln.						Upplåning och statsbidrag	154,6	214,9	231,1	201,5	177,0
Lånemedel	34,8	50,3	53,1	57,0	43,0						
Statsbidragsmedel	0,3	0,5	0,9	0,5	0,2						
IV. Stadsbyggnadsroteln.											
Lånemedel	30,8	39,9	39,7	35,7	31,0						
Statsbidragsmedel	0,9	1,2	1,5	1,5	1,5						
V. Industriroteln.											
Lånemedel	50,1	66,9	66,8	41,9	46,7						
Statsbidragsmedel	0,3	0,4	0,3	0,3	0,3						
VI. Socialroteln.											
Lånemedel	6,0	6,1	6,7	5,7	6,1						
Statsbidragsmedel	2,2	1,5	1,9	2,0	1,8						
VII. Kulturoteln.											
Lånemedel	10,8	17,5	26,9	26,2	18,8						
Statsbidragsmedel	2,2	4,5	5,2	5,2	3,4						
VIII. Sjukvårdsroteln.											
Lånemedel	15,3	25,7	27,6	25,1	23,7						
Statsbidragsmedel	—	—	—	—	—						
Kapitalrabatter	0,9	0,4	0,5	0,4	0,5						
Summa	154,6	214,9	231,1	201,5	177,0	Summa	154,6	214,9	231,1	201,5	177,0
<i>Skattemedel.</i>						<i>Skattemedel.</i>					
Investeringar av skattemedel	1,9	1,9	2,1	2,1	2,1	Kapitalbetalningar å utlämnade lån	5,9	6,2	6,4	6,6	6,3
Amortering å stadens fasta låneskuld	56,7	60,6	67,6	75,2	98,9	Ianspråktaga avskrivningsmedel	47,0	51,9	60,1	66,4	88,7
Amortering å stadens 5-åriga låneskuld	7,3	7,6	7,8	7,9	8,2	Kapitalökning	13,0	12,0	11,0	12,2	14,2
Summa	65,9	70,1	77,5	85,2	109,2	Summa	65,9	70,1	77,5	85,2	109,2

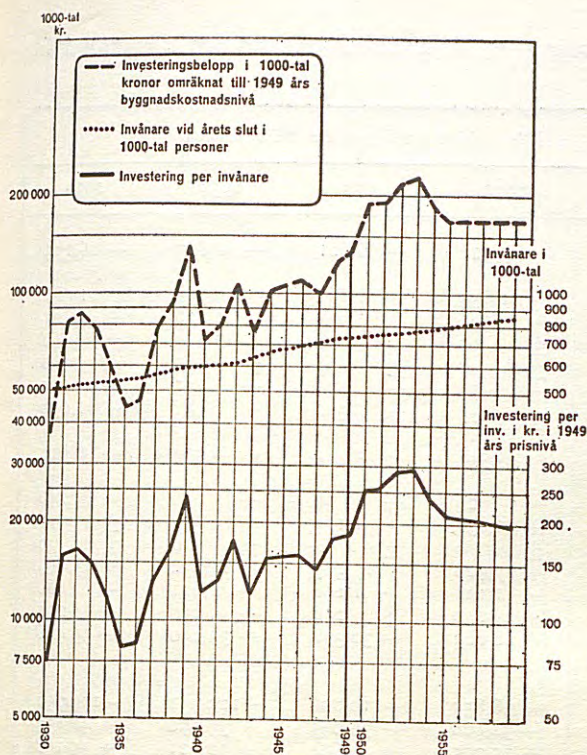

Bild 22/1. Stadens investeringar 1930—59.

per invånare under tidsperioden 1950—59 i jämförelse med motsvarande kostnader under år 1930—49. Folkmängden antages i diagrammet stiga enligt statistiska kontorets prognos, slutande på 844,000 personer år 1959. Kostnaderna för åren före 1949 ha även omräknats till 1949 års byggnadskostnadsnivå. Efter sådan omräkning visar tabellen att investeringskostnaden per invånare och år genomsnittligen utgjorde 137 kronor under 1930-talet och 152 kronor under 1940-talet samt 231 kronor enligt planen för 1950-talet.

22.6 PRELIMINÄRA FÖRSÖKSBUDGETER FÖR ÅREN 1951—54 OCH 1959

I anslutning till investeringsplanen ha preliminära försöksbudgeter uppgjorts för åren 1951—54 och 1959. Beräkningarna utgå från samma antaganden som legat till grund för investeringsplanen, eller att bostadsexploateringen skulle slutföras före 1959 och att folkmängden skulle stiga från 732,000 vid årsskiftet 1949/50 till 875,000—895,000 invånare vid årtiondets slut. Vidare förutsattes nuvarande prisläge samt oförändrat penningvärde. Liksom vid investeringsberäkningarna har kans-

Tabell 22 J. Stadens investeringar av lånemedel enligt stat och enligt investeringsplanen under tidsperioden 1930—59.

Omräkningen till 1949 års priser har för åren 1939—48 skett enligt socialstyrelsens byggnadskostnadsindex och för tidigare år enligt uppgifter från statistiska kontoret. För åren fr. o. m. 1945 ha investeringssummorna korrigerats med hänsyn till de i investeringsplanen angivna reservationerna.

År	Investeringsbelopp i 1,000-tal kronor	Omräknat till 1949 års index i 1,000-tal kronor	Invånare vid årets slut i 1,000-tal personer	Investering per invånare
1930	22,492	37,407	502	74
1931	46,352	80,479	514	156
1932	48,816	85,699	520	164
1933	42,049	78,161	522	149
1934	33,552	60,933	526	115
1935	25,153	44,157	534	82
1936	26,646	46,778	544	85
1937	44,931	73,948	557	132
1938	57,517	93,687	571	164
1939	88,001	139,041	584	238
Totalt 1930—1939	435,509	740,290	—	137
1940	53,134	71,753	591	121
1941	59,962	78,949	600	131
1942	85,385	106,227	614	173
1943	65,905	75,456	634	119
1944	88,959	101,118	655	154
1945	93,267	106,015	671	157
1946	97,718	109,499	690	158
1947	92,123	101,079	703	143
1948	123,963	128,014	725	176
1949	132,947	132,947	731	181
Totalt 1940—1949	893,363	1,011,057	—	152
1950	185,647	185,647	738	251
1951	188,887	188,887	746	253
1952	215,276	215,276	757	284
1953	222,695	222,695	767	290
1954	184,414	184,414	778	237
1955	165,218	165,218	790	209
1956	165,218	165,218	803	205
1957	165,218	165,218	817	202
1958	165,218	165,218	830	199
1959	165,218	165,218	844	195
Totalt 1950—1959	1,823,009	1,823,009	—	231

liet icke gjort något försök till konjunkturprognos. Beräkningarna böra därför närmast ses som ett uttryck för hur stora kostnaderna skulle vara, om utbyggandet av staden nu hunnit så långt, som den i investeringsplanen antages hinna 1951, respektive 1952, 1953, 1954 och 1959.

För de mer anslagskrävande nämnderna ha försöksbudgeterna uppgjorts av vederbörande förvaltningschefer. För övriga nämnder, vilka icke representera mer än omkring $\frac{1}{10}$ av de

Tabell 22 K. Överskjutande utgifter (—) eller inkomster (+) i försöksbudgeter för den räntabla verksamheten i 1,000-tal kronor.

N ä m n d	Stat för år 1950	Försöksbudgeter för åren				
		1951	1952	1953	1954	1959
Fastighetsnämndens räntabla del	— 3,028	— 4,925	— 5,921	— 6,621	— 6,827	— 6,175
Därav:						
Byggnader för bostadsändamål m. m.	— 1,260	— 1,173	— 1,633	— 1,667	— 1,757	— 1,581
Gaturregleringsfastigheter	+ 1,394	+ 1,337	+ 1,360	+ 1,371	+ 1,436	+ 1,491
Lantegendomar	± 0	± 0	± 0	± 0	± 0	± 0
Trädgårdsstäder	± 0	± 0	± 0	± 0	± 0	± 0
Koloniträdgårdar	— 34	— 47	— 55	— 55	— 55	— 57
Industriområden	+ 86	+ 98	— 53	— 320	— 81	+ 1,032
Kommunal subvention för uppförande av hyreshus m. m.	— 3,200	— 5,114	— 5,514	— 5,914	— 6,314	— 6,914
Tvättstuge- och värmecentralanlägg- ningar	— 14	— 26	— 26	— 36	— 56	— 146
Vattenledningsverket	+ 2,095	+ 2,334	+ 1,854	+ 1,179	+ 871	± 0
Gasverket	± 0	± 0	± 0	± 0	± 0	± 0
Elektricitetsverket	+ 20,507	+ 18,804	+ 17,926	+ 17,403	+ 14,252	+ 15,499
Hamnstyrelsen	— 635	— 860	— 1,141	— 1,292	— 1,621	— 60
Slakthus- och saluhallsstyrelsen	+ 240	+ 250	+ 250	+ 250	+ 250	+ 250
Finansförvaltningens räntabla del	— 26,293	— 26,492	— 28,063	— 32,378	— 39,190	— 55,426
Därav:						
Annuiteter å stadens totala fasta låne- skuld	— 85,994	— 91,864	— 98,855	— 110,806	— 123,451	— 159,791
Ränteersättningar	+ 28,006	+ 30,336	+ 32,866	+ 36,095	+ 39,190	+ 48,853
Avskrivningar	+ 19,434	+ 22,559	+ 25,275	+ 29,684	+ 32,421	+ 44,198
Annuiteter å av staden utlämnade fasta lån	+ 10,911	+ 10,977	+ 11,151	+ 11,149	+ 11,150	+ 9,814
Utdelning å aktier m. m.	+ 1,350	+ 1,500	+ 1,500	+ 1,500	+ 1,500	+ 1,500
Summa	— 7,114	— 10,889	— 15,095	— 21,459	— 32,265	— 45,912
Försämring i förhållande till år 1950..		3,775	7,981	14,345	25,151	38,798

totala nettokostnaderna, har en gemensam schematisk uppskattning gjorts av kansliet i proportion till den förutsatta folkmängdsökningen. Därjämte har kansliet beräknat utgifter och inkomster hänförliga till finansförvaltningen. Det ligger i sakens natur, att de siffror som nu presenteras, icke på något sätt göra anspråk på exakthet.

Innan det samlade resultatet redovisas, lämnar kansliet först en sammanställning — tabell 22 K — över de i närmast föregående avsnitt intagna uppgifterna angående den räntabla verksamheten jämte kostnaderna för totala låneskulden, för att anknytning skall kunna erhållas till budgetens redaktionella uppställning.

Av tabell 22 K framgår, som förut nämnts, att den räntabla verksamheten i och för sig beräknas lämna sämre resultat än tidigare varit fallet. Fastighetsnämndens räntabla verksamhet beräknas sålunda undergå en successiv försämring — från ett nettounderskott å 3 milj. kronor år 1950 till 6 milj.

kronor år 1959. En väsentlig orsak härtill är den stigande kostnaden för rabattering av tomträttsavgälder. En förbättrande faktor utgöra nettoinkomsterna från industriområdena, som till år 1959 beräknats öka med runt 1 milj. kronor. Beträffande trädgårdsstadsaffären må erinras om att överskottsmedlen enligt nuvarande regler för kapitalredovisningen disponeras till nedskrivning av lantegendomarnas bokförda värde, varför man ur det budgetmässiga nettoresultatet icke kan avläsa eventuella överskott. Upplysningsvis meddelas, att sedan verksamheten erhållit ersättning för nedsättningar i tomträttsavgälden överskotten å trädgårdsstadsaffären, vilka inlevererats till stadskassan i form av avskrivning, beräknas till 2,5 milj. kronor för vart och ett av åren 1951—54 och till 4,1 milj. kronor år 1959 mot 2,2 milj. kronor år 1950. I förevarande sammanhang får kansliet vidare påpeka den in- advertens, som vidlåder budgetredovisningen beträffande gaturregleringsfastigheter, i det att av- och nedskrivningar av fastighetsvärdena

Tabell 22 L. Överskjutande utgifter (—) eller inkomster (+) i försöksbudgeter för samtliga nämnder i 1,000-tal kronor.

N ä m n d	Stat för år 1950	Försöksbudgeter för åren				
		1951	1952	1953	1954	1959
Direktionen för uppbringningsväsendet	— 9,992	— 10,186	— 10,322	— 10,525	— 10,729	— 11,883
Fastighetsnämnden:						
Räntabel verksamhet	— 3,028	— 4,925	— 5,921	— 6,621	— 6,827	— 6,175
Icke-räntabel verksamhet	— 2,291	— 2,422	— 2,730	— 3,172	— 4,219	— 4,494
Polisnämnden	— 19,352	— 19,578	— 20,202	— 20,952	— 21,507	— 24,275
Gatunämnden (utom brandväsendet)	— 31,572	— 35,139	— 37,588	— 39,831	— 42,342	— 51,161
Brandväsendet	— 5,078	— 5,360	— 5,580	— 5,621	— 6,062	— 6,417
Kyrkogårdsnämnden	— 1,772	— 1,889	— 1,914	— 1,962	— 1,966	— 2,295
Idrotts- och friluftsstyrelsen	— 4,174	— 5,627	— 5,639	— 5,879	— 6,345	— 7,336
Vattenledningsverket	+ 2,095	+ 2,334	+ 1,854	+ 1,179	+ 871	+ 0
Gasverket	± 0	± 0	± 0	± 0	± 0	± 0
Elektricitetsverket	+ 20,507	+ 18,804	+ 17,926	+ 17,403	+ 14,252	+ 15,499
Hamnstyrelsen	— 636	— 861	— 1,141	— 1,292	— 1,621	— 60
Slakthus- och saluhallsstyrelsen	+ 241	+ 250	+ 250	+ 250	+ 250	+ 250
Fattigvårdsnämnden	— 28,950	— 30,113	— 31,021	— 32,434	— 33,301	— 38,204
Barnvårdsnämnden	— 18,218	— 19,061	— 19,958	— 21,074	— 21,390	— 23,608
Arbetslöshetsnämnden	— 2,477	— 2,763	— 2,763	— 2,919	— 2,993	— 3,293
Folkskoleledningen	— 41,042	— 44,090	— 49,538	— 54,347	— 58,122	— 69,679
Lärings- och yrkesskolstyrelsen	— 5,007	— 5,366	— 6,161	— 6,947	— 6,690	— 9,737
Biblioteksnämnden	— 2,945	— 3,161	— 3,070	— 3,025	— 3,172	— 3,147
Sjukhusdirektionen	— 68,775	— 74,072	— 75,705	— 80,755	— 84,065	— 101,249
Hälsövårdsnämnden	— 2,422	— 2,454	— 2,487	— 2,536	— 2,585	— 2,863
Folkvandvårdsstyrelsen	— 4,574	— 4,477	— 5,327	— 5,740	— 6,355	— 8,563
Övriga nämnder	— 24,281	— 24,608	— 24,996	— 25,489	— 26,022	— 28,909
Folkpensionering	— 17,900	— 19,150	— 19,625	— 20,125	— 20,675	— 23,450
Finansförvaltning:						
Annuiteter å stadens fasta låneskuld	— 85,994	— 91,864	— 98,855	— 110,806	— 123,451	— 159,791
Räntor å tillfällig upplåning	— 2,380	— 3,000	— 3,000	— 3,000	— 3,000	— 3,000
Avbetalning å 5-årslån	— 3,986	— 7,323	— 7,688	— 7,890	— 7,976	— 8,283
Annuiteter å av staden utlämnade fasta lån	+ 10,911	+ 10,977	+ 11,151	+ 11,149	+ 11,150	+ 9,814
Räntor å tillfällig utlåning	+ 4,887	+ 4,200	+ 4,200	+ 4,200	+ 4,200	+ 4,200
Ersättning för räntefria lån m. m.	+ 885	+ 868	+ 954	+ 987	+ 1,114	+ 1,173
Utdelning å aktier m. m.	+ 1,350	+ 1,500	+ 1,500	+ 1,500	+ 1,500	+ 1,500
Ränteersättningar:						
Räntabel verksamhet	+ 28,006	+ 30,336	+ 32,866	+ 36,095	+ 39,190	+ 48,853
Icke-räntabel verksamhet	+ 11,030	+ 11,810	+ 14,286	+ 16,686	+ 16,192	+ 28,714
Avskrivningar:						
Räntabel verksamhet	+ 19,434	+ 22,559	+ 25,275	+ 29,684	+ 32,421	+ 44,198
Icke-räntabel verksamhet	+ 23,203	+ 24,530	+ 26,703	+ 30,515	+ 34,007	+ 44,518
Inkomstgivande rättigheter	+ 4,877	+ 5,100	+ 5,200	+ 5,300	+ 5,400	+ 5,900
Pensioner	— 23,277	— 25,236	— 26,691	— 28,108	— 29,672	— 38,147
Pensionsavgifter	+ 31,270	+ 30,721	+ 30,921	+ 30,309	+ 31,460	+ 33,204
Särskilda skatter	+ 4,970	+ 5,100	+ 5,200	+ 5,300	+ 5,400	+ 5,900
Oförutsedda utgifter:						
Spårvägens underskott	— 3,400	—	—	—	—	—
I övrigt	— 4,900	—	—	—	—	—
Avveckling av KrN:s bränsleaffärer	+ 6,240	—	—	—	—	—
Behållning och brister	+ 1,852	—	—	—	—	—
Investeringar av skattemedel å kapitalbudgeten	— 1,806	— 1,934	— 1,973	— 2,174	— 2,182	— 2,158
Summa utgifter att täckas av uttaxerade medel	— 248,471	— 275,570	— 291,609	— 310,767	— 335,862	— 394,544
Försämring i förhållande till år 1950		27,099	43,138	62,296	87,391	146,073

icke redovisas över budgeten. Härigenom kan en rättvisande bild av driftresultatet icke erhållas, samtidigt som den budgetmässiga redovisningen av stadens kapitalhushållning blir missvisande. Till dessa frågor skall kansliet återkomma i annat sammanhang.

Beträffande elektricitetsverket framträder en

förbättring från 1954 till 1959, vilket förhållande även synes gälla för fastighetsnämndens räntabla verksamhet i det hela. En förklaring härtill är, att staden vid periodens slut beräknas kunna bättre utnyttja kapaciteten av de i programmet upptagna investeringarna. För hamnstyrelsens vidkommande beräknas för år

1959 t. o. m. en förbättring i förhållande till år 1950. Vattenledningsverket räknar däremot fortsättningsvis med försämrat resultat: kapitaltjänstkostnaderna ha hos detta verk en större dominans än hos övriga förvaltningar.

Vidare må nämnas, att för gasverkets vidkommande har med hänsyn till nuvarande labila läge på bränslemarknaden och svårig-

het att bedöma den framtida utvecklingen försiktigtvis gjorts antagandet att utgifter och inkomster liksom i innevarande års stat skola balansera. Det må anmärkas att gasverkets bokslut för år 1949 torde komma att uppvisa överskott.

Härefter redovisas i tabell 22 L nettoresultatet av samtliga budgetberäkningar i obeskuret skick. Som jämförelse ha dessutom

Tabell 22 M. Förbättring (+) eller försämring (—) i förhållande till 1950 års stat i 1,000-tal kronor.

N ä m n d	1951	1952	1953	1954	1959
Direktionen för uppördsväsendet	— 194	— 330	— 533	— 737	— 1,891
Fastighetsnämnden:					
Räntabel verksamhet	— 1,897	— 2,893	— 3,593	— 3,799	— 3,147
Icke-räntabel verksamhet	— 131	— 439	— 881	— 1,928	— 2,203
Polisnämnden	— 226	— 850	— 1,600	— 2,155	— 4,923
Gatunämnden (utom brandväsendet)	— 3,567	— 6,016	— 8,259	— 10,770	— 19,589
Brandväsendet	— 282	— 502	— 543	— 984	— 1,339
Kyrkogårdsnämnden	— 117	— 142	— 190	— 194	— 523
Idrotts- och friluftsstyrelsen	— 1,453	— 1,465	— 1,705	— 2,171	— 3,162
Vattenledningsverket	+ 239	— 241	— 916	— 1,224	— 2,095
Gasverket	± 0	± 0	± 0	± 0	± 0
Elektricitetsverket	— 1,703	— 2,581	— 3,104	— 6,255	— 5,000
Hamnstyrelsen	— 225	— 505	— 656	— 985	+ 576
Slakthus- och saluhallsstyrelsen	+ 9	+ 9	+ 9	+ 9	+ 9
Fattigvårdsnämnden	— 1,163	— 2,071	— 3,484	— 4,351	— 9,344
Barnavårdsnämnden	— 843	— 1,740	— 2,856	— 3,172	— 5,390
Arbetslöshetsnämnden	— 286	— 286	— 442	— 516	— 816
Folkskoledirektionen	— 3,048	— 8,496	— 13,305	— 17,080	— 28,637
Lärlings- och yrkesskolstyrelsen	— 359	— 1,154	— 1,040	— 1,683	— 4,730
Biblioteksnämnden	— 216	— 125	— 80	— 227	— 202
Sjukhusdirektionen	— 5,297	— 6,930	— 11,980	— 15,290	— 32,474
Hälsovårdsnämnden	— 32	— 65	— 114	— 163	— 441
Folkvandvårdsstyrelsen	+ 97	— 753	— 1,166	— 1,781	— 3,989
Övriga nämnder	— 327	— 715	— 1,208	— 1,741	— 4,628
Folkpensionering	— 1,250	— 1,725	— 2,225	— 2,775	— 5,550
Finansförvaltning:					
Annuiteter å stadens fasta låneskuld	— 5,870	— 12,861	— 24,812	— 37,457	— 73,797
Räntor å tillfällig upplåning	— 620	— 620	— 620	— 620	— 620
Avbetalning å 5-årslån	— 3,337	— 3,702	— 3,904	— 3,990	— 4,297
Annuiteter å av staden utlämnade fasta lån	+ 66	+ 240	+ 238	+ 239	+ 1,097
Räntor å tillfällig utlåning	— 687	— 687	— 687	— 687	— 687
Ersättning för räntefria lån m. m.	— 17	+ 69	+ 102	+ 229	+ 288
Utdelning av aktier m. m.	+ 150	+ 150	+ 150	+ 150	+ 150
Ränteersättningar:					
Räntabel verksamhet	+ 2,330	+ 4,860	+ 8,089	+ 11,184	+ 20,847
Icke-räntabel verksamhet	+ 780	+ 3,256	+ 5,656	+ 5,162	+ 17,684
Avskrivningar:					
Räntabel verksamhet	+ 3,125	+ 5,841	+ 10,250	+ 12,987	+ 24,764
Icke-räntabel verksamhet	+ 1,327	+ 3,500	+ 7,312	+ 10,804	+ 21,315
Inkomstgivande rättigheter	+ 223	+ 323	+ 423	+ 523	+ 1,023
Pensioner	— 1,959	— 3,414	— 4,831	— 6,395	— 14,870
Pensionsavgifter	— 549	— 349	+ 39	+ 190	+ 1,934
Särskilda skatter	+ 130	+ 230	+ 330	+ 430	+ 930
Oförutsedda utgifter:					
Spårvägens underskott	+ 3,400	+ 3,400	+ 3,400	+ 3,400	+ 3,400
I övrigt	+ 4,900	+ 4,900	+ 4,900	+ 4,900	+ 4,900
Avvecklingen av KrN:s bränsleaffärer	— 6,240	— 6,240	— 6,240	— 6,240	— 6,240
Behållningar och brister	— 1,852	— 1,852	— 1,852	— 1,852	— 1,852
Investeringar av skattemedel å kapitalbudgeten	— 128	— 167	— 368	— 376	— 352
Totalt	— 27,099	— 43,138	— 62,296	— 87,391	— 146,073
Därav:					
Räntabla verksamhetens bidrag jämte kostnaderna för den totala fasta låneskulden	— 3,775	— 7,981	— 14,345	— 25,151	— 38,798
I övrigt	— 23,324	— 35,157	— 47,951	— 62,240	— 107,275

medtagits de för innevarande år (1950) fastställda budgetsiffrorna.

Om man tills vidare bortser från anslag till oförutsedda utgifter samt behållningar och brister, utvisa försöksbudgeterna i obeskuret skick sålunda i förhållande till innevarande års stat en nettoutgiftsökning, som stiger från 27 milj. kronor år 1951 till 146 milj. kronor år 1959.

Som tabell 22 M utvisar faller — bortsett från det tidigare redovisade resultatet av den produktiva verksamheten och kostnaderna för fasta låneskulden — huvudparten av ökningarna på gatunämnden, fattigvårdsnämnden, barnavårdsnämnden, folkskoledirektionen, sjukhusdirektionen, folkpensionering och pensioner. Vid årtiondets slut beräknas dessa huvudtitlar sammanlagt öka med ej mindre än runt 117 milj. kronor. Som utjämnande faktor redovisas ökringar å de under finansförvaltningen upptagna inkomstposterna ränteersättningar och avskrivningar, avseende den icke räntabla delen av stadens tillgångar med sammanlagt runt 40 milj. kronor, varav 32 milj. kronor avse nu angivna nämnder.

I de uppgjorda beräkningarna saknas kostnaden för den beslutade fria sjukhusvården. Återverkningarna på stadens budget av denna reform anses i nuvarande läge svåra att förutsäga med tanke bl. a. på ovissheten om storleken av ifrågakommande statsbidrag. Det må nämnas att beräkningarna å andra sidan naturligtvis icke tagit hänsyn till eventuellt nya eller ökade statsbidrag främst inom socialvård och skolväsen vilka sammanlagt kunna få en icke oväsentlig betydelse. Ej heller har något försök gjorts att uppskatta den inskränkning av de planerade och byggande verkens personal, som måste inträda i och med att stadens utbyggnad avslutas före år 1960.

En väsentlig utgiftspost, som icke ingår i beräkningarna, utgör kostnaden för löne- och pensionsregleringar för arbetare och tjänstemän. Förhandlingar härom pågå som bekant. Enligt uppgift torde man för 1950-talet icke behöva räkna med någon nämnvärd höjning av pensionskostnaderna för tjänstepersonalen utöver den i och för sig mycket stora merkostnad, som följer av den hittills skedda personalutökningen och tidigare beslut om pen-

sionsförbättringar. För den kollektivavtalsanställda personalen kunna förhandlingarna resultera i ökade krav på stadskassan redan under perioden ifråga. Några antaganden om storleken av en sådan kostnadsökning och av merkostnaden för kommande lönehöjningar för både tjänstemän och arbetare ha icke ansetts böra framläggas. Bruttolönekostnaden utgör f. n. i det hela omkring 80 milj. kronor för kollektivpersonal och 160 milj. kronor för tjänstepersonal.

De i försöksbudgeterna upptagna siffrorna ha som nämnts redovisats i obeskuret skick. På grund av beräkningarnas approximativa karaktär har en detaljgranskning i likhet med vad årligen brukar ske ansetts meningslös. Tills vidare har blott en budgetteknisk granskning utförts. Man torde kunna utgå ifrån att de sålunda oprutade budgetförslagen tillsammans inrymma icke oväsentliga och successivt växande marginaler. Beskrifningarna vid den årliga statgranskningen ha under den senaste 5-årsperioden växlat mellan lägst 17 och högst 30 milj. kronor och genomsnittligen utgjort drygt 11 % av stafförslagets nettoutgifter. Kansliet har i det följande ansett sig kunna tillämpa en schematisk nedskärning med 10 % av de uppgjorda budgetförslagen.

Totalsumman av de förut redovisade nyinvesteringarna slutar på 2,2 miljarder kronor. Såsom vid föredragningen av investeringsplanen påpekades, torde det icke vara realistiskt att räkna med en viss förskjutning framåt i tiden av åtskilliga arbetens genomförande. Det synes motiverat antaga, att detta åtminstone betyder så mycket som att den årliga investeringskostnaden i medeltal begränsas till 200 milj. kronor med jämn fördelning under hela perioden. Om man då försiktigtvis utgår ifrån att begränsningen träffar den räntabla och den icke-räntabla verksamheten i lika mån, skulle nettoresultatet förbättras med ränte- och amorteringskostnaderna för 100 milj. kronor dvs. med runt 6 milj. kronor. Kansliet har i fortsättningen räknat med en sådan begränsning.

Under huvudtiteln oförutsedda utgifter äro i årets stat medel inräknade för att täcka spårvägens driftunderskott. På kansliets begäran har spårvägsdirektören gjort en visserligen

Tabell 22-N. Kompletteringar av försöksbudgeter i runda 1,000-tal kronor.

	1950	1951	1952	1953	1954	1959
Obeskurna försöksstater	—	— 275,600	— 291,600	— 310,800	— 335 900	— 394,500
Schematiska besparingar	—	+ 27,600	+ 29,200	+ 31,100	+ 33,600	+ 39,500
Minskad upplåning	—	—	+ 600	+ 3,000	+ 6,000	+ 6,000
Spårvägen	—	— 11,200	— 14,100	— 14 500	— 15,700	— 12,000
Oförutsedda utgifter	—	— 13,800	— 14,600	— 15,500	— 16,800	— 19,700
Att uttaxera	248,500	273,000	290,500	306,700	328,800	380,700
Försämring i förhållande till år 1950..	—	24,500	42,000	58,200	80,300	132,200

med åtskilliga reservationer kringgärdad uppskattning av driftunderskottet för åren 1951—54. Med nuvarande löneläge har underskottet beräknats till 11,2 milj. kronor för 1951 och till 14,1, 14,5 och 15,7 milj kronor de tre närmast följande åren. För år 1959 har det f. n. ansetts ogörligt uppställa någon kalkyl. För jämförbarhets skull har kansliet för detta år infört en kostnad, som — fortfarande exklusive alla reallönehöjningar — satts till 12 milj. kronor.

Bortsett från medlen till spårvägsbolaget ha anvisningarna till oförutsedda utgifter under senare år, med stora variationer åren emellan, i genomsnitt utgjort 5 % av statförslagets totalsummor. Kansliet har i det följande som en säkerhetsmarginal för varje år tillagt ett på detta sätt beräknat belopp.

Stadens bokslut brukar årligen resultera i ett överskott i förhållande till den fastställda staten. Under den senaste 10-årsperioden har man i genomsnitt kunnat tillgodogöra sig en ingående behållning från nästföregående år om drygt 11 milj. kronor. Kansliet har försiktigtvis icke räknat med några dylika behållningar.

Med iakttagande av här ifrågasatta tillägg och justeringar skulle försöksbudgeterna sålunda kompletteras enligt tabell 22 N.

22.7 SKATTEUNDERLAGET

Det torde knappast vara möjligt att göra någon säkrare prognos för skatteunderlagets fortsatta utveckling. På kansliets begäran har emellertid statistiska kontoret verkställt vissa beräkningar — bilaga E — som här användas med understrykande av att siffrorna icke böra

betraktas som försök till en prognos utan som arbetshypoteser.

Innan kansliet ingår på de företagna beräkningarna bör emellertid först erinras om verkningarna av den vid 1950 års riksdag beslutade höjningen av de kommunala ortsavdragen.

Då det ansetts att reformen icke kan genomföras utan att staten lämnar bidrag åt kommunerna, skall statsbidrag utgå i viss omfattning. Bidraget har begränsats till att avse den skattehöjning utöver en krona per skattekrona, som föranledas av de höjda ortsavdragen. Vidare bestämmes bidraget en gång för alla och någon höjning eller minskning skall icke ske, så länge det utgår. För att undvika att skattehöjningen intill en kronor skall föranleda en ökning av det samlade skattetrycket i inkomstlagen över en viss gräns har förutsatts sådan jämnkning av de statliga inkomstskatteskalorna för fysiska personer att dylika höjningar elimineras. Skatteökning på grund av höjning av ortsavdragen skall anses föreligga om utdebiteringen vid en fördelning av det genomsnittliga utdebiteringsbehovet enligt staterna för åren 1948—50 å skatteunderlaget enligt 1951 års taxering understiger den utdebitering, som erhålles om samma utdebiteringsbehov fördelas å det med tillämpning av de höjda ortsavdragen uträknade skattekrontalet.

Enligt den fastställda beräkningsmetoden torde staden icke komma i åtnjutande av något statsbidrag. På grundval av statistiska kontorets beräkning angående skatteunderlaget avseende 1951 års taxering (1950 års inkomster) skulle nämligen skatteökningen för staden uppgå till 0,56 krona per skattekrona, såsom framgår av följande uppställning:

Det torde här böra påpekas att bestämmelserna för fastställande av skatteökning på grund av höjda ortsavdrag och därav beroende statsbidrag grunda sig på en beräkningsmetod, som är fixerad till förhållandena vid en viss bestämd tidpunkt. Härav följer att även om en kommun i fortsättningen skulle åsamkas större förluster,

Genomsnittligt uttaxeringsbehov för åren 1948-50	1951 års taxering				
	Antal skattekronor vid		Skattesats vid		Skatteökningen per skattekrona
	nu gällande ortsavdrag	höjda ortsavdrag	nu gällande ortsavdrag	höjda ortsavdrag	
249,717	33,65	31,28	7,42	7,98	0,56

än tidigare påvisats, någon kompensation härför icke erhålles. Det är icke osannolikt att stadens skatteökning på grund av reformen ifråga så småningom kunde komma att närma sig den gräns, som fastställts för statsbidrags erhållande. Statsbidragssystemet skall emellertid betraktas såsom ett provisorium i avvaktan på att den av 1948 års riksdag begärda förnyade utredningen om kommunalskattelagstiftningens utformning kommer till stånd. Hur en allmän reformering av skattelagarna kommer att påverka kommunernas finanser kan för närvarande icke bedömas.

Såsom ovan framhållits skall höjningen av ortsavdragen i vad avser den enskilde kommunmedlemmen tillämpas första gången på 1952 års inkomster. Den härav föranledda justeringen av skatteunderlaget skulle enligt bestämmelserna i kommunallagarna om kommuns utdebitering påverka budgeten först år 1954. Ortsavdragskommittén föreslog emellertid och riksdagen beslöt, att de nya ortsavdragen i fråga om det preliminära skatteuttaget skola tillämpas redan fr. o. m. 1952 års budget. Som skäl härför anförde kommittén följande:

»För år 1952 bestämes den kommunala utdebiteringen i oktober månad år 1951. Därvid skall enligt bestämmelserna i kommunallagarna debiteringen fastställas på grundval av skatteunderlaget vid 1951 års taxering. På grund av den reducering av skatteunderlaget, som blir en följd av höjda ortsavdrag, torde det emellertid bli nödvändigt att göra en omräkning av 1951 års taxering för att få fram det skatteunderlag, som skulle ha förelegat, därest de nya ortsavdragen gällt redan vid 1951 års taxering. Sker icke detta kommer kommunen vid senare avräkningar med statsverket att åsamkas skatteförlust. Antag t. ex. att en kommun har 3,000 skattekronor enligt 1951 års taxering och att utdebiteringen bestämes till 6 kronor. Förskottet för år 1952 beräknas då till 18,000 kronor. Vid 1953 års taxering visar det sig att skatteunderlaget på grund av de höjda ortsavdragen endast uppgår till 2,500 kronor. Då den slutliga skatten, 15,000 kronor (2,500 × 6) understiger förskottet, 18,000 kronor, som kommunen uppburit under år 1952, måste kommunen i staten för

1954 räkna med ett underskottsbelopp å skillnaden eller 3,000 kronor.

Samma förhållande kommer att föreligga hösten 1952, då utdebiteringen för 1953 skall fastställas. Även vid 1952 års taxering ha nämligen de gamla ortsavdragen gällt. För senare år däremot komma utdebiteringarna att fastställas på grundval av taxeringar, vid vilka de nya ortsavdragen tillämpats.»

För genomförande av ifrågavarande övergångsbestämmelser erfordras en provisorisk lagstiftning rörande utdebiteringens fastställande för åren 1952 och 1953. Då sådan lagstiftning avser preliminär skatt gäller således för slutlig kommunal inkomstskatt att upptagas i 1952 och 1953 års stater alltfört ett skatteunderlag grundat på nu gällande bestämmelser om ortsavdrag.

Kansliet övergår härpå till de av statistiska kontoret utförda beräkningarna. Dessa utgå

M kr.

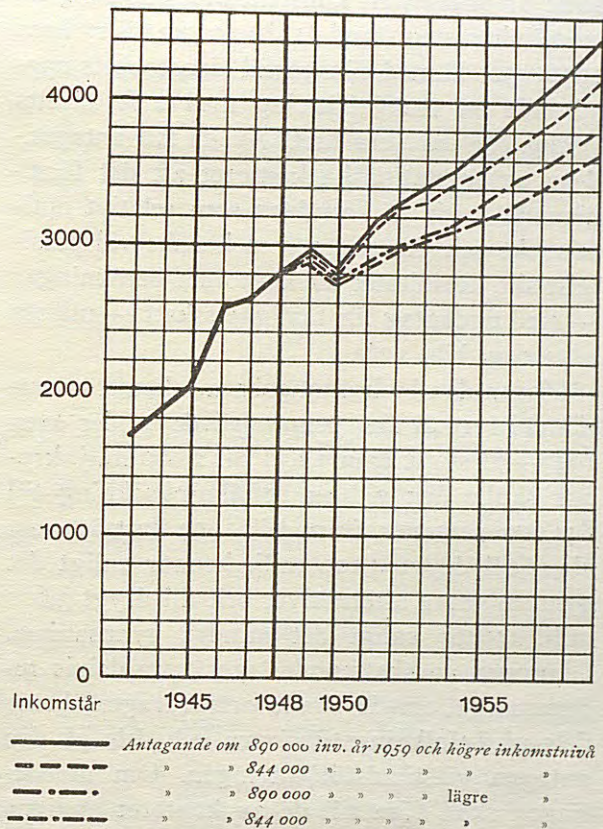

Bild 22/2. Skatteunderlaget i Stockholms stad 1943-59 omräknat till 1948 års levnadskostnadsindex.

Den kraftiga stegringen och toppen år 1946 torde, som tidigare berörts, helt vara beroende av att detta år var skattefritt. 1950 års nedgång i samtliga kurvor är en följd av de detta år ikraftträdande nya bestämmelserna om kommunala ortsavdrag. Uppgången, speciellt i alternativen med den högre inkomstnivån under år 1951 beror på de till följd av upphörande lönestopp antagna lönerörelserna.

ifrån ett stabilt penningvärde och i huvudsak oförändrad prisnivå. Vad angår inkomstgruppen fysiska personer, som omfattar omkring 88 % av samtliga inkomster, har hänsyn tagits till vad ovan sagts om den av 1950 års riksdag fastställda höjningen av de kommunala ortsavdragen. Beräkningarna ha gjorts för en befolkningsutveckling till dels 844,000 och dels 890,000 invånare vid årtiondets slut. På grund av osäkerheten i fråga om bedömningen av inkomstutvecklingen har för vardera befolkningsantagandet två alternativa beräkningar utförts. I det ena fallet har kontoret försökt granska och framskriva utvecklingstendenserna inom olika yrkeskategorier. I det andra fallet har kontoret inom alla inkomstgrupper på grundval av reallöneutvecklingen under ett antal år antagit en konstant årlig höjning av medelinkomsten med 1 % utom för åren 1951—52, då med hänsyn till lönestoppets upphörande en realförbättring med 2 % ansetts rimlig för vardera året. Av de två antagandena anser statistiska kontoret att det förstnämnda torde få betraktas som relativt optimistiskt och det andra som kanske väl pessimistiskt. Resultatet av kontorets beräkningar — med undantag för fastighetsskatt — utläses lättast av bild 22/2.

Medan den beskattningsbara inkomsten omräknad i 1948 års penningvärde under åren 1943—48 stigit från 1,850 till 2,800 milj. kronor skulle den vid en befolkningsökning till 844,000 personer fram till 1959 fortsätta att växa till drygt 4,100 milj. kronor enligt det gynnsammare alternativet och till drygt 3,600 milj. kronor enligt det mindre gynnsamma. Ökningen av skatteunderlaget, som delvis reduceras genom de ökade ortsavdragen, beror dels på befolkningstillväxten och dels på den antagna välståndsförbättringen. Om utvecklingen skall föra till de av kontoret angivna beloppen, är naturligtvis omöjligt att veta. Den kan gå snabbare eller långsammare. En avmattning i det allmänna ekonomiska läget kan medföra en fördröjning av den i kontorets utredning antagna inkomstutvecklingen och en konjunkturkris kan helt rubba förutsättningarna. En belysning av skatteunderlagets tidigare utveckling lämnas i bild 22/3.

På grundval av kontorets antaganden angå-

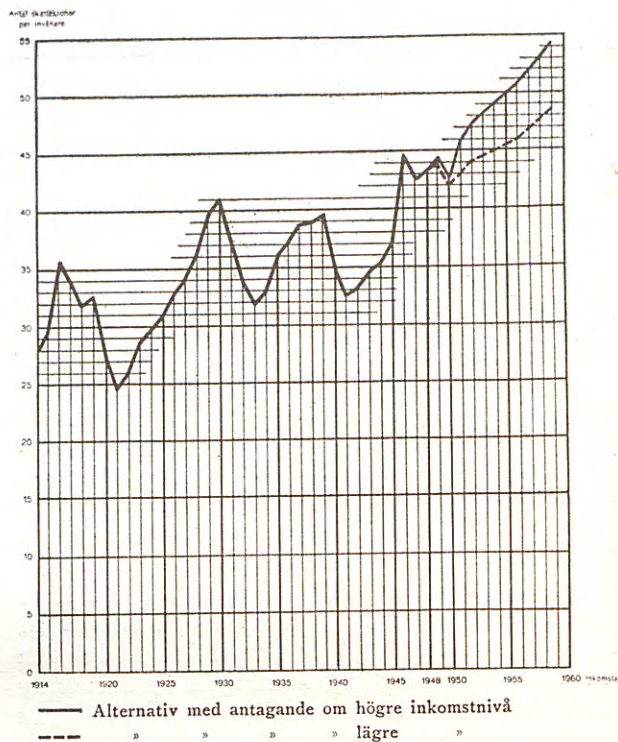

Bild 22/3. Antal skattekrönor per invånare i Stockholms stad 1914—59.

Enligt Stockholms stads statistiska kontor.

ende skatteunderlaget har kansliet verkställt beräkningar rörande stadens framtida skatteinkomster, tabellerna 22 O och 22 P. Kansliet har härvid för enkelhetens skull genomgående räknat med en skattesats av 8 kronor eller det belopp till vilket man kommer på grund av de nya ortsavdragen. Vidare har kansliet räknat med medeltalet av alt. I och II för vardera befolkningsantagandet. På grund av svårigheten att göra några kalkyler avseende tillkommande skatt och dess ringa betydelse i förevarande sammanhang har denna skatteinkomst uteslutits.

Resultatet av de sålunda utförda beräkningarna med en skattesats av 8 kronor som grund sammanfattas i tabell 22 Q, som anger beloppen i runda 1,000-tal kronor. Resultatet av beräkningarna kan också uttryckas så att de — under angivna förutsättningar och om folkmängden stiger enligt det lägre antagandet — skulle leda till en skattesats för år 1951 av 7: 65, för år 1952 av 8: 97, för år 1953 av 8: 62, för år 1954 av 8: 61 och för år 1959 av 8: 97. Härtill kommer kostnaden för löneförbättringar åt den kommunala personalen. År 1950 beräknas stadens utgifter av skattemedels-

karaktär för avlöning åt tjänstemän och arbetare uppgå till nära 200 milj. kronor och spårvägens lönekonto utgöra runt 65 milj. kronor. Med hänsyn till de ansevärdiga belopp, som alltså kunna komma i fråga för löneökningar under den fortsatta utvecklingen, bekräfta de nu framräknade siffrorna — vilkas hypotetiska karaktär visserligen icke behöver ytterligare understrykas — nödvändigheten av noggrann omsorg och återhållsamhet i stadens hushållning.

Tabell 22 Q. Skatteinkomster vid 8 kronors skattesats 1951—54 och 1959.

Budget- år	Summa slutlig och preliminär skatt		Budget- beräk- ningarna	Överskott (+) Underskott (-)	
	844,000 inv.	890,000 inv.		844,000 inv.	890,000 inv.
1951	283,200	283,200	273,000	+ 10,200	+ 10,200
1952	263,500	264,400	290,500	- 27,000	- 26,100
1953	290,800	294,200	306,700	- 15,900	- 12,500
1954	303,200	307,700	328,800	- 25,600	- 21,100
1959	341,800	362,500	380,700	- 38,900	- 18,200

Tabell 22 R. Huvudsammandrag av beräknade kapitalinvesteringar under perioden 1950—59 i 1,000-tal kronor.

R o t e l Förvaltning	N y i n v e s t e r i n g a r				Reserverade medels ianspråktagande (beräkn. res. 1/1 1950)	Totalsumma
	Lånemedel	Skattemedel	Statsbidrags- medel m. m.	Summa		
<i>Rotel III</i>	447,486	300	3,365	451,151	33 411	484,562
Fastighetsnämnden	436,486	300	3,365	440,151	32,493	472,644
Polisnämnden	11,000	—	—	11,000	918	11,918
<i>Rotel IV</i>	323,290	16,885	12,900	353,075	26,447	379,522
Gatunämnden	304,543	7,899	12,900	325,342	20,933	346,275
Kyrkogårdsnämnden	2,670	2,630	—	5,300	—	5,300
Idrotts- och friluftsstyrelsen	16,077	6,356	—	22,433	5,514	27,947
<i>Rotel V</i>	491,938	—	3,400	495,338	69,869	565,207
Vattenledningsverket	84,000	—	3,400	87,400	3,440	90,840
Gasverket	90,035	—	—	90,035	24,069	114,104
Elektricitetsverket	229,045	—	—	229,045	33,000	262,045
Hamnstyrelsen	72,798	—	—	72,798	8,360	81,158
Slakthus- och saluhallsstyrelsen	16,060	—	—	16,060	1,000	17,060
<i>Rotel VI</i>	57,690	3,199	18,030	78,919	3,145	82,064
Fattigvårdsnämnden	33,480	—	7,500	40,980	2,745	43,725
Barnvårdsnämnden	6,091	—	5,078	11,169	—	11,169
Arbetslöshetsnämnden	14,119	3,199	4,452	21,770	400	22,170
Ungdomsstyrelsen	4,000	—	1,000	5,000	—	5,000
<i>Rotel VII</i>	177,448	—	35,013	212,461	43,152	255,613
Folkskoledirektionen	166,873	—	34,803	201,676	40,372	242,048
Lärnings- och yrkesskolstyrelsen	9,475	—	210	9,685	2,780	12,465
Arkivnämnden	1,100	—	—	1,100	—	1,100
<i>Rotel VIII</i>	216,482	—	—	216,482	13,675	230,157
Sjukhusdirektionen	216,132	—	—	216,132	13,675	229,807
Hälsövårdsnämnden	350	—	—	350	—	350
Summa	1,714,334	20,384	72,708	1,807,426	189,699	1,997,125
Spårvägsbolaget	300,000	—	—	300,000	—	300,000
Totalsumma	2,014,334	20,384	72,708	2,107,426	189,699	2,297,125

Tabell 22 S. Sammandrag över investeringarnas fördelning på rotlar och år under perioden 1950—59 i 1,000-tal kronor.

Rotel	1950	1951	1952	1953	1954	1955—59	Summa
<i>III. Fastighetsroteln</i>	51,110	50,091	52,025	56,430	58,416	216,490	484,562
Nyinvesteringar	37,671	35,075	50,825	54,030	57,500	216,050	451,151
Lånemedel	37,121	34,825	50,325	53,165	57,000	215,050	447,486
Skattemedel	300	—	—	—	—	—	300
Statsbidragsmedel	250	250	500	865	500	1,000	3,365
Reserverade medel	13,439	15,016	1,200	2,400	916	440	33,411
<i>IV. Stadsbyggnadsroteln</i>	38,802	39,552	45,025	44,332	40,016	171,795	379,522
Nyinvesteringar	23,406	33 343	42,727	43,024	39,016	171,559	353 075
Lånemedel	22,237	30,824	39,870	39,672	35,665	155,022	323,290
Skattemedel	869	1,619	1,657	1,852	1,851	9,037	16,885
Statsbidragsmedel	300	900	1,200	1,500	1,500	7,500	12,900
Reserverade medel	15,396	6,209	2,298	1,308	1,000	236	26,447
<i>V. Industriroten</i>	71,021	69,044	74,124	73,503	42,220	235,295	565,207
Nyinvesteringar	32,988	50,422	67,223	67,190	42,220	235,295	495 338
Lånemedel	32,688	50,122	66,873	66,840	41,870	233,545	491,938
Skattemedel	—	—	—	—	—	—	—
Statsbidragsmedel	300	300	350	350	350	1,750	3,400
Reserverade medel	38,033	18,622	6,901	6,313	—	—	69,869
<i>VI. Socialroteln</i>	5,646	9,461	8,276	8,995	8,061	41,625	82,064
Nyinvesteringar	3,776	8,536	7,926	8,995	8,061	41,625	78,919
Lånemedel	2,329	6,029	6,109	6,741	5,737	30,745	57,690
Skattemedel	160	315	316	322	331	1,755	3,199
Statsbidragsmedel	1,287	2,192	1,501	1,932	1,993	9,125	18,030
Reserverade medel	1,870	925	350	—	—	—	3,145
<i>VII. Kulturoteln</i>	13,030	19,000	28,272	33,211	31,900	130,200	255,613
Nyinvesteringar	2,730	13,025	22,040	32,125	31,400	111,141	212,461
Lånemedel	2,167	10,807	17,530	26,875	26,201	93,868	177,448
Skattemedel	—	—	—	—	—	—	—
Statsbidragsmedel	563	2,218	4,510	5,250	5,199	17,273	35,013
Reserverade medel	10,300	5,975	6,232	1,086	500	19,059	43,152
<i>VIII. Sjukvårdsroteln</i>	14,521	18,848	25,938	27,550	25,100	118,200	230,157
Nyinvesteringar	4,562	15,320	25,750	27,550	25,100	118,200	216,482
Lånemedel	4,562	15,320	25,750	27,550	25,100	118,200	216,482
Skattemedel	—	—	—	—	—	—	—
Statsbidragsmedel	—	—	—	—	—	—	—
Reserverade medel	9,959	3,528	188	—	—	—	13,675
Summa	194,130	205,996	233,660	244,021	205,713	913,605	1,997,125
Nyinvesteringar	105,133	155,721	216,491	232,914	203,297	893,870	1,807,426
Lånemedel	101,104	147,927	206,457	220,843	191,573	846,430	1,714,334
Skattemedel	1,329	1,934	1,973	2,174	2,182	10,792	20,384
Statsbidragsmedel	2,700	5,860	8,061	9,897	9,542	36,648	72,708
Reserverade medel	88,997	50,275	17,169	11,107	2,416	19,735	189,699
<i>IX. Spårvägsbolaget</i>	36,000	46,000	36,000	32,000	28,000	122,000	300,000
Totalsumma	230,130	251,996	269,660	276,021	233,713	1,035,605	2,297,125
Därav nya lånemedel	137,104	193,927	242,457	252,843	219,573	968,430	2,014,334

Tabell 22 T. Investeringsbudgeter för perioden 1950—59 i 1,000-tal kronor.

Investeringar	1950—59	1950	1951	1952	1953	1954	1955—59
III. FASTIGHETSROTELN.....	451,151	37,671	35,075	50,825	54,030	57,500	216,050
Varav lånemedel	447,486	37,121	34,825	50,325	53,165	57,000	215,050
» skattemedel	300	300	—	—	—	—	—
» statsbidragsmedel	3,365	250	250	500	865	500	1,000
Därjämte reserverade medel:							
Lånemedel	33,231	13,259	15,016	1,200	2,400	916	440
Skattemedel	180	180	—	—	—	—	—
<i>Fastighetsnämnden.</i>							
<i>Förvaltningsbyggnader m. m.:</i>							
1. Nämndhus I i kv. Klamparen.....	15,000	—	—	500	1,500	8,000	5,000
2. » II	15,000	—	—	—	—	—	15,000
3. Provisoriska tjänstelokaler m. m. (5 år)	4,000	300	1,100	600	500	500	1,000
4. Inredning av lokaler i kv. Lokstallet (skattemedel)	300	300	—	—	—	—	—
5. Ny stadsteater	10,000	—	—	—	—	—	10,000
6. ABF:s studiehjem i kv. S:ta Anna .. (Dessutom donationsmedel 520,000 kronor.)	5,300	—	—	1,300	4,000	—	—
<i>Bostadsbyggnader:</i>							
7. Katarina sjukhus: inredning till konstnärssateljéer	1,030	—	—	—	1,030	—	—
8. Iordningställande av Gubbängshuset	6,000	4,000	—	—	—	2,000	—
9. Pensionärshem	10,000	1,000	1,000	2,000	—	2,000	4,000
<i>Industribyggnader m. m.:</i>							
10. Hantverkshus i kv. Väderkvarnen ..	15,000	—	—	—	—	7,500	7,500
11. Hantverkshus i kv. Skjutsqossen....	7,500	—	—	2,000	3,500	2,000	—
12. Hantverks- och industrihus i kv. Getingen ¹	14,000	—	—	—	—	—	14,000
13. Parkeringshus i kv. Lammet	11,000	—	—	5,000	6,000	—	—
14. Parkeringshus i kv. Torsken	6,000	—	—	—	—	—	6,000
15. Förvärv av fastigheten nr 15 i kv. Blompottan	1,750	—	—	1,750	—	—	—
<i>Tvätterianläggningar:</i>							
16. Nya tvättstugor (15 år).....	7,000	400	—	400	1,000	400	4,800
<i>Stadsplaner:</i>							
Kostnader för:							
17. Bostadsområden	170,500	12,500	16,000	20,000	20,000	20,000	82,000
18. Industriområden	6,400	500	1,000	700	1,200	500	2,500
19. Koloniträdgårdsområden (25 år)	1,671	231	160	160	160	160	800
<i>Fastighetsförvärv:</i>							
20. För gaturegleringsändamål	100,000	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	50,000
21. För exploatering m. m.	32,700	8,400	3,300	3,300	3,300	3,300	11,100
Summa	440,151	37,631	32,560	47,710	52,190	56,360	213,700
Varav lånemedel	436,486	37,081	32,310	47,210	51,325	55,860	212,700
» skattemedel	300	300	—	—	—	—	—
» statsbidragsmedel	3,365	250	250	500	865	500	1,000
Därjämte reserverade medel:							
Lånemedel	32,493	12,521	15,016	1,200	2,400	916	440
<i>Polisnämnden.</i>							
1. Nybyggnad för kriminalavdelningen och åklagarmyndigheten samt medicinsk klinik	5,050	—	2,475	2,575	—	—	—
Inventarier till d:o (5 år)	500	—	—	500	—	—	—
2. Stall, ridhus och gymnastiksal.....	1,300	—	—	—	—	800	500
¹ Totalkostnad 28 milj. kr.							

Tabell 22 T. (forts.)

Investeringar	1950—59	1950	1951	1952	1953	1954	1955—59
3. Nya polisstationer	2,700	—	—	—	1,800	—	900
4. ” ” (10 år)	300	—	—	—	—	300	—
5. Utbyggnad av polistelefonsystemet: polisverkets andel (10 år)	400	40	40	40	40	40	200
6. Helautomatisering av polisverkets tele- fonväxel (5 år)	750	—	—	—	—	—	750
Summa (lånemedel)	11,000	40	2,515	3,115	1,840	1,140	2,350
Därjämte reserverade medel:							
Lånemedel	738	738	—	—	—	—	—
Skattemedel	180	180	—	—	—	—	—
IV. STADSBYGGNADSRÖTELN	353,075	23,406	33,343	42,727	43,024	39,016	171,559
Varav lånemedel	323,290	22,237	30,824	39,870	39,672	35,665	155,022
» skattemedel	16,885	869	1,619	1,657	1,852	1,851	9,037
» statsbidragsmedel	12,900	300	900	1,200	1,500	1,500	7,500
Därjämte reserverade medel:							
Lånemedel	25,751	14,941	6,140	2,298	1,308	1,000	64
Skattemedel	696	455	69	—	—	—	172
Härutöver tillkommer på driftbudgeten ..	43,797	3,735	4,755	4,726	4,561	4,510	21,510
<i>Gatunämnden.</i>							
<i>Gator, vägar, avloppsledning och pumpverk m. m.:</i>							
1. Tunnelbanan i inre staden (60 år) ..	76,480	7,000	4,370	8,450	8,120	8,000	40,540
2. Ångbybanans förlängning (60 år) ..	4,830	—	2,000	—	1,000	1,000	830
3. Alviks grenstation m. m.	866	350	516	—	—	—	—
4. Örbybanan	3,550	—	—	1,000	1,100	1,000	450
5. Gubbängsbanan	2,800	600	—	—	500	—	1,700
6. Skarpnäcksbanan	4,760	—	—	—	—	2,000	2,760
7. Västbergabanan	2,300	—	100	—	800	800	600
8. Mälarhöjdsbanan	4,350	—	—	—	—	—	4,350
9. Södergatan (20 år)	10,400	—	—	—	1,500	2,500	6,400
10. Liljeholmsbron	6,300	—	2,500	2,500	1,300	—	—
11. Liljeholmsbrons tillfarter ¹	4,020	—	—	1,520	2,500	—	—
12. Danviksbron	4,050	—	—	—	1,550	2,500	—
13. Stora Essingebron ²	4,600	—	—	—	—	—	4,600
14. Huvudstabron, Ballstabron	900	—	—	—	—	—	900
15. Klarabergsviadukten	4,200	—	—	—	—	—	4,200
16. Kungsgatsviadukten	3,000	—	—	—	—	—	3,000
Huvudtrafikleder och trafikplatser (10 år):							
17. Innerstaden	8,367	757	1,700	980	740	1,200	2,990
18. Enskede—Brännkyrka	13,760	615	885	1,900	1,900	2,400	6,060
19. Bromma—Spånga	1,500	—	450	550	250	250	—
20. Frihamnsvägen	400	—	—	—	—	—	400
Övriga trafikleder (10 år):							
21. Innerstaden	2,620	—	500	350	—	—	1,770
22. Enskede—Brännkyrka	9,070	—	1,270	900	1,000	600	5,300
23. Bromma—Spånga	11,403	250	1,153	1,200	1,280	950	6,570
Ledningar med pumpverk (10 år):							
24. Innerstaden	2,402	735	300	500	267	—	600
25. Enskede—Brännkyrka	11,790	2,600	3,480	3,530	1,500	430	250
26. Bromma—Spånga	12,000	2,000	2,000	2,000	2,000	1,000	3,000
27. Huvudledning	5,000	—	—	—	—	—	5,000
28. Oförutsedda avloppsledning	8,000	—	—	—	1,000	1,000	6,000
Reningsverk m. m. (10 år):							
29. Utbyggnad av reningsverken i Hen- riksdal, Åkeshov och Gröndal	11,510	2,000	2,750	2,960	2,300	1,000	500
30. Diverse pumpverk m. m.	2,200	200	400	200	200	200	1,000
Övriga arbeten (10 år):							
31. Gatuarbeten exkl. avlopp	12,000	1,000	1,000	1,000	1,500	1,500	6,000
32. Enskilda områden, utbyggnad av stads- planer	10,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	5,000

¹ Totalkostnad 5,8 milj. kr. — ² Totalkostnad 9,2 milj. kr.

Tabell 22 T. (forts.)

Investeringar	1950—59	1950	1951	1952	1953	1954	1955—59
33. Djurgårdsnämndens exploateringar, stadens andel	4,750	400	400	450	500	500	2,500
34. Inventarier (5 år)	28,500	2,400	2,700	2,800	2,800	2,800	15,000
Summa gator m. m.	292,678	21,907	29,474	33,790	36,607	32,630	138,270
<i>Parker:</i>							
35. Ladugårdsgärdet, Kaknäs, Kungsträdgården, Humlegården, Långholmen, Lillsjölöten och Lill-Sickla	9,700	—	750	1,000	1,500	1,450	5,000
36. Sofflador och hantverksbyggnader ..	800	—	—	150	—	150	500
<i>Inventarier:</i>							
37. Årlig kostnad (skattemedel)	1,929	40	104	160	215	235	1,175
38. Engångskostnad (5 år)	1,365	245	250	250	70	50	500
Summa parker	13,794	285	1,104	1,560	1,785	1,885	7,175
<i>Renhållning:</i>							
39. Östra renhållningsdistriktet	1,800	—	100	1,200	500	—	—
40. Västra ”	200	—	—	100	100	—	—
41. Södra ”	1,000	—	—	500	500	—	—
42. Årsta	2,400	—	200	1,400	800	—	—
43. Bromma	1,200	—	—	600	600	—	—
44. Lövsta	200	—	—	200	—	—	—
45. Diverse	1,000	—	—	—	—	—	1,000
46. Smärre anordningar (skattemedel) ..	150	—	50	—	—	100	—
<i>Inventarier:</i>							
47. Årlig kostnad (skattemedel)	5,820	420	600	600	600	600	3,000
48. Engångskostnad (5 år)	300	300	—	—	—	—	—
Summa renhållning	14,070	720	950	4,600	3,100	700	4,000
<i>Brandväsendet:</i>							
49. Brandstation i Enskede	1,500	—	—	—	—	1,500	—
50. ” på Södermalm	3,000	—	—	—	—	—	3,000
51. Polis- och brandalarmsystem (10 år)	200	—	200	—	—	—	—
52. Alarmeringscentral i huvudbrandstationen (5 år)	100	—	—	—	—	100	—
Summa brandväsendet	4,800	—	200	—	—	1,600	3,000
Summa	325,342	22,912	31,728	39,950	41,492	36,815	152,445
Varav lånemedel	304,543	22,152	30,074	37,990	39,177	34,380	140,770
» skattemedel	7,899	460	754	760	815	935	4,175
» statsbidragsmedel	12,900	300	900	1,200	1,500	1,500	7,500
Därjämte reserverade medel:							
Lånemedel	20,933	14,931	4,640	1,298	—	—	64
Därjämte på driftbudgeten:							
<i>Gator m. m.:</i>							
Belysning	6,900	600	700	700	700	700	3,500
Övriga arbeten	13,020	1,120	1,150	1,200	1,250	1,300	7,000
Summa gator m. m.	19,920	1,720	1,850	1,900	1,950	2,000	10,500
<i>Parker:</i>							
Parker	14,500	1,250	1,250	1,500	1,500	1,500	7,500
Byggnader	2,500	190	380	380	350	200	1,000
Summa parker	17,000	1,440	1,630	1,880	1,850	1,700	8,500
<i>Kyrkogårdsnämnden.</i>							
1. Planerings- och byggnadsarbeten för nya gravkvarter (skattemedel)	2,560	210	300	300	250	250	1,250
2. Ny kremationsugn (skattemedel)	70	35	35	—	—	—	—
3. Arbetslokaler å Norra och Södra begravningsplatserna	920	—	—	210	210	—	500
4. Nytt krematorium	1,750	—	—	—	—	—	1,750
Summa	5,300	245	335	510	460	250	3,500
Varav lånemedel	2,670	—	—	210	210	—	2,250
» skattemedel	2,630	245	335	300	250	250	1,250

Tabell 22 T. (forts.)

Investeringar	1950-59	1950	1951	1952	1953	1954	1955-59
<i>Idrotts- och friluftsstyrelsen.</i>							
1. Idrottsplatser (huvudsakligen skatte- medel).....	3,839	106	435	530	545	195	2,028
2. Konstfrusen isbana	1,700	—	400	1,300	—	—	—
3. Sim- och idrottshallar	7,643	—	13	140	170	70	7,250
4. Friluftsbad	6,514	4	18	150	—	1,000	5,342
5. Friluftsområden (huvudsakligen skatte- medel).....	2,737	139	414	147	357	686	994
Summa	22,433	249	1,280	2,267	1,072	1,951	15,614
Varav lånemedel	16,077	85	750	1,670	285	1,285	12,002
» skattemedel	6,356	164	530	597	787	666	3,612
Därjämte reserverade medel:							
Lånemedel	4,818	10	1,500	1,000	1,308	1,000	—
Skattemedel	696	455	69	—	—	—	172
Därjämte på driftbudgeten:							
Idrottsplatser	3,471	360	507	449	415	440	1,300
Friluftsbad	1,254	32	330	312	—	150	430
Friluftsområden	2,152	183	438	185	346	220	780
Summa	6,877	575	1,275	946	761	810	2,510
V. INDUSTRIROTELN	495,338	32,988	50,422	67,223	67,190	42,220	235,295
Varav lånemedel	491,856	32,606	50,122	66,873	66,840	41,870	233,545
» skattemedel	82	82	—	—	—	—	—
» statsbidragsmedel m. m.	3,400	300	300	350	350	350	1,750
Därjämte reserverade medel:							
Lånemedel	69,869	38,033	18,622	6,901	6,313	—	—
<i>Vattenledningsverket</i>							
1. Lovöverket, utbyggnad m. m.	3,100	—	1,100	1,800	200	—	—
2. Norsborgsverket, d.o	16,000	3,300	2,700	200	1,500	2,200	6,100
3. Reservoarer, ny- och utbyggnader ..	9,000	—	—	3,000	—	—	6,000
4. Huvudledningar, nybyggnader och om- läggningar	36,800	—	2,500	6,000	3,600	2,400	22,300
5. Distributionsledningar m. m. inom bostadsområden	22,500	2,000	2,200	2,200	2,300	2,300	11,500
Summa	87,400	5,300	8,500	13,200	7,600	6,900	45,900
Varav lånemedel	84,000	5,000	8,200	12,850	7,250	6,550	44,150
» statsbidragsmedel m. m.	3,400	300	300	350	350	350	1,750
Därjämte reserverade medel:							
Lånemedel	3,440	3,440	—	—	—	—	—
<i>Gasverket.</i>							
1. Gasens tillverkning och behandling	30,255	685	4,637	2,583	1,440	1,170	19,740
2. Behandling, transport och lagring av kol och koks	22,730	—	830	2,200	4,300	2,400	13,000
3. Gasens distribution	27,550	3,100	1,050	3,050	3,050	3,050	14,250
4. Diverse maskiner och apparater	9,500	450	900	1,000	1,650	1,250	4,250
Summa (lånemedel)	90,035	4,235	7,417	8,833	10,440	7,870	51,240
Därjämte reserverade medel:							
Lånemedel	24,069	11,974	11,042	740	313	—	—
<i>Elektricitetsverket.</i>							
1. Distributionsmätare	7,200	650	750	750	750	750	3,550
<i>Primära kraftsystemet:</i>							
2. Vattenkraftverk i Svarthålsforsen	34,250	3,300	7,000	11,000	12,950	—	—
3. Untraverket	500	—	500	—	—	—	—
4. Ångkraftverk	30,625	—	375	250	—	—	30,000
5. Transformatorstationer	25,550	2,500	—	—	3,850	3,000	16,200

Tabell 22 T. (forts.)

Investeringar	1950—59	1950	1951	1952	1953	1954	1955—59
<i>Understationer:</i>							
6. Omformarstationer för spårvägsdrift..	11,085	985	500	550	1,750	1,300	6,000
7. Transformatorstationer för växelströms- distribution	17,500	1,500	1,750	1,750	1,750	1,750	9,000
8. Övriga understationer	18,325	1,450	850	2,900	2,725	1,650	8,750
9. Diverse maskiner m. m.	11,450	650	650	650	1,250	1,250	7,000
<i>Ledningsnät:</i>							
10. Kablar för 100 kV	6,000	—	—	—	2,000	2,000	2,000
11. " " högspänning	26,950	2,650	2,700	2,700	2,700	2,700	13,500
12. " " lågspänning och serviser	25,050	2,550	2,500	2,500	2,500	2,500	12,500
<i>Övrigt:</i>							
13. Kontorshus m. m. i kv. Apotekaren	600	—	250	—	—	—	350
14. Förrådsbyggnader m. m.	2,360	—	210	—	500	500	1,150
15. Förstärkning av krafledningen Krång- ede—Horndal samt kapitalökning i Krångede AB	11,100	—	3,000	5,100	3,000	—	—
16. Siljans reglering	500	—	500	—	—	—	—
Summa (lånededel)	229,045	16,235	21,535	28,150	35,725	17,400	110,000
Därjämte reserverade medel: Lånededel	33,000	15,000	6,000	6,000	6,000	—	—
<i>Hamnstyrelsen.</i>							
<i>Kajbyggnader:</i>							
1. Muddrings- och utfyllnadsarbeten för kajer i Frihamnen (20 år)	1,500	200	200	200	200	200	500
2. Utbyggnad av kajer, viadukter m. m. i Frihamnen	8,300	200	—	—	—	1,000	7,100
3. Utvidgning och nybyggnad av kajer i övrigt	3,275	—	50	50	700	1,125	1,350
4. Utbyggnad av stadsgårdshamnen öster- ut till Danvikskanalen	500	500	—	—	—	—	—
5. Stadsgårdshamnens ombyggnad ¹	4,500	—	—	—	—	—	4,500
<i>Hus- och varubyggnader:</i>							
6. Varuskjul i östra stadsgårdshamnen (Masthamnen)	2,150	1,000	1,150	—	—	—	—
7. Provisoriskt d:o (5 år)	200	—	—	—	—	200	—
8. Magasin vid Tegelviksplan	3,000	—	—	2,000	1,000	—	—
9. Garage, personal- och passagerarut- rymmen i diverse hamnar	680	—	280	100	—	100	200
10. Magasin III b i Frihamnen	6,000	—	—	2,000	2,000	2,000	—
11. Förvaltningsbyggnad m. fl. byggnads- arbeten i Frihamnen	5,500	—	—	700	2,500	1,800	500
<i>Varusanläggningar:</i>							
12. Modernisering av Djurgårds- och Mä- larvarven (20 år)	485	185	—	100	100	100	—
<i>Kranar, kranspår, järnvägsspår m. m.:</i>							
13. Diverse kranar för olika hamnar (20 år)	9,682	3,257	3,400	1,925	500	600	—
14. Diverse kranar, maskiner o. d. (5 år)	2,120	215	215	315	225	325	825
15. Transportanordningar i Frihamnen ..	1,000	—	—	—	—	200	800
16. Utvidgning av Skanstullsbangården ..	500	—	—	—	250	250	—
<i>Isbrytarfartyg:</i>							
17. Ny isbrytare (2,5 milj.) och moderni- sering av Isbrytaren II	3,000	—	500	1,250	1,250	—	—
<i>Beläggning av hamnplatser o. d.:</i>							
18. Förbättring av beläggningar och av- loppssamlingsledningar	1,970	—	100	300	300	270	1,000

¹ Totalkostnad 25 à 30 milj. kr.

Tabell 22 T. (forts.)

Investeringar	1950—59	1950	1951	1952	1953	1954	1955—59
<i>Upplags- och industriområden:</i>							
19. Utvidgning och rationalisering av olje- hamnen vid Loudden	10,000	—	2,600	4,000	3,000	400	—
20. Väg-, spår- och ledningsarbeten m. m.	2,685	350	275	400	200	280	1,180
<i>Tullbyggnader:</i>							
21. Järnvägstullhus vid Norra station ..	4,500	—	—	—	—	—	4,500
22. Inventarier till nya tulllokaler (5 år) ..	1,000	—	200	200	200	200	200
23. Smärre arbeten (huvudsakligen 10 år)	251	251	—	—	—	—	—
Summa (låne-medel)	72,798	6,158	8,970	13,540	12,425	9,050	22,655
Därjämte reserverade medel:							
Låne-medel	8,360	6,619	1,580	161	—	—	—
<i>Slakthus- och saluhallsstyrelsen.</i>							
1. Ombyggnad av slakthallarna	2,500	—	—	1,500	1,000	—	—
2. Terrasserings- och belägningsarbeten inom industriområdet	1,000	—	—	—	—	1,000	—
3. Utbyggnad av högspänningsanlägg- ning (skattemedel)	60	60	—	—	—	—	—
4. Tillbyggnad av Klarahallen ¹	7,000	1,000	4,000	2,000	—	—	—
5. Ombyggnad av Östermalmshallen ² ..	1,500	—	—	—	—	—	1,500
6. Omläggning av partihandelscentrum för de södra stadsdelarna ³	4,000	—	—	—	—	—	4,000
Summa (låne-medel)	16,060	1,060	4,000	3,500	1,000	1,000	5,500
Därjämte reserverade medel:							
Låne-medel	1,000	1,000	—	—	—	—	—
VI. SOCIALROTELN	78,919	3,776	8,536	7,926	8,995	8,061	41,625
Varav låne-medel	57,690	2,329	6,029	6,109	6,741	5,737	30,745
» skattemedel	3,199	160	315	316	322	331	1,755
» statsbidragsmedel	18,030	1,287	2,192	1,501	1,932	1,993	9,125
Därjämte reserverade medel:							
Låne-medel	3,145	1,870	925	350	—	—	—
<i>Fattigvårdsnämnden.</i>							
1. Ny vårdhemsbyggnad vid Gammelbyn	1,075	—	75	1,000	—	—	—
2. Inventarieutrustning d:o (5 år)	500	—	—	—	500	—	—
3. Ombyggnader vid Sabbatsberg	1,650	200	800	650	—	—	—
4. Inventarieutrustning d:o (5 år)	550	—	275	275	—	—	—
5. Ombyggnadsarbeten vid Högalid och Gammelbyn	900	—	100	200	300	300	—
6. Diverse installationsarbeten vid Rosen- lund, Högalid och Stureby (5 år) ..	705	280	155	210	60	—	—
Ålderdomshem:							
7. Bromma	1,800	—	1,800	—	—	—	—
8. Gammelbyn	750	—	—	—	350	400	—
9. Beckomberga	1,800	—	—	—	—	900	900
10. Glaven	1,450	—	—	600	850	—	—
11. Västertorp	1,800	—	—	—	900	900	—
12. Ladugårdsgårde	1,800	—	—	—	—	—	1,800
13. Liljeholmen	1,800	—	—	—	—	—	1,800
14. Östermalm	1,800	—	—	—	—	—	1,800
15. Spånga	1,800	—	—	—	—	—	1,800
16. Årsta	1,800	—	—	—	—	900	900
17. Farsta	1,800	—	—	—	—	—	1,800
Vårdhem:							
18. Beckomberga	4,000	—	—	—	—	—	4,000
19. Östermalm	4,000	—	—	—	—	—	4,000
20. Inventarier till 7—19 (5 år)	3,500	—	200	—	200	300	2,800

¹ Totalkostnad 8 milj. kr. varav 1 milj. kr. anvisats. — ² Totalkostnad 3 milj. kr. — ³ Totalkostnad 5 milj. kr. —

Tabell 22 T. (forts.)

Investeringar	1950—59	1950	1951	1952	1953	1954	1955—59
21. Sinnesslövård	5,000	200	500	500	500	500	2,800
22. För partiellt arbetsföra (20 år)	700	—	—	—	350	350	—
Summa	40,980	680	3,905	3,435	4,010	4,550	24,400
Varav lånemedel	33,480	630	3,215	2,825	3,410	3,700	19,700
» statsbidragsmedel	7,500	50	690	610	600	850	4,700
Därjämte reserverade medel:							
Lånemedel	2,745	1,470	925	350	—	—	—
<i>Barnavårdsnämnden.</i>							
1. Spädbarnshem	1,855	510	325	510	510	—	—
2. Mödrabem	1,224	306	306	—	306	306	—
3. Upptagningshem	5,215	495	900	100	1,020	450	2,250
4. Barnhem för varaktig vård	1,375	275	—	275	—	550	275
5. Barnstugor i kv. Yggdrasil, Kampe- mentsbacken, Kronobergsparken m. m.	1,500	—	—	1,500	—	—	—
Summa	11,169	1,586	1,531	2,385	1,836	1,306	2,525
Varav lånemedel	6,091	749	649	1,915	1,134	604	1,040
» statsbidragsmedel	5,078	837	882	470	702	702	1,485
<i>Arbetslöshetsnämnden.</i>							
I. Arbeten m. m.:							
Lånemedel (10 år)	14,119	950	1,365	1,369	1,397	1,433	7,605
Skattemedel	3,199	160	315	316	322	331	1,755
Statsbidragsmedel	4,452	400	420	421	430	441	2,340
Summa	21,770	1,510	2,100	2,106	2,149	2,205	11,700
Därjämte reserverade medel:							
Lånemedel	400	400	—	—	—	—	—
<i>Ungdomsstyrelsen.</i>							
I. Samlingslokaler och ungdomsgårdar..	5,000	—	1,000	—	1,000	—	3,000
Summa	5,000	—	1,000	—	1,000	—	3,000
Varav lånemedel	4,000	—	800	—	800	—	2,400
» statsbidragsmedel	1,000	—	200	—	200	—	600
VII. KULTURROTELN	212,461	2,730	13,025	22,040	32,125	31,400	111,141
Varav lånemedel	177,448	2,167	10,807	17,530	26,875	26,201	93,868
» statsbidragsmedel	35,013	563	2,218	4,510	5,250	5,199	17,273
Därjämte reserverade medel:							
Lånemedel	43,152	10,300	5,975	6,232	1,086	500	19,059
<i>Folkskoledirektionen.</i>							
<i>Folkskolor:</i>							
<i>Nya folkskolor:</i>							
1. Innerstaden	13,481	—	1,125	1,451	2,427	3,294	5,184
2. Enskede	23,249	—	2,615	4,628	4,375	4,276	7,355
3. Brännkyrka	47,915	950	4,165	6,984	7,954	7,972	19,890
4. Bromma—Spånga	33,795	1,250	1,095	5,817	9,744	4,958	10,931
5. Punktkök	3,000	—	—	500	1,000	1,000	500
6. Kompletteringsarbeten o. d.	12,167	—	—	—	—	500	11,667
<i>Flickskolor:</i>							
7. Vasastadens flickskola	2,470	—	1,200	1,000	—	270	—
8. Årsta flickskola	2,850	—	—	—	—	1,200	1,650
9. Åkeshovs flickskola	2,850	—	—	—	—	1,230	1,620
10. Stureby flickskola	2,850	—	—	—	—	—	2,850
11. Vällingby flickskola	3,350	—	—	—	—	—	3,350
12. Hägerstens gårds flickskola	3,330	—	—	—	—	—	3,330
13. Kompletteringsarbeten o. d.	950	—	—	—	—	—	950

Tabell 22 T. (forts.)

Investeringar	1950 - 59	1950	1951	1952	1953	1954	1955 - 59
<i>Läroverk:</i>							
14. Gubbängens läroverk	4,590	—	1,400	940	1,500	750	—
15. Blackebergs läroverk	4,590	—	1,425	720	1,695	750	—
16. Västertorps läroverk	4,950	—	—	—	1,805	895	2,250
17. Bandhagens läroverk	4,950	—	—	—	—	2,405	2,545
18. Kärrtorps läroverk	4,950	—	—	—	—	—	4,950
19. Hässelby gårds läroverk	4,950	—	—	—	—	—	4,950
20. Södertörns villastads realskola	4,950	—	—	—	—	—	4,950
21. Tekniska läroverket på Söder	5,000	—	—	—	—	—	5,000
22. Sandsborgs realskola	2,850	—	—	—	—	—	2,850
23. Gärdets real-kola	2,700	—	—	—	—	—	2,700
24. Älvsjö läroverk	2,505	—	—	—	—	—	2,505
25. Kompletteringsarbeten	2,434	—	—	—	—	—	2,434
Summa	201,676	2,200	13,025	22,040	30,500	29,500	104,411
Varav lånemedel	166,873	1,637	10,807	17,530	25,460	24,301	87,138
» statsbidragsmedel	34,803	563	2,218	4,510	5,040	5,199	17,273
Därjämte reserverade medel:							
Lånemedel	40,372	10,300	4,475	4,952	1,086	500	19,059
<i>Lärlings- och yrkesskolstyrelsen.</i>							
1. Tillbyggnad av centralskolan	575	—	—	—	575	—	—
2. Central hushållsskola	1,850	—	—	—	500	1,350	—
3. » sömnadsskola	1,800	—	—	—	—	—	1,800
4. Yrkesskola på Söder	4,300	—	—	—	—	—	4,300
5. Charkuteriskola	630	—	—	—	—	—	630
6. Lokaler för restaurangskola	530	530	—	—	—	—	—
Summa	9,685	530	—	—	1,075	1,350	6,730
Varav lånemedel	9,475	530	—	—	865	1,350	6,730
» statsbidragsmedel	210	—	—	—	210	—	—
Därjämte reserverade medel:							
Lånemedel	2,780	—	1,500	1,280	—	—	—
<i>Arkivnämnden.</i>							
I. Administrationsbyggnad	1,100	—	—	—	550	550	—
Summa (lånemedel)	1,100	—	—	—	550	550	—
VIII. SJUKVÅRDSROTELN (lånemedel)	216,482	4,562	15,320	25,750	27,550	25,100	118,200
Därjämte reserverade medel:							
Lånemedel	13,675	9,959	3,528	188	—	—	—
<i>Sjukhusdirektionen.</i>							
1. Sabbatsbergs sjukhus ¹	31,500	—	500	2,000	2,000	3,000	24,000
2. Karolinska sjukhuset	3,000	—	1,000	—	—	—	2,000
3. S:t Görans sjukhus ²	9,000	—	500	1,500	—	—	7,000
4. S:t Eriks sjukhus ³	24,500	—	500	3,000	3,000	3,000	15,000
5. Fruängens räjongsjukhus	21,000	—	—	4,000	6,000	6,000	5,000
6. Östermalms räjongsjukhus ⁴	8,000	—	—	—	—	—	8,000
7. Räcksta räjongsjukhus ⁵	3,000	—	—	—	—	—	3,000
8. Sachsska barnsjukhuset	3,000	—	—	2,000	1,000	—	—
9. Kronprinsessan Lovisas sjukhus	1,200	—	—	600	600	—	—
10. Norrtulls sjukhus ⁶	1,200	—	300	—	—	—	900
11. Söderby sjukhus	6,500	—	1,000	1,100	1,500	1,500	1,400
12. Långbro sjukhus	5,000	—	1,000	2,000	2,000	—	—
13. Beckomberga sjukhus	7,000	—	2,000	—	—	2,000	3,000
14. Nytt sinnessjukhus ⁷	12,000	—	—	—	—	—	12,000
15. Kölängens centralhem	900	—	—	—	—	—	900
16. Provisorisk nybyggnad för psykiskt sjuka	5,000	—	1,000	2,000	1,000	1,000	—
17. Epidemisjukhuset ⁸	8,000	—	—	2,000	2,000	—	4,000
18. Blackebergs sjukhus	4,000	—	—	—	2,000	2,000	—

¹ Totalkostnad 47 milj. kr. — ² Totalkostnad 36 milj. kr. — ³ Totalkostnad 43 milj. kr. — ⁴ Totalkostnad 21,5 milj. kr.
⁵ Totalkostnad 25 milj. kr. — ⁶ Totalkostnad 1,8 milj. kr. — ⁷ Totalkostnad 21,5 milj. kr. — ⁸ Totalkostnad 22 milj. kr.

Tabell 22 T. (forts.)

Investeringar	1950—59	1950	1951	1952	1953	1954	1955—59
19. Södra BB—Maria sjukhus	2,000	—	750	750	—	—	500
20. Centraltvättinrättningen	2,000	—	—	—	—	—	2,000
21. Alviks undersökningscentral	3,000	—	—	—	—	—	3,000
22. Smärre om- och nybyggnadsarbeten	18,397	3,847	2,550	1,500	1,500	1,500	7,500
23. Utrustning och inventarier (5 år) ..	36 935	715	4,220	3,200	4,700	5,100	19,000
Summa (lånemedel)	216,132	4,562	15,320	25,650	27,300	25,100	118,200
Därjämte reserverade medel:							
Lånemedel	13,675	9,959	3,528	188	—	—	—
<i>Hälsovårdsnämnden.</i>							
I. Karantänstall för hästar och hundar (15 år)	350	—	—	100	250	—	—
Summa (lånemedel)	350	—	—	100	250	—	—
IX. SPÅRVÄGSBOLAGET.							
1. Ban- och trådbussanläggningar	68,000	9,000	12,000	11,000	6,000	7,000	23,000
2. Vagnhallar, verkstäder och förråd ..	50,000	8,000	9,000	5,000	7,000	7,000	14,000
3. Rullande materiel	179,000	18,000	25,000	20,000	19,000	14,000	83,000
4. Skyddsrumsanläggningar	3,000	1,000	—	—	—	—	2,000
Summa lånemedel	300,000	36,000	46,000	36,000	32,000	28,000	122,000

Tabell 22 U. Specifikation över reserverade medels ianspråktagande.

Beslutade investeringar	Res. 1/1 1950	Beräknad disposition					
		1950	1951	1952	1953	1954	1955—59
<i>Fastighetsnämnden.</i>							
<i>Förvaltningsbyggnader m. m.:</i>							
Iordningställande av tjänstelokaler	590	590	—	—	—	—	—
Samlingslokalbyggnader m. m.	1,681	265	200	400	400	416	—
<i>Bostadsbyggnader:</i>							
Radhusbyggnader vid Gubbängen	6,500	2,000	4,500	—	—	—	—
Pensionärshem	5,000	500	2,100	400	2,000	—	—
<i>Stadsplaner:</i>							
Bostadsområden m. m.	8,300	4,300	4,000	—	—	—	—
Industriområden	1,940	200	500	300	—	500	440
<i>Fastighetsförvärv:</i>							
Inköp av fastighet i kv. Sladdlampan m. m.	1,679	1,679	—	—	—	—	—
<i>Diverse lån:</i>							
Sekundärlån till bostadsbyggen m. m. ...	5,614	2,208	3,306	100	—	—	—
Räntefria lån till församlingshem, stiftel- ser m. m.	1,189	779	410	—	—	—	—
Summa (lånemedel)	32,493	12,521	15,016	1,200	2,400	916	440
<i>Polisnämnden.</i>							
Nytt bårhus, stadens andel	300	300	—	—	—	—	—
Lokaler för statspolisen i kv. Memnon ..	618	618	—	—	—	—	—
Summa	918	918	—	—	—	—	—
Varav lånemedel	738	738	—	—	—	—	—
» skattemedel	180	180	—	—	—	—	—

Tabell 22 U. (forts.)

Beslutade investeringar	Res. 1/1 1950	Beräknad disposition					
		1950	1951	1952	1953	1954	1955—59
<i>Gatunämnden.</i>							
<i>Gator, vägar, avloppsledningar och pumpverk m. m.:</i>							
Tunnelbanan i inre staden	10,166	9,979	187	—	—	—	—
Ångbybanans förlängning	2,406	1,000	808	598	—	—	—
Alviks grenstation m. m.	1,185	433	452	300	—	—	—
Västbergabanan	957	693	164	100	—	—	—
Södergatan	826	—	562	200	—	—	64
Liljeholmsbron	1,367	600	767	—	—	—	—
Övrigt	1,773	1,773	—	—	—	—	—
<i>Renhållning:</i>							
Utvidgningar av sopförbränningsanläggning och verkstaden	1,053	453	500	100	—	—	—
<i>Brandväsendet:</i>							
Brandstation i Bromma	1,200	—	1,200	—	—	—	—
Summa (lånemedel)	20,933	14,931	4,640	1,298	—	—	64
<i>Idrotts- och friluftsstyrelsen.</i>							
Idrottsplatser	548	347	29	—	—	—	172
Sim- och idrottshallar	4,779	—	1,471	1,000	1,308	1,000	—
Friluftsbad	160	102	58	—	—	—	—
Friluftsområden	27	16	11	—	—	—	—
Summa	5,514	465	1,569	1,000	1,308	1,000	172
Varav lånemedel	4,818	10	1,500	1,000	1,308	1,000	—
» skattemedel	696	455	69	—	—	—	172
<i>Vattenledningsverket.</i>							
Norsborgsverkets utbyggnad	1,500	1,500	—	—	—	—	—
Huvudledningar	870	870	—	—	—	—	—
Distributionsledningar m. m.	1,070	1,070	—	—	—	—	—
Summa (lånemedel)	3,440	3,440	—	—	—	—	—
<i>Gasverket.</i>							
Gasens tillverkning och behandling	17,642	8,185	8,744	400	313	—	—
Gasens distribution	4,540	2,840	1,700	—	—	—	—
Diverse maskiner och apparater	1,887	949	598	340	—	—	—
Summa (lånemedel)	24,069	11,974	11,042	740	313	—	—
<i>Elektricitetsverket.</i>							
Primära kraftsystemet (varav Svarthålsforsen 9,2 milj. kr.)	22,700	12,000	4,700	3,000	3,000	—	—
Understationer	6,800	1,500	1,300	2,000	2,000	—	—
Ledningsnät	500	500	—	—	—	—	—
Övrigt	3,000	1,000	—	1,000	1,000	—	—
Summa (lånemedel)	33,000	15,000	6,000	6,000	6,000	—	—
<i>Hamnstyrelsen.</i>							
Kajbyggnader	2,189	1,433	650	106	—	—	—
Hus- och varubyggnader	518	476	42	—	—	—	—
Kranar, järnvägsspår m. m.	4,175	3,666	454	55	—	—	—
Upplags- och industriområden	930	919	11	—	—	—	—
Övrigt	548	125	423	—	—	—	—
Summa (lånemedel)	8,360	6,619	1,580	161	—	—	—

Tabell 22 U. (forts.)

Beslutade investeringar	Res. 1/1 1950	Beräknad disposition					
		1950	1951	1952	1953	1954	1955—59
<i>Slakthus- och saluhallsstyrelsen.</i>							
Tillbyggnad av Klarahallen (lånemedel) . . .	1,000	1,000	—	—	—	—	—
<i>Fattigvårdsnämnden.</i>							
Ombyggnader vid Sabbatsberg	1,292	942	—	350	—	—	—
Inventarieutrustning d:o	268	268	—	—	—	—	—
Ombyggnader vid Högålid m. m.	211	211	—	—	—	—	—
Om- och nybyggnader vid Rosenlund och Stureby	974	49	925	—	—	—	—
Summa (lånemedel)	2,745	1,470	925	350	—	—	—
<i>Arbetslöshetsnämnden.</i>							
Arbeten m. m. (lånemedel)	400	400	—	—	—	—	—
<i>Folkskoledirektionen.</i>							
<i>Folkskolor:</i>							
Nya folkskolor (Ulvsunda, Björkhagen, Hökarängen, Västertorp, Nytorp, Stureby och Linnégatan)	14,560	7,300	3,500	2,120	—	—	1,640
Kompletteringsarbeten o. d.	16,631	—	—	492	1,086	500	14,553
<i>Läroverk:</i>							
Nya läroverk (Statens normalskola, Brännkyrka)	6,315	3,000	975	2,340	—	—	—
Kompletteringsarbeten o. d.	2,866	—	—	—	—	—	2,866
Summa (lånemedel)	40,372	10,300	4,475	4,952	1,086	500	19,059
<i>Lärnings- och yrkesskolstyrelsen.</i>							
Tillbyggnad av centralskolan vid Polhemsgatan (lånemedel)	2,780	—	1,500	1,280	—	—	—
<i>Sjukhusdirektionen.</i>							
Bakteriologiskt centrallaboratorium	1,927	1,627	300	—	—	—	—
Moderniseringar av vissa sjukhus	1,256	898	170	188	—	—	—
Södersjukhuset	4,656	2,374	2,282	—	—	—	—
Sachsska barnsjukhuset	915	695	220	—	—	—	—
Centraltvättinrättningen	364	364	—	—	—	—	—
S:t Eriks sjuksköterskeskola	1,777	1,577	200	—	—	—	—
Bidrag till barnsjukhuset Samariten	401	330	71	—	—	—	—
Utrustning och inventarier	2,379	2,094	285	—	—	—	—
Summa (lånemedel)	13,675	9,959	3,528	188	—	—	—
Totalsumma	189,699	88,997	50,275	17,169	11,107	2,416	19,735